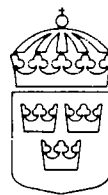

Regeringens proposition

1993/94:165

Några frågor om sekretess

Prop.
1993/94:165

Regeringen överlämnar denna proposition till riksdagen.

Stockholm den 10 mars 1994

Carl Bildt

Reidunn Laurén
(Justitiedepartementet)

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås en rad ändringar i sekretesslagen i syfte att bl.a. förbättra integritetsskyddet för enskilda och att tillgodose vissa viktiga insynsintressen i fråga om uppgifter som i dag är sekretesskyddade.

Med hänsyn till intresset att förebygga eller beivra brott föreslås bestämmelser som gör det möjligt att sekretessbelägga uppgifter i ritningar över t.ex. bankvalv och uppgifter om körkorts referensnummer.

För att stärka skyddet för den enskildes personliga förhållanden föreslås att sekretess skall gälla för uppgifter i anmälan till Hälso- och sjukvårdens ansvarsnämnd, för uppgifter i läkarintyg i ärenden om parkeringstillstånd, för uppgifter om vissa offentliganställdas bostadsadress, hemtelefonnummer och personnummer, för uppgifter i ärenden som rör befrielse från skyldigheten att fullgöra värnplikt i de fall då t.ex. ekonomiska och sociala skäl åberopas som grund för befrielse, i verksamhet som avser förande av eller uttag ur sjömansregistret och för uppgifter i ärenden hos regeringen som rör överförande av verkställighet av brottnåldom.

Vidare föreslås att sekretess skall gälla för uppgifter i tjänstgöringsomdömen som upprättas inom utrikesförvaltningen, för uppgifter i verksamhet som avser tillsyn över stiftelser samt för vissa uppgifter hos Justitiekanslern.

I propositionen föreslås även ett undantag från den normalt så starka sekretess som gäller inom socialtjänsten. Bestämmelsen innebär att en myndig person kan få ta del av annars hemliga uppgifter som rör förhållanden som har betydelse för att få vetskap om biologiska föräldrar. Ett annat undantag från sekretess som nu föreslås är att konkursförvaltare ges möjlighet att ta del av revisionspromemorior. Denna lättnad i den

annars så stränga skattesekretessen motiveras av vikten av en snabb och effektiv konkursförvaltning. Med hänsyn till såväl den enskilde gäldenärens som andra enskildas integritet föreslås dock att konkursförvaltarens rätt att föfoga över de uppgifter han får del av får begränsas.

Vidare diskuteras sekretess hos Lotterinämnden, sekretess i tjänstetillsättningsärenden, sekretess för uppgifter i flygplans ljudregistratorer, sekretess för vissa uppgifter hos domstol samt sekretess för uppgifter i myndigheters förhandlingsinstruktioner. Vad gäller dessa frågor föreslås dock inga ändringar i sekretesslagen.

De nya reglerna föreslås träda i kraft den 1 juli 1994.

1	Förslag till riksdagsbeslut	5
2	Förslag till lag om ändring i sekretesslagen (1980:100)	5
3	Ärendet och dess beredning	16
4	Sekretess för uppgifter i ritningar över bl.a. bankvalv	17
5	Sekretess för körkorts referensnummer	19
6	Sekretess för uppgifter i anmälan till Hälso- och sjukvårdens ansvarsnämnd	21
7	Barns tillgång till sekretessbelagt material om biologiska föräldrar	23
8	Sekretess för uppgifter i läkarintyg i ärenden om parkeringstillstånd	30
9	Sekretess i personaladministrativ verksamhet för uppgifter om offentliganställdas adresser m.m.	32
10	Sekretess för uppgifter i ett kompetensbedömningssystem inom utrikesförvaltningen	35
11	Sekretess i ärenden om befrielse från skyldigheten att fullgöra värmpliktsjämsstjansgjöring	37
12	Sekretess för uppgifter i sjömansregistret	39
13	Sekretess i ärenden om överförande av verkställighet av brottsmålsdom	42
14	Sekretess i verksamhet som avser tillsyn över stiftelser	45
15	Konkursförvaltarens tillgång till sekretessbelagda revisionspromemorior	50
16	Sekretess för vissa uppgifter hos Justitiekanslern	55
17	Framställningar som inte föreslås leda till ändring i sekretesslagen	57
17.1	Uppgifter hos Lotterinämnden	57
17.2	Uppgifter i tjänstetillsättningsärenden	58
17.3	Uppgifter i registrerat material i flygplans ljudre- gistratorer	59
17.4	Vissa uppgifter hos domstol	60

17.5	Uppgifter i regeringens förhandlingsinstruktioner . . .	61	Prop. 1993/94:165
17.6	Övrigt	62	
18	Författningskommentar	62	
Bilaga 1	Sammanfattning av departementspromemorian Några frågor om sekretess (DS 1993:55) förslag . . .	67	
Bilaga 2	Departementspromemorians författningsförslag	68	
Bilaga 3	Förteckning över remissinstanser som yttrat sig eller beretts tillfälle att yttra sig över departe- mentspromemorian (Ds1993:55) Några frågor om sekretess förslag	79	
Bilaga 4	Sammanfattning av promemorieförslaget (dnr 93-3936) om sekretess i verksamhet som avser tillsyn över stiftelser samt författningsförslag	80	
Bilaga 5	Förteckning över remissinstanser som yttrat sig eller beretts tillfälle att yttra sig över promemorian om sekretess i verksamhet som avser tillsyn över stiftelser	82	
Bilaga 6	Lagrådsremissens lagförslag	83	
Bilaga 7	Lagrådets yttrande	94	
	Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 10 mars 1994 .	97	
	Rättsdatablad	98	

Regeringen föreslår att riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i sekretesslagen (1980:100).

2 Förslag till lag om ändring i sekretesslagen (1980:100)

Härigenom föreskrivs i fråga om sekretesslagen (1980:100)¹ dels att 5 kap. 2 och 3 §§, 7 kap. 2, 4, 11, 12, 15 och 21 §§, 9 kap. 1, 2 och 9 §§, 11 kap. 4 §, 14 kap. 10 § och 16 kap. 1 § skall ha följande lydelse,

dels att det i lagen skall införas en ny paragraf, 8 kap. 21 §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

5 kap. 2 §

Sekretess gäller för uppgift om säkerhets- eller bevakningsåtgärd med avseende på

Sekretess gäller för uppgift som lämnar eller kan bidra till upplysning om säkerhets- eller bevakningsåtgärd med avseende på

1. byggnader eller andra anläggningar, lokaler eller inventarier,
2. tillverkning, förvaring, utlämning eller transport av pengar eller andra värdeföremål samt transport eller förvaring av vapen, ammunition, sprängämnen, klyvbart material eller radioaktivt avfall,
3. telekommunikation,
4. behörighet att få tillgång till upptagning för automatisk databehandling eller annan handling,

om det kan antas att syftet med åtgärden motverkas om uppgiften röjs.

3 §

Sekretess gäller för uppgift som lämnar eller kan bidra till upplysning om chiffer, kod eller liknande metod som har till syfte att underlätta befordran eller användning i allmän verksamhet av uppgifter utan att föreskriven sekretess åsidosätts, om det kan antas att syftet med metoden motverkas om uppgiften röjs.

Sekretess gäller i verksamhet som avser förande av eller uttag ur kör-

¹Lagen omtryckt 1992:1474.

kortsregistret för uppgift om körkorts referensnummer, om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan fara för att kontrollen av körkorts äkthet motverkas om uppgiften röjs.

7 kap.
2 §

Sekretessen enligt 1 § gäller inte

1. beslut i ärende enligt lagstiftningen om psykiatrisk tvångsvård eller rättspsykiatrisk vård, om beslutet angår frihetsberövande åtgärd,
2. beslut enligt smittskyddslagen (1988:1472), om beslutet angår frihetsberövande åtgärd och avser annan sjukdom än som anges i 1.3 bilagan till nämnda lag,
3. *anmälan och* beslut i ärende om ansvar eller behörighet för personal inom hälso- och sjukvården,
3. beslut i ärende om ansvar eller behörighet för personal inom hälso- och sjukvården,
4. beslut i fråga om omhändertagande eller återlämnande av patientjournal.

Beträffande anmälan i ärende om ansvar eller behörighet för personal inom hälso- och sjukvården gäller sekretess för uppgifter som avses i 1 §, om det kan antas att den som uppgiften rör eller någon honom närstående lider betydande men om uppgiften röjs.

4 §²

Sekretess gäller inom socialtjänsten för uppgift om enskilda personliga förhållanden, om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att den enskilde eller någon honom närstående lider men. Sekretessen gäller dock inte beslut om omhändertagande eller beslut om vård utan samtycke.

Sekretess gäller inom socialtjänsten för uppgift om enskilda personliga förhållanden, om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att den enskilde eller någon honom närstående lider men. Sekretessen gäller dock inte beslut om omhändertagande eller beslut om vård utan samtycke. *Utan hinder av sekretessen får uppgift lämnas till enskild som uppnått myndig ålder om förhållanden av betydelse för att*

²Senaste lydelse 1993:392.

denne skall få vetskap om vilka hans biologiska föräldrar är.

Inom kommunal familjerådgivning gäller sekretess för uppgift som enskild har lämnat i förtroende eller som har inhämtats i samband med rådgivningen.

Med socialtjänst förstås verksamhet enligt lagstiftningen om socialtjänst och den särskilda lagstiftningen om vård av unga och av missbrukare utan samtycke samt verksamhet som i annat fall enligt lag handhas av socialnämnd. Till socialtjänst räknas också verksamhet hos annan myndighet som innefattar omprövning av socialnämnds beslut eller särskild tillsyn över nämndens verksamhet samt verksamhet hos kommunal invandrarbyrå. Med socialtjänst jämföras ärenden om bistånd åt asylsökande och andra utlänningar, ärenden om introduktionsersättning för flyktingar och vissa andra utlänningar, ärenden om tillstånd till riksferdtjänst samt verksamhet enligt lagstiftningen om stöd och service till vissa funktionshindrade.

Med socialtjänst förstås verksamhet enligt lagstiftningen om socialtjänst och den särskilda lagstiftningen om vård av unga och av missbrukare utan samtycke samt verksamhet som i annat fall enligt lag handhas av socialnämnd. Till socialtjänst räknas också verksamhet hos annan myndighet som innefattar omprövning av socialnämnds beslut eller särskild tillsyn över nämndens verksamhet samt verksamhet hos kommunal invandrarbyrå. Med socialtjänst jämföras ärenden om bistånd åt asylsökande och andra utlänningar, ärenden om introduktionsersättning för flyktingar och vissa andra utlänningar, ärenden om tillstånd till riksferdtjänst *eller till parkering för rörelsehindrade* samt verksamhet enligt lagstiftningen om stöd och service till vissa funktionshindrade.

I fråga om uppgift i allmän handling gäller sekretessen i högst sjuttio år.

Sekretess enligt första stycket gäller inte *anmälan* eller beslut i ärenden om ansvar eller behörighet för personal inom kommunal hälso- och sjukvård.

Sekretess enligt första stycket gäller inte beslut i ärenden om ansvar eller behörighet för personal inom kommunal hälso- och sjukvård. *Beträffande anmälan i sådant ärende gäller sekretess om det kan antas att den som uppgiften rör eller någon honom närstående lider betydande men om uppgiften röjs.*

11 §

Sekretess gäller i myndighets personalsociala verksamhet för uppgift som hänför sig till psykologisk undersökning eller behandling och för uppgift om enskilds personliga förhållanden hos psykolog, personalkonsulent eller annan sådan befattningshavare som särskilt har till uppgift att bistå med råd och hjälp i personliga angelägenheter, om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att den som uppgiften rör eller någon honom närstående lider men.

Sekretess gäller i verksamhet som avses i första stycket för annan uppgift

om enskilds personliga förhållanden än som där nämns, om det kan antas att den enskilde eller någon honom närstående lider men om uppgiften röjs.

Sekretess gäller i myndighets personaladministrativa verksamhet i övrigt för uppgift om enskilds hälsotillstånd och för sådan uppgift om enskilds personliga förhållanden som hänför sig till ärende om omplacering eller pensionering av anställd, om det kan antas att den enskilde eller någon honom närstående lider men om uppgiften röjs. Sekretessen gäller dock inte i ärende om anställning eller disciplinansvar och inte heller för beslut i annat ärende som avses i detta stycke.

Sekretess gäller i annat fall än som avses i första - tredje styckena i myndighets personaladministrativa verksamhet för uppgift om enskilds personliga förhållanden, om det kan antas att den enskilde eller någon honom närstående utsätts för våld eller annat allvarligt men om uppgiften röjs.

Sekretess gäller i annat fall än som avses i första - tredje styckena i myndighets personaladministrativa verksamhet för uppgift om enskilds personliga förhållanden, om det kan antas att den enskilde eller någon honom närstående utsätts för våld eller annat allvarligt men om uppgiften röjs. *Vidare gäller, i den utsträckning regeringen föreskriver, sekretess i personaladministrativ verksamhet hos myndighet där personalen särskilt kan riskera att utsättas för sådant men, för uppgift om enskilds bostadsadress, hemtelefonnummer och personnummer, om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att den enskilde eller någon honom närstående lider men om uppgiften röjs.*

Sekretess gäller för uppgift i tjänstgöringsomdöme som upprättats inom utrikesförvaltningen.

I fråga om uppgift i allmän handling gäller sekretessen i högst femtio år.

12 §

Sekretess gäller i ärende om inskrivning av värnpliktig för uppgift om enskilds personliga förhållanden, om det kan antas att den enskilde eller någon honom närstående lider men om uppgiften röjs. Motsvarande sekretess gäller i ärende som angår antagning till utbildning vid försvarsmakten, befrielse från värnpliktstjänstgöring på grund av nedsättning av presta-

Sekretess gäller i ärende om inskrivning av värnpliktig för uppgift om enskilds personliga förhållanden, om det kan antas att den enskilde eller någon honom närstående lider men om uppgiften röjs. Motsvarande sekretess gäller i ärende som angår antagning till utbildning vid Försvarsmakten, befrielse från värnpliktstjänstgöring på grund av nedsättning av presta-

tionsförmågan *eller* särskild risk för detta, anstånd med värnpliktstjänstgöring eller vapenfri tjänst. Sekretessen gäller dock inte beslut i ärende som avses i detta stycke.

tionsförmågan, särskild risk för detta *eller på grund av ekonomiska eller sociala skäl*, anstånd med värnpliktstjänstgöring eller vapenfri tjänst. Sekretessen gäller dock inte beslut i ärende som avses i detta stycke.

Sekretess gäller inom Försvarsmaktens personalvård med avseende på värnpliktiga för uppgift som hänför sig till psykologisk undersökning och för uppgift om enskilda personliga förhållanden hos konsulent eller annan befattningshavare som särskilt har till uppgift att bistå med råd och hjälp i personliga angelägenheter, om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att den som uppgiften rör eller någon honom närstående lider men.

I fråga om uppgift i allmän handling gäller sekretessen i högst femtio år.

15 §

Sekretess gäller i verksamhet som avser folkbokföringen eller annan liknande registrering av befolkningen, för uppgift om enskilda personliga förhållanden, om det av särskild anledning kan antas att den enskilde eller någon honom närstående lider men om uppgiften röjs. Motsvarande sekretess gäller, i den utsträckning regeringen föreskriver det, i annan verksamhet som avser registrering av betydande del av befolkningen.

Sekretess gäller i ärende om medlemskap i svenska kyrkan, för uppgift om enskilda personliga förhållanden, om det av särskild anledning kan antas att den enskilde eller någon honom närstående lider men om uppgiften röjs.

Sekretess gäller i ärende om fingerade personuppgifter för uppgift om enskilda personliga förhållanden, om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att den enskilde eller någon honom närstående lider men.

I fråga om uppgift i allmän handling gäller sekretessen i högst sjuttio år.

21 §

Sekretess gäller inom kriminalvården för uppgift om enskilda personliga förhållanden, om det kan antas att den enskilde eller någon honom närstående lider men eller att fara uppkommer för att någon utsätts för våld eller annat allvarligt men om uppgiften röjs. Sekretessen gäller dock inte beslut av Kriminalvårdsstyrelsen eller någon av kriminalvårdens nämnder och

Sekretess gäller

1. i verksamhet som avser folkbokföringen eller annan liknande registrering av befolkningen och, i den utsträckning regeringen föreskriver det, i annan verksamhet som avser registrering av betydande del av befolkningen,

2. i ärende om medlemskap i Svenska kyrkan,

3. i verksamhet som avser förande av eller uttag ur sjömansregistret, för uppgift om enskilda personliga förhållanden, om det av särskild anledning kan antas att den enskilde eller någon honom närstående lider men om uppgiften röjs.

inte heller annat beslut i ett kriminalvårdsärende enligt brottsbalken eller lagstiftningen om kriminalvård i anstalt.

Prop. 1993/94:165

Sekretess gäller också hos regeringen i ärende om överförande av verkställighet av brottmålsdom för uppgift om enskilds personliga förhållanden, om det kan antas att den enskilde eller någon honom närstående lider men eller att fara uppkommer för att någon utsätts för våld eller annat allvarligt men om uppgiften röjs. Sekretessen gäller dock inte regeringens beslut i ärendet.

I fråga om uppgift i allmän handling gäller sekretessen i högst femtio år.

8 kap.

21 §

Sekretess gäller i verksamhet som består i tillsyn över stiftelser, för uppgift om stiftelses affärs- eller driftförhållanden eller om annan enskilds personliga eller ekonomiska förhållanden, om det kan antas att stiftelsen eller den enskilde eller någon honom närstående lider skada eller men om uppgiften röjs.

I fråga om uppgift i allmän handling gäller sekretessen i högst sjuttio år, såvitt angår uppgift om enskilds personliga förhållanden, och annars i högst tjugo år.

9 kap.

1 §

Sekretess gäller i myndighets verksamhet, som avser bestämmande av skatt eller som avser taxering eller i övrigt fastställande av underlag för bestämmande av skatt, för uppgift om enskilds personliga eller ekonomiska förhållanden. Motsvarande sekretess gäller i myndighets verksamhet som avser förande av eller uttag ur register som avses i skatteregisterlagen (1980:343) för uppgift som har tillförts sådant register. Uppgift hos Tullverket får dock lämnas ut, om det står klart att uppgiften kan röjas utan att den enskilde lider skada eller men. För uppgift i mål hos domstol gäller sekretessen endast om det kan antas att den enskilde lider skada eller men om uppgiften röjs. Detsamma gäller uppgift som med anledning av överklagande hos domstol registreras hos annan myndighet enligt 15 kap. 2 §

första stycket 3 eller 4. Har uppgift i mål hos domstol erhållits från annan myndighet och är den sekretessbelagd där, gäller dock denna sekretess hos domstolen, om uppgiften saknar betydelse i målet.

Med skatt avses i detta kapitel skatt på inkomst och, med undantag för arvsskatt och gåvoskatt, annan direkt skatt samt omsättningsskatt, tull och annan indirekt skatt. Med skatt jämställs arbetsgivaravgift, prisregleringsavgift och liknande avgift samt skatte- och avgiftstillägg och förseningsavgift. Med verksamhet som avser bestämmande av skatt jämställs verksamhet som avser bestämmande av pensionsgrundande inkomst.

Sekretessen gäller inte beslut, varigenom skatt eller pensionsgrundande inkomst bestäms eller underlag för bestämmande av skatt fastställs, såvida inte beslutet meddelas i ärende om

1. förhandsbesked i taxerings- eller skattefråga,
2. medgivande att skattepliktig intäkt enligt reglerna om statlig inkomstskatt inte skall anses uppkomma vid avyttring av aktier i fåmansföretag,
3. beskattning av utländska forskare vid tillfälligt arbete i Sverige när beslutet har fattats av Forskarskattenämnden.

Utan hinder av sekretessen får uppgift lämnas till enskild enligt vad som föreskrivs i lag om förfarande vid beskattning eller om skatteregister.

Utan hinder av sekretessen får uppgift lämnas till enskild enligt vad som föreskrivs i lag om förfarande vid beskattning eller om skatteregister. Vidare får utan hinder av sekretessen uppgift i en revisionspromemoria lämnas till förvaltare i den reviderades konkurs.

I fråga om uppgift i allmän handling gäller sekretessen i högst tjugo år.

2 §³

Sekretess gäller i

1. särskilt ärende om revision eller annan kontroll i fråga om skatt, tull eller avgift samt annan verksamhet som avser tullkontroll och som inte faller under 1 §,

2. ärende om kompensation för eller återbetalning av skatt,

3. ärende om anstånd med erläggande av skatt

för uppgift om enskilds personliga eller ekonomiska förhållanden.

I fråga om sekretess enligt denna paragraf tillämpas 1 § första stycket tredje - sjätte meningarna.

Sekretessen gäller inte beslut i ärende som avses i första stycket 2 och 3.

Utan hinder av sekretessen får uppgift i en revisionspromemoria lämnas till förvaltare i den reviderades konkurs.

I fråga om uppgift i allmän handling gäller sekretessen i högst tjugo år.

³Lydelse enligt prop. 1993/94:151.

Sekretess gäller hos allmän advokatbyrå i ärende om rättsligt biträde
 Sekretess gäller hos allmän advokatbyrå i ärende om rättsligt biträde
eller rörande förvaltning i konkurs

1. för uppgift som det kan antas att den rättssökande har förutsatt skall bli behandlad förtroligt,

2. för uppgift i övrigt om någons personliga eller ekonomiska förhållanden, om det kan antas att han lider skada eller men om uppgiften röjs.

Motsvarande sekretess gäller hos Notarius publicus i verksamhet som enligt lag eller annan författning ankommer på honom. Sekretessen gäller inte uppgift om protest av växel eller check.

11 kap.

4 §

Sekretess gäller hos Riksdagens ombudsmän och Justitiekanslern i deras tillsyn över offentlig verksamhet och hos Justitiekanslern i hans verksamhet för att bevaka statens rätt eller tillhandagå regeringen med råd och utredningar i juridiska angelägenheter endast i den mån det följer av andra, *tredje eller fjärde* stycket. Sekretess gäller inte i något fall beslut av justitieombudsman varigenom ärende avgörs.
 Sekretess gäller hos Riksdagens ombudsmän och Justitiekanslern i deras tillsyn över offentlig verksamhet och hos Justitiekanslern i hans verksamhet för att bevaka statens rätt eller tillhandagå regeringen med råd och utredningar i juridiska angelägenheter endast i den mån det följer av andra - *femte* stycket. Sekretess gäller inte i något fall beslut av justitieombudsman varigenom ärende avgörs.

Erhåller justitieombudsman eller Justitiekanslern i verksamhet, som anges i första stycket, från myndighet uppgift som är sekretessbelagd där, gäller sekretessen också hos ombudsmannen eller Justitiekanslern. Förekommer uppgiften i sådan handling som har upprättats med anledning av verksamheten, gäller sekretess hos ombudsmannen eller Justitiekanslern dock endast i den mån det kan antas att allmänt eller enskilt intresse lider avsevärd skada eller betydande men om uppgiften röjs.

Erhåller justitieombudsman eller Justitiekanslern i verksamhet, som anges i första stycket, uppgift från enskild, gäller

1. sekretess enligt 2 kap. i den mån det kan antas att riket lider betydande men om uppgiften röjs,

2. sekretess till skydd för enskilds personliga förhållanden i den mån uppgiften skulle ha varit sekretessbelagd hos myndighet som ärendet får anses avse och det kan antas att den som uppgiften rör eller någon honom närstående lider betydande men om uppgiften röjs.

Sekretess gäller även i Justitiekanslerns verksamhet för att bevaka statens rätt för uppgift från enskild i den mån uppgiften erhållits med anledning av rättsvist och det kan antas att det allmännas ställning

Har justitieombudsman eller Justitiekanslern beslutat inleda förundersökning, tillämpas 5 kap. 1 § och 9 kap. 17 och 18 §§ i verksamhet som anges i första stycket och som utövas av honom i egenskap av åklagare.

14 kap.
10 §

Myndighet får uppställa förbehåll, som inskränker enskild mottagares rätt att lämna uppgift vidare eller utnyttja uppgift, också när

1. myndigheten enligt 5 § lämnar sekretessbelagd uppgift till part, ställföreträdare, ombud eller biträde,

2. myndigheten med stöd av 7 § första stycket lämnar uppgift till någon som inte är knuten till myndigheten på det sätt som anges i 1 kap. 6 §.

2. myndigheten med stöd av 7 § första stycket lämnar uppgift till någon som inte är knuten till myndigheten på det sätt som anges i 1 kap. 6 §,

3. *myndigheten med stöd av 9 kap. 1 § fjärde stycket andra meningen eller 9 kap. 2 § fjärde stycket lämnar uppgift till konkursförvaltare.*

Förbehåll enligt första stycket 1 får inte innebära förbud mot att utnyttja uppgiften i målet eller ärendet eller mot att lämna muntlig upplysning till part, ställföreträdare, ombud eller biträde.

Har förbehåll uppställts enligt första stycket 2, skall i fråga om förbehållet gälla vad som föreskrivs i 7 § tredje och fjärde styckena angående förbud att lämna ut eller utnyttja uppgift.

Ett förbehåll enligt första stycket 3 får inte innebära ett förbud att utnyttja uppgiften om den behövs för att förvaltaren skall kunna fullgöra de skyldigheter som åvilar honom i anledning av konkursen.

Förordnande av regeringen eller riksdagen för särskilt fall om undantag från sekretess för uppgift får förenas med villkor att förbehåll som anges i första stycket skall uppställas vid utlämnande av uppgiften.

Nuvarande lydelse⁴

Att friheten enligt 1 kap. 1 § tryckfrihetsförordningen och 1 kap. 2 § yttrandefrihetsgrundlagen att meddela och offentliggöra uppgifter i vissa fall är begränsad framgår av 7 kap. 3 § första stycket 1 och 2, 4 § 1-8 samt 5 § 1 och 3 tryckfrihetsförordningen och av 5 kap. 1 § första stycket samt 3 § första stycket 1 och 2 yttrandefrihetsgrundlagen. De fall av uppsåtligt åsidosättande av tystnadsplikt, i vilka nämnda frihet enligt 7 kap. 3 § första stycket 3 och 5 § 2 tryckfrihetsförordningen samt 5 kap. 1 § första stycket och 3 § första stycket 3 yttrandefrihetsgrundlagen i övrigt är begränsad, är de där tystnadsplikten följer av

 3. denna lag enligt

5 kap. 2 - 4 §§

7 kap. 1 eller 4 §

såvitt avser uppgift om annat än verkställigheten av beslut om omhändertagande eller beslut om vård utan samtycke

7 kap. 6 §

8 kap. 9 §, 12 § första stycket,

13 § eller 15 §

9 kap. 1-4 §§

5. förordnande med stöd av

5 kap. 4 § eller 23 kap. 10 § *ffjärde*

stycket rättegångsbalken

Föreslagen lydelse

Att friheten enligt 1 kap. 1 § tryckfrihetsförordningen och 1 kap. 2 § yttrandefrihetsgrundlagen att meddela och offentliggöra uppgifter i vissa fall är begränsad framgår av 7 kap. 3 § första stycket 1 och 2, 4 § 1-8 samt 5 § 1 och 3 tryckfrihetsförordningen och av 5 kap. 1 § första stycket samt 3 § första stycket 1 och 2 yttrandefrihetsgrundlagen. De fall av uppsåtligt åsidosättande av tystnadsplikt, i vilka nämnda frihet enligt 7 kap. 3 § första stycket 3 och 5 § 2 tryckfrihetsförordningen samt 5 kap. 1 § första stycket och 3 § första stycket 3 yttrandefrihetsgrundlagen i övrigt är begränsad, är de där tystnadsplikten följer av

⁴Lydelse enligt prop. 1993/94:107, bet. 1993/94:SoU18, rskr. 1993/94:139.

3. denna lag enligt

5 kap. 2 - 4 §§

7 kap. 1 §

såvitt avser uppgift om annat än verkställigheten av beslut om omhändertagande eller beslut om vård utan samtycke

7 kap. 2 §

såvitt avser uppgift i anmälan till Hälso- och sjukvårdens ansvarsnämnd

7 kap. 4 §

såvitt avser uppgift om annat än verkställigheten av beslut om omhändertagande eller beslut om vård utan samtycke

7 kap. 6 §

8 kap. 9 §, 12 § första stycket,
13 § eller 15 §

8 kap. 21 §

såvitt avser uppgift om enskilds personliga förhållanden vars röjande kan vålla allvarligt men

9 kap. 1-4 §§

5. förordnande med stöd av
5 kap. 4 § eller 23 kap. 10 § femte
stycket rättegångsbalken

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1994.

Sekretesslagen (1980:100, omtryckt 1992:1474) trädde i kraft den 1 januari 1981. Lagen har herefter ändrats åtskilliga gånger. Det ligger dock i ämnesrådets natur och sekretesslagens vidsträckta tillämpningsområde att lagen kontinuerligt måste anpassas till ändrade förhållanden på den offentliga sektorn. Sekretesslagen ses därför fortlöpande över, bl.a. mot bakgrund av framställningar om lagändringar.

Under våren 1993 utarbetades inom Justitiedepartementet departementspromemorian Några frågor om sekretess (Ds 1993:55). Promemorian tar upp en rad frågor som rör framställningar om ändringar i sekretesslagen. Promemorians sammanfattning finns i *bilaga 1* och författningsförslaget i *bilaga 2*. Promemorian har remissbehandlats. En förteckning över de remissinstanser som yttrat sig finns i *bilaga 3*. En sammanställning av remissyttrandena finns tillgänglig i Justitiedepartementet (dnr 93-2705).

Inom Justitiedepartementet har även upprättats en promemoria om sekretess i verksamhet som avser tillsyn över stiftelser (dnr 93-3936). I promemorian föreslås att en bestämmelse införs som reglerar sekretessen i sådan verksamhet. En sammanfattning av förslaget samt författningsförslag finns i *bilaga 4*. Promemorian har remissbehandlats. En förteckning över remissinstanserna finns i *bilaga 5* och en sammanställning av remissyttrandena finns tillgänglig i Justitiedepartementet.

Med anledning av en framställning från Justitiekanslern (dnr 93-4239) behandlas frågan om utökad sekretess i Justitiekanslerns verksamhet. Framställningen avser en viss utvidgning av den sekretess som gäller i dag hos Justitiekanslern så att den bättre skall överensstämma med vad som gäller hos andra myndigheter. Det har därför inte ansetts nödvändigt med remissbehandling.

Regeringen behandlar i detta ärende de sekretessfrågor som promemoriorna och framställningen avser.

Lagrådet

Regeringen beslutade den 17 februari 1994 att inhämta Lagrådets yttrande över de lagförslag som finns i *bilaga 6*.

Lagrådets yttrande finns i *bilaga 7*.

Lagrådet har bl.a. framfört vissa redaktionella synpunkter på lagtexten. Regeringen följer Lagrådets förslag i dessa delar. Lagrådets övriga synpunkter återkommer regeringen till i respektive avsnitt.

Regeringens förslag: Bestämmelsen i 5 kap. 2 § sekretesslagen kompletteras till att även gälla för uppgifter som lämnar eller kan bidra till upplysning om säkerhets- eller bevakningsåtgärder.

Promemorians förslag: Överensstämmer i sak med regeringens.

Remissinstanserna: Samtliga remissinstanser som yttrat sig är positiva till att vissa uppgifter i ritningar över t.ex. banker skyddas av sekretess. Hovrätten över Skåne och Blekinge avstyrker emellertid förslaget eftersom man anser att den eftersträvade förstärkningen inte uppnås. Som exempel nämns att uppgift om att någon säkerhetsåtgärd inte vidtagits inte torde omfattas av sekretess. Kammarrätten i Stockholm anför att den föreslagna lagtexten omfattar samtliga punkter i paragrafen och således betydligt mer än bara byggnadsritningar. Domstolsverket anför att den föreslagna författningstexten är otydlig. Även Rikspolisstyrelsen och Polismyndigheten i Stockholm uttalar att förslaget inte omfattar uppgift om att någon säkerhetsåtgärd inte vidtagits samt att uppgifter rörande konstruktion av lokaler som ligger i omedelbar anslutning till t.ex. en bank skall kunna sekretessskyddas. Stockholms stad yttrar att frågan om vilka anläggningar och byggnader som skall omfattas av sekretess bör belysas ytterligare. Svenska Bankföreningen anser att även en ritning över bankvalvets exakta placering i bankens del av lokalerna bör kunna skyddas. Svenska Tidningsutgivareföreningen anför att lagtexten bör preciseras så att endast bankvalv, vapen- och ammunitionsförråd och databanker omfattas av bestämmelsen. Svensk Elberedskap AB föreslår att paragrafen även skall omfatta ritningar över anläggningar som rör elförsörjningen.

Skälen för regeringens förslag: Ritningar över en byggnads utförande ges in till kommunens byggnadsnämnd i samband med en ansökan om bygglov. När ärendet är avslutat hos nämnden arkiveras handlingarna. Av ritningarna skall framgå till vilket ändamål byggnaden eller lokalen skall användas. Även uppgifter som rör konstruktion och materialanvändning framgår. I och med att ritningarna kommer in till kommunen och förvaras där är de allmänna handlingar. Allmänheten har således rätt att ta del av dessa ritningar under förutsättning att de inte omfattas av någon sekretessbestämmelse.

För uppgifter i ritningar gäller sekretess endast i mycket begränsad omfattning. Vad gäller ritningar över byggnader som disponeras av andra länders ambassader och konsulat torde bestämmelsen om utrikessekretess i 2 kap. 1 § kunna bli tillämplig. Ritningar över försvarsanläggningar och anläggningar som har betydelse för elförsörjningen torde kunna sekretessbeläggas med stöd av bestämmelsen i 2 kap. 2 § om försvarssekretess.

Rätten att ta del av allmänna handlingar får även begränsas om det är påkallat med hänsyn till intresset att förebygga eller beivra brott. I 5 kap. 2 § stadgas att sekretess gäller för uppgift om säkerhets- eller bevaknings-

åtgärd med avseende på bl.a. byggnader eller andra anläggningar, lokaler eller inventarier om det kan antas att syftet med åtgärden motverkas om uppgiften röjs. Med anläggningar avses bl.a. kulvertsystem, upplag och uppställningsplatser.

Med stöd av denna bestämmelse (och bestämmelsen i 5 kap. 4 §) avslög Regeringsrätten en begäran av en intagen på en kriminalvårdsanstalt att få ta del av vissa handlingar som gällde uppförandet av en ny paviljong på anstaltsområdet (RÅ 85 Ab144).

En förutsättning för att med stöd av bestämmelsen i 5 kap. 2 § sekretessbelägga byggnadsritningar är emellertid att ritningarna innehåller uppgifter om säkerhets- eller bevakningsåtgärder. Som exempel på sådana kan nämnas ritningar över larminstallationer.

En grundtanke bakom offentlighets- och sekretessregleringen är att sekretess inte skall gälla för uppgifter annat än om det verkligen behövs. De avvägningar mellan de motstående intressena av offentlighet och sekretess som gjordes när den nya sekretesslagen utarbetades grundades på ett omfattande utredningsarbete. När det gäller en verksamhet som bedrevs vid sekretesslagens tillkomst måste man därför normalt kräva att det senare har kommit fram sådana nya omständigheter som för med sig att de avvägningar som då gjordes inte längre är giltiga.

Det har under senare år framkommit uppgifter som tyder på att ritningar kommit till användning vid planering av inbrott mot banker. Inbrottsförsök har ägt rum från intilliggande lokaler och personal vid stadsbyggnadskontor har uppmärksammat fall där ritningar över banklokaler utan särskild anledning begärts ut av okända personer. Regeringen är av den uppfattningen att det i brottsförebyggande syfte är angeläget att försöka hindra att uppgifter ur vissa ritningar regelmässigt lämnas ut. Denna uppfattning delas även av remissinstanserna. Främst är det uppgifter i ritningar över byggnader, anläggningar eller lokaler där pengar eller annat stöldbegärligt gods förvaras som bör kunna skyddas av sekretess. Att, som någon remissinstans förordar, mer precist ange vilka byggnader som kan komma i fråga låter sig emellertid inte göra. Som exempel kan dock nämnas bankvalv, vapen- och ammunitionsförråd och datorhallar.

De ritningar som ges in i ett ärende om bygglov ger upplysningar om hur en lokal är disponerad och var i huskroppen den är belägen. En banks lokaler är till största delen tillgängliga för allmänheten. Den som så önskar kan utan större svårigheter vid ett besök på banken konstatera hur lokalerna är disponerade och var pengar och andra värdehandlingar förvaras. Någon anledning att sekretessbelägga detta slag av uppgifter i ritningarna torde som regel inte finnas. Inte heller bör sekretess gälla för sådana uppgifter i ritningar över lokaler som angränsar till t.ex. en banklokal.

Ritningar innehåller emellertid även uppgifter som rör byggnadskonstruktionen. Som exempel kan nämnas uppgifter om byggnadsmaterial, väggarnas tjocklek, hur ledningar och rör är dragna, ventilationstrummor m.m. Sådana byggnader och lokaler som används för förvaring av pengar och andra värdehandlingar torde regelmässigt vara konstruerade på ett sådant sätt att kravet på en hög säkerhet kan tillgodoses. Kraftigare och tåligare byggnadsmaterial, tjockare väggar och ett speciellt utförande är exempel på sådana särskilda åtgärder som kan ha vidtagits.

Enligt 5 kap. 2 § gäller sekretess under vissa förutsättningar för uppgift om säkerhetsåtgärd med avseende på t.ex. byggnad. En byggnads väggtjocklek är inte vad man i allmänhet menar med en uppgift om säkerhetsåtgärd. Med beaktande av omständigheterna i det enskilda fallet kan emellertid en sådan uppgift ge upplysningar om vilka säkerhetsåtgärder som har vidtagits. Om en byggnad eller en lokal konstruerats på ett visst sätt för att tillgodose krav på en högre säkerhet än vad som annars gäller för byggnader eller lokaler bör uppgifter om t.ex. byggnadskonstruktionen kunna hemlighållas under förutsättning att det kan antas att syftet med vidtagna åtgärder motverkas om uppgifterna röjs.

Några remissinstanser har påpekat att den i promemorian föreslagna regleringen inte omfattar de fall då någon säkerhetsåtgärd inte har vidtagits. Avsikten med regleringen är emellertid att skydda uppgifter i ritningar över byggnader och lokaler där pengar och annat stöldbegärligt gods förvaras. Det måste vara mycket sällan som inte några säkerhetsåtgärder har vidtagits beträffande sådana lokaler. Den i promemorian föreslagna regleringen måste därför anses vara tillräcklig. Dessutom skulle sekretess för uppgifter om att säkerhets- och bevakningsåtgärder inte vidtagits leda till att alla byggnadsritningar m.m. blir hemliga.

Den föreslagna regleringen får till följd att inte bara uppgifter om byggnader utan även uppgifter som kan lämna upplysning om säkerhets- och bevakningsåtgärd med avseende på punkterna två till fyra i paragrafen omfattas. Skyddsbehovet kan vara väl så starkt beträffande sådana uppgifter. Det saknas därför anledning att inte låta tillägget omfatta bestämmelsen i dess helhet.

Meddelarfriheten är begränsad för uppgifter om säkerhetsåtgärder. Inte heller för uppgifter som kan lämna upplysning om sådana säkerhetsåtgärder skall meddelarfrihet råda.

5 Sekretess för körkorts referensnummer

Regeringens förslag: Sekretess skall gälla för uppgift i körkortsregistret om ett körkorts referensnummer. Endast om det står klart att numret kan lämnas ut utan fara för att kontrollen av körkortsäktet motverkas, får det lämnas ut.

Promemorians förslag: Överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: De flesta remissinstanserna tillstyrker eller lämnar förslaget utan erinran. Svenska Tidningsutgivareföreningen förordar att bestämmelsen utformas med ett rakt skaderekvisit.

Skälen för regeringens förslag: Körkort används i mycket stor utsträckning som legitimationshandling. För att i möjligaste mån förhindra att förfalskade körkort används i brottsligt syfte förses körkort sedan den 1 januari 1993 med ett för varje körkortshandling unikt nummer, kallat referensnummer. Referensnumret åsätts körkortet under tillverkningspro-

cessen och registreras i körkortsregistret. Vid en kontroll av ett körkort skall referensnumret och det personnummer som finns på körkortet uppges. Om dessa två nummer också enligt körkortsregistret är kopplade till varandra är körkortet med största sannolikhet äkta.

Körkortsregistret förs av Vägverket genom automatisk databehandling. Registret är enligt tryckfrihetsförordningens bestämmelser en allmän handling. Uppgifterna i registret är således offentliga såvida de inte omfattas av någon sekretessbestämmelse. Med hänsyn till skyddet för den enskildes personliga förhållanden kan vissa uppgifter i körkortsregistret sekretessbeläggas. Någon möjlighet att sekretessbelägga uppgifter i registret med hänsyn till intresset att förebygga eller beivra brott finns emellertid inte.

Rätten att ta del av allmänna handlingar får begränsas bl.a. om det är påkallat med hänsyn till intresset att förebygga eller beivra brott. En förutsättning är också att intresset av sekretess är så starkt att intresset av offentlighet bör få vika.

Systemet med referensnummer har tillkommit för att man på ett enkelt sätt skall kunna kontrollera om ett körkort är äkta eller om det är förfalskat. Syftet är att förhindra att förfalskade körkort används i brottslig verksamhet. Säkerheten i systemet bygger på att ingen skall kunna ta reda på referensnumret för någon annans körkort. Om uppgifter i körkortsregistret om referensnummer blir tillgängliga för envar, kan syftet med nummersystemet riskera att helt gå förlorat. Intresset av att kunna hemlighålla referensnumren är således påtagligt. Något egentligt intresse av insyn i denna verksamhet finns knappast. En sekretessbestämmelse kan därför införas för uppgift i körkortsregistret om referensnummer.

För att säkerheten i nummersystemet skall kunna upprätthållas måste sekretess vara huvudregeln. Detta måste gälla såväl i Vägverkets verksamhet som avser förande av körkortsregistret som hos andra myndigheter som kan göra uttag ur registret. En remissinstans förordar att bestämmelsen utformas med ett rakt skaderekvisit. Ett sådant skaderekvisit skulle emellertid inte få den effekt som eftersträvas. För att uppnå att referensnummer endast lämnas ut i de fall ett utlämnande kan ske utan fara för att numren kan komma att användas i obehörigt syfte krävs att bestämmelsen utformas med ett omvänt skaderekvisit. Sekretess är då huvudregeln. Sekretessen får dock inte hindra att kontrollen av körkort blir praktiskt genomförbar. För att kunna ta ställning till en begäran om ett utlämnande kommer man att behöva ha kännedom om mottagarens identitet och om dennes avsikter med uppgiften. Det är emellertid inget som hindrar att dessa uppgifter efterfrågas om de behövs vid en sekretessprövning. Några problem vid den praktiska tillämpningen behöver därmed inte uppstå. En bestämmelse med nu föreslaget innehåll bör tas in som ett nytt stycke i 5 kap. 3 § sekretesslagen.

För övriga uppgifter i denna paragraf är meddelarfriheten inskränkt. Detta bör vara fallet även för uppgifter om referensnummer.

6 Sekretess för uppgifter i anmälan till Hälso- och sjukvårdens ansvarsnämnd

Regeringens förslag: Sekretess skall gälla för uppgifter om en enskilds hälsotillstånd eller andra personliga förhållanden i anmälan till Hälso- och sjukvårdens ansvarsnämnd, om det kan antas att den enskilde eller någon som står honom nära lider betydande men om uppgiften röjs. För dessa uppgifter skall inte råda någon meddelarfrihet.

Promemorians förslag: Den föreslagna sekretessregleringen överensstämmer i sak med regeringens förslag. Däremot behandlas inte frågan om inskränkning av meddelarfriheten.

Remissinstanserna: De allra flesta remissinstanserna tillstyrker att sekretess införs för uppgifter i anmälan till Hälso- och sjukvårdens ansvarsnämnd. Hälso- och sjukvårdens ansvarsnämnd motsätter sig inte att sekretess införs men ifrågasätter om det är nödvändigt eftersom de mest känsliga uppgifterna oftast finns i bilagor till anmälan och i den mån uppgifterna måste återges i beslutet de blir offentliga. Kammarrätten i Stockholm förordar att bestämmelsen utformas med ett rakt skaderekvisit. Domstolsverket anför att det av den föreslagna lagtexten inte framgår att bestämmelsen inte avser att skydda andra uppgifter än sådana som enligt 7 kap. 1 § är sekretessbelagda inom hälso- och sjukvården. Socialstyrelsen anser att uppgifterna bör omfattas av den vanliga hälso- och sjukvårdssekretessen, dvs. med ett omvänt skaderekvisit och att även uppgifter om medicinska problem hos hälso- och sjukvårdspersonalen skall omfattas av sekretess.

Skälen för regeringens förslag: Hälso- och sjukvårdens ansvarsnämnd prövar, enligt lagen (1980:11) om tillsyn över hälso- och sjukvårdspersonalen m.fl. (tillsynslagen), frågor om disciplinansvar och om återkallelse av legitimation m.m. Denna lag föreslås att från och med den 1 juli 1994 ersättas av en lag om disciplinpåföljd m.m. på hälso- och sjukvårdens område. Fråga om disciplinansvar tas upp på anmälan av Socialstyrelsen eller av den patient som saken gäller eller, om patienten inte själv kan anmäla saken, en nära anhörig till honom eller - om fråga är om befattningshavare som omfattas av JO:s eller JK:s tillsyn - av JO eller JK. När det gäller frågor om återkallelse av legitimation eller begränsning av legitimerade yrkesutövares behörighet tas sådana ärenden upp till prövning efter anmälan av Socialstyrelsen, JO eller JK eller på ansökan av den som saken gäller. Anmälan eller ansökan till ansvarsnämnden skall vara skriftlig.

Enligt 7 kap. 1 § sekretesslagen gäller sekretess inom hälso- och sjukvården för uppgift om enskilds hälsotillstånd eller andra personliga förhållanden, om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att den enskilde eller någon honom närstående lider men. Sekretessen gäller även i ärenden hos ansvarsnämnden och hos fullföljdsinstanserna. Däremot gäller sekre-

tessen enligt 1 § *inte* för uppgifter i *anmälan och beslut* i ärenden om ansvar eller behörighet för personal inom hälso- och sjukvården (7 kap. 2 § 3).

Socialnämnden har fr.o.m. den 1 januari 1992 ledningen av den kommunala hälso- och sjukvården. Enligt 7 kap. 4 § femte stycket sekretesslagen gäller inte heller sekretessen inom socialtjänsten för anmälan eller beslut i ärenden om ansvar och behörighet för personal inom kommunal hälso- och sjukvård (se prop. 1990/91:14, SFS 1990:1470).

Vid tillkomsten av sekretesslagen konstaterades att uppgifter om patienters sjukdomar m.m. åtnjuter sekretess hos ansvarsnämnden och hos fullföljdsinstanserna enligt den föreslagna lydelsen av 7 kap. 1 § andra stycket, och det oavsett om det aktuella ärendet rör den allmänna eller den enskilda sjukvården. Det förhållandet att det till ärendena hos ansvarsnämnden var knutet ett inte oväsentligt offentlighetsintresse ansågs emellertid utgöra skäl för att varken anmälan eller beslut i dessa ärenden skulle omfattas av sekretess. I samband därmed konstaterades att sekretesskyddet enligt 7 kap. 1 § över huvud taget inte gäller personalens förhållanden utan endast patienters och jämställas personliga omständigheter (prop. 1979/80:2 Del A s. 176).

Efter lagändring år 1987 (SFS 1987:1002) gäller till skydd för enskilda personliga förhållanden sekretess hos JO och JK om uppgiften kommer från enskild och uppgiften skulle ha varit sekretessbelagd hos myndighet som ärendet får anses avse och om det kan antas att den som uppgiften rör eller någon honom närstående lider betydande men om uppgiften röjs, (11 kap. 4 § tredje stycket 2). I motiven till denna bestämmelse (prop. 1986/87:160 s. 21 f.) anfördes att även om offentlighetsintresset måste tillmätas stor betydelse hos JO och JK och då särskilt i fråga om anmälningar av enskilda, finns det fall där behovet av sekretess får anses väga klart tyngre än intresset av offentlighet. Som exempel nämndes härvid ärenden som rörde hälso- och sjukvårdsområdet. Det ansågs inte vara tillfredsställande att sekretesskyddet kunde bibehållas om JO eller JK infordrade handlingar, t.ex. journaler, men att sekretess inte gällde om den enskilde själv gav in liknande handlingar. Den möjligheten att en enskild drar sig för att göra en anmälan på grund av det svaga sekretesskyddet anfördes även till stöd för denna lagändring.

För att en anmälan skall tas upp till prövning hos ansvarsnämnden torde krävas att anmälaren i viss mån redogör för de bakomliggande förhållandena till anmälan. De omständigheter som anmälaren sålunda redogör för kan innehålla uppgifter som är mycket integritetskänsliga och som skulle omfattas av sekretess eller tystnadsplikt, om de funnits tillgängliga inom hälso- och sjukvården.

Av förarbetena till nuvarande 7 kap. 2 § 3 synes framgå att utgångspunkten varit att en anmälan till ansvarsnämnden främst innehåller uppgifter om den som anmälan riktar sig mot och att dessa uppgifter inte - med hänsyn till offentlighetsintresset - borde vara skyddade av sekretess. I detta avseende bör inte någon ändring göras nu.

Liksom vad ovan anförts om bakgrunden till ändringen av 11 kap. 4 § kan dock behovet av skydd för integritetskänsliga uppgifter som hänför sig till den som gör anmälan eller till den för vars räkning anmälan görs i

vissa fall vara så stort att det bör ta över intresset av insyn.

Inskränkningar i offentligheten bör emellertid göras endast när det finns starka skäl för det. Därför bör endast sådana uppgifter vars röjande kan antas leda till men av särskild påtaglig art för den enskilde kunna bli skyddade av sekretess. För ärenden vid JO eller JK gäller sekretess endast i den mån uppgiften skulle ha varit sekretessbelagd hos myndighet som ärendet får anses avse och det kan antas att den som uppgiften rör eller någon honom närstående lider betydande men om uppgiften röjs. Detta skaderekvisit bör gälla även när fråga är om sekretess för uppgifter som lämnas i en anmälan till ansvarsnämnden. De uppgifter som lämnas i en anmälan skulle emellertid regelmässigt ha omfattats av sekretess inom hälso- och sjukvården. Någon anledning att tynga lagtexten med detta rekvisit finns - som också **Lagrådet** påpekat - därför inte. Däremot bör som också är fallet för anmälningar till JO och JK, sekretess endast gälla om någon lider betydande men om uppgiften röjs.

Frågan om sekretess för anmälan till ansvarsnämnden regleras lämpligen genom att man inför ett nytt andra stycke i 7 kap. 2 § och en ny mening i 7 kap. 4 § femte stycket.

För uppgifter inom hälso- och sjukvården och socialtjänsten är meddelarfriheten till största delen begränsad. De uppgifter i anmälan till Hälso- och sjukvårdens ansvarsnämnd som nu föreslås bli skyddade av sekretess är sådana som är mycket känsliga för den enskilde. Det föreslås därför att meddelarfriheten skall begränsas för dessa uppgifter.

7 Barns tillgång till sekretessbelagt material om biologiska föräldrar

Regeringens förslag: Utan hinder av sekretess får uppgifter lämnas till enskilda som uppnått myndig ålder om förhållanden som är av betydelse för att de skall få vetskap om vilka deras biologiska föräldrar är.

Promemorians förslag: Den föreslagna bestämmelsen är inte begränsad till enskilda som uppnått myndig ålder. I övrigt överensstämmer förslaget med regeringens förslag.

Remissinstanserna: De flesta remissinstanserna tillstyrker eller lämnar förslaget utan erinran. Riksdagens ombudsmän anför att inskränkningen i sekretessen bör bestämmas så att den lämnar möjlighet för en enskild att få tillgång till uppgifter om sitt ursprung i en vidare bemärkelse. Som exempel nämns uppgifter om adoption och om placeringar i t.ex. familjehem. Hovrätten över Skåne och Blekinge anser att ytterligare överväganden krävs innan lagstiftning sker. Hovrätten anmärker att lagbestämmelsen går längre än motiven, då även adopterade barn omfattas av bestämmelsen. Frågan om en underårig part genom sin ställföreträdare skall ha rätt att få del av uppgifter eller om denna rätt skall tillkomma den underårige själv

har inte redovisats. Inte heller har i motiven närmare angivits vad som avses med "förhållanden av betydelse". Kammarrätten i Stockholm anför att det i motiven bör anges vilka uppgifter som normalt får lämnas ut. Socialstyrelsen pekar på att problem med att få uppgifter ur faderskapsärenden föreligger även i de fall ett ärende är avslutat och ärendet nedlagt och där barnet har uppnått myndig ålder.

Bakgrund

Tidigare behandling av frågan

I samband med socialutskottets behandling av frågan om godkännande av den av Förenta nationernas generalförsamling den 20 november 1989 antagna konventionen om barnets rättigheter (bet. 1989/90:SoU28) väcktes en motion med yrkande att en undantagsbestämmelse skulle införas i 7 kap. 4 § sekretesslagen för den som vill få kunskap om sina föräldrar. I yttrande över motionen föreslog konstitutionsutskottet socialutskottet att avstyra motionen, men uttalade samtidigt som sin mening att det var angeläget att intresset av att en person skall kunna få tillgång till uppgifter om sin börd i möjligaste utsträckning kan tillgodoses och att det fanns anledning för regeringen att i lämpligt sammanhang överväga en ändring av sekretesslagen för att tillgodose det nämnda intresset (1989/90:KU8y). Socialutskottet anslöt sig härvidlag till konstitutionsutskottets bedömning. På hemställan av socialutskottet avtog riksdagen motionen.

I konstitutionsutskottets betänkande 1990/91:KU10 behandlades bl.a. en motion från den allmänna motionstiden 1990 som ånyo tog upp den aktuella frågan. Utskottet, som hänvisade till den tidigare behandlingen i frågan, fann det för närvarande inte vara påkallat med någon särskild åtgärd i saken från riksdagens sida. På hemställan av utskottet avtog riksdagen motionen. Också vid de senaste riksmötena har utskottet behandlat motioner med yrkanden i frågan (bet. 1991/92:KU11 och bet. 1992/93:KU38). Utskottet har härvid hemställt att motionerna skall avslås i avvaktan på regeringens utredning. Riksdagen har bifallit utskottets hemställan.

Motionsyrkandena har framställts mot bakgrund av en dom från Regeringsrätten, i vilken domstolen med stöd av 7 kap. 4 § sekretesslagen avtog en begäran av en vuxen person att få del av en befintlig uppgift i en s.k. barnavårdsakt rörande henne. Syftet med kvinnans begäran var att genom uppgiften kunna få reda på vem hennes biologiske far är. I det beslut underinstansen meddelade och som inte ändrades av överinstanserna angavs bl.a. att samtycke från den enskilde, som skulle kunna lida men genom ett utlämnande av uppgiften, inte förelåg samt att det inte stod klart att uppgiften kunde röjas utan men för den enskilde. Enligt motionerna väger emellertid intresset av att få veta vem som är ens far eller mor alltid så tungt att andra intressen får vika. I ett beslut den 30 september 1991 (3230-1989) har JO i anledning av en anmälan angående fråga om utlämnande av sekretessbelagda handlingar inom socialtjänsten funnit att lagreglerna på ifrågakvarande område inte kan anses otvetydiga. Även JO har hänvisat till den ovan nämnda domen jämte ytterligare domar från Regeringsrätten i liknande frågor.

Bestämmelser om socialnämnds medverkan vid fastställande av faderskap finns i 2 kap. föräldrabalken (FB). Socialnämnden fungerar i viss utsträckning som representant - ställföreträdare - för barnet. Finns det inte någon som är far enligt den legala faderskapspresumtionen i 1 kap. 1 § FB, skall nämnden försöka utreda vem som är far till barnet och se till att faderskapet fastställs. Nämnden skall vidare, i det fall att det finns någon som är far enligt den legala faderskapspresumtionen, utreda om någon annan man kan vara far till barnet om vårdnadshavare eller mannen i äktenskapet begär det och nämnden finner det lämpligt (2 kap. 9 § FB). Leder utredningen fram till en faderskapsbekräftelse, skall denna för att bli giltigt godkännas av socialnämnden (1 kap. 4 § FB). Skall faderskapet fastställas av domstol, är det nämnden som för barnets talan i de fall då det inte finns någon som är far enligt den legala faderskapspresumtionen (3 kap. 5 § FB). Har faderskap fastställts genom bekräftelse eller har en socialnämnd fått meddelande om att domstol fastställt faderskap, skall socialnämnden anmäla detta hos vederbörande skattemyndighet (4 § kungörelsen /1973:810/ om socialnämnds medverkan vid fastställande av faderskap, m.m.).

Leder utredningen inte till något säkert ställningstagande när det gäller frågan om en presumtiv far, kan utredningen läggas ned. En påbörjad utredning kan också behöva avbrytas därför att det visar sig omöjligt att få några upplysningar till ledning för faderskapsfrågan. Om modern haft samlag med flera män, kan redan på ett tidigt stadium stå klart att det inte kan avgöras vem som är far. Det finns knappast anledning att göra en omfattande utredning och inleda rättegång, om det framstår som utsiktslöst att nå ett positivt resultat. Fall kan också tänkas där utredning och rättegång skulle medföra alltför svåra påfrestningar för modern, t.ex. om barnet avlats i samband med våldtäkt eller om annars utredning och rättegång av särskilda skäl skulle innebära så påtagliga risker för moderns psykiska hälsa att man bör avstå från att försöka få faderskapet fastställt. Utredningen får också läggas ned, om samtycke till adoption föreligger från modern eller särskild förmyndare enligt 4 kap. 5 a § FB.

Beslut varigenom en utredning läggs ned är inte helt slutgiltigt. Om det kommer fram nya omständigheter, kan nämnden ta upp ärendet. Att nämnden lägger ned saken hindrar dock inte att någon annan representant för barnet utför barnets talan.

De sociala myndigheterna har alltså en långtgående utredningsskyldighet när det gäller att medverka vid fastställande av faderskap. Faderskapet skall utredas även om modern motsätter sig det. Utgångspunkten för utredningen är i normala fall moderns uppgifter. I vissa fall blir situationen mer komplicerad och det innebär ofta att omfattande utredningar måste göras. Bl.a. måste man kanske söka utröna om modern haft förbindelser med flera män under konceptionstiden. Med ledning av moderns uppgifter skall varje man höras som kan tänkas vara far till barnet. Ibland kan även andra personer ha upplysningar att lämna i saken. Utredningen skall vara objektiv och ske med takt och omdöme. Om det behövs, kan hjälp påkallas hos annan socialnämnd för efterforskande och hörande av personer som

Gällande sekretessbestämmelser

Bestämmelser om sekretess på socialtjänstens område återfinns alltså i 7 kap. 4 § sekretesslagen. Enligt denna bestämmelse gäller inom socialtjänsten sekretess för uppgift om en enskilds personliga förhållanden, om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att den enskilde eller någon honom närstående lider men. Sekretessen är således avgränsad med ett s.k. omvänt skaderekvisit, dvs. presumtionen är för sekretess. Till socialtjänst hänförs också socialnämndens befattning med ärenden om att fastställa faderskap.

Om tillämpningen av menrekvisitet kan nämnas följande. Begreppet men har i sekretesslagen en mycket vidsträckt innebörd och tar framför allt sikte på olika kränkningar av den personliga integriteten som kan uppstå om uppgifterna lämnas ut (jfr prop. 1979/80:2, Del A, s. 83). Med men avses sådant som att någon blir utsatt för andras missaktning, om hans personliga förhållanden blir kända. Redan den omständigheten att vissa personer känner till en för någon enskild ömtålig uppgift kan i många fall anses vara tillräcklig för att medföra men. Utgångspunkten för en bedömning av om men föreligger är den enskildes egen upplevelse. I konsekvens med detta kan även helt rättsenliga åtgärder utgöra men, t.ex. att utlämnande av uppgifter om en person från en myndighet till en annan kan leda till att den aktuella personen blir föremål för sluten psykiatrisk vård. Vid bedömningen av vad som utgör men finns det emellertid ett visst utrymme för att ta hänsyn till vad som enligt gängse värderingar i samhället uppfattas som men. Enbart det förhållandet att en person tycker att det är obehagligt i största allmänhet att andra vet var han bor kan t.ex. inte anses som men.

Enligt 14 kap. 4 § sekretesslagen gäller sekretessen dock inte i förhållande till den enskilde själv, vilket innebär t.ex. att en person i normalfallet medges att fritt ta del av innehållet i den socialakt som kan finnas beträffande honom. Likaså kan en vårdnadshavare i de flesta fall få ta del av sitt barns socialakt.

En socialakt som angår en person kan emellertid innehålla känsliga uppgifter om en eller flera andra personer, uppgifter som enligt den ovan nämnda huvudregeln omfattas av sekretess.

I syfte att vederbörande skall kunna ta till vara sin rätt gäller enligt 14 kap. 5 § sekretesslagen att den som är sökande, klagande eller annan part i mål eller ärende hos domstol eller annan myndighet, i princip har rätt att ta del av handling eller annat material i målet eller ärendet.

I propositionen med förslag till sekretesslag framhölls att bestämmelsen i 14 kap. 4 § sekretesslagen hade nära samband med den rätt till insyn för part som avses i 14 kap. 5 §. Det konstaterades också att regeln om verkan av samtycke ger upphov till ett ganska stort antal rättsliga problem och att flertalet av dessa måste lösas med tillämpning av allmänna rättsgrundsatser (prop. 1979/80:2, Del A, s. 330). Vidare anfördes bl.a:

"I allmänhet är det den person, om vilken information finns hos en myndighet, som förfogar över sekretessen. Så behöver dock inte alltid vara

fallet. Sekretessen kan gälla till förmån också för tredje man, t.ex. någon som har gjort anmälan mot den andre eller som annars kan bli utsatt för hot från denne. I så fall kan inte den som i första hand berörs av uppgifterna utan vidare få kännedom om dem. Och för att sekretessen skall vika i förhållande till utomstående behövs samtycke från båda de nämnda personerna. Motsvarande gäller om en uppgift i annat fall angår mer än en person, t.ex. någon som har sökt hjälp hos socialvården och anhörig till denne."

Rätten för barn att få reda på sitt ursprung vid givarinsemination

Av intresse i förevarande sammanhang är också den lagstiftning (prop. 1984/85:2, bet. 1984/85:LU10, rskr. 99) som gäller i fråga om rätten för barn som kommit till genom givarinsemination att få reda på sitt ursprung. Utan hinder av den sekretess som följer av 7 kap. 1 § första stycket sekretesslagen - paragrafen innehåller bestämmelser om sekretess på hälso- och sjukvårdsområdet - får nämligen i vissa fall uppgifter om insemination lämnas till enskild. Enligt 4 § lagen (1984:1140) om insemination har således ett barn som har avlats genom insemination rätt att, om det har uppnått tillräcklig mognad, få del av de uppgifter om spermagivaren som har antecknats i sjukhusets särskilda journal. Där anges vidare att socialnämnden är skyldig att på begäran biträda barnet med att skaffa fram dessa uppgifter.

Skälen för regeringens förslag:

Som ovan nämnts avgränsas sekretessen i 7 kap. 4 § sekretesslagen med ett omvänt skaderekvisit. Uppgifter får därmed inte lämnas ut, om det inte står klart att uppgifterna kan röjas utan att den enskilde eller någon honom närstående lider men. Presumtionen är med andra ord för sekretess. Detta innebär att tillämparen har ett ganska begränsat utrymme för sin bedömning. I praktiken innebär detta att tillämparen många gånger inte kan lämna ut en uppgift som omfattas av en sådan sekretessregel utan att ha kännedom om mottagarens identitet och om dennes avsikter med uppgiften.

Innebörden av att sekretess råder är att uppgift inte får röjas vare sig för andra myndigheter eller för privatpersoner. Regleringen innebär att sekretess råder i de flesta fall och att utrymmet för att lämna ut uppgifter efter en skadeprovning är mycket begränsat och torde i praktiken kunna ske endast efter samtycke från den enskilde, nämligen från den till vilkens förmån sekretessen gäller.

Problemet i detta fall är den situationen att en person utan direkt samband med ett pågående ärende vill ta del av sin socialakt och det i akten finns känsliga uppgifter om någon annan person, t.ex. att det finns en eller flera namngivna män som modern uppgett att hon under konceptionstiden haft samlag med. Om denne eller dessa personer inte har eftergett sekretessen blir alltså frågan, om det kan anses försvarbart att akten i denna del måste hemlighållas för den som akten egentligen rör och som har ett berättigat intresse av att få del av uppgifter som kan underlätta för vederbörande att få kunskap om sin börd.

De uppgifter som bör vara av intresse för ett barn som kommit upp i vuxen ålder och som enligt motionerna alltså skall kunna lämnas ut till barnet, är sådana som kommit fram inom socialtjänsten vid utredningar om fastställande av faderskap eller andra utredningar som gäller barnet och/eller barnets mor. Det bör i första hand vara fråga om av modern eller annan lämnade uppgifter om vem modern vid den aktuella konceptionstiden haft samlag med.

När det gäller utredningar om fastställande av faderskap fann Regeringsrätten (RÅ 1989 not. 124), efter det att kammarrätten under hänvisning till 7 kap. 4 § sekretesslagen nekat ett barn att ta del av uppgifter i en nedlagd faderskapsutredning avseende barnet själv, att faderskapsärendet skulle kunna tas upp på nytt om nya omständigheter framkom och att barnet därför var att anse som part i ärendet och följaktligen ägde ta del av alla handlingar i ärendet. Barnet var i detta fall underårigt och företrädde av ställföreträdare. I ett annat mål (RÅ 1992 not. 10) ändrade inte Regeringsrätten kammarrättens dom i vilken en man nekades ta del av vissa handlingar i ett barnavårdsmannaskapsärende. Kammarrätten konstaterade i sin dom att ärendet var avslutat och inte kunde återupptas till behandling sedan personen i fråga blivit myndig. Eftersom han inte längre var att anse som part kunde reglerna om partsinsyn inte bli tillämpliga.

För att få ta del av namn på personer som hörts under en faderskapsutredning krävs det enligt vad som framgår av det ovanstående att den som vill ta del av uppgifterna intar ställning som part. I andra fall kan uppgifterna inte lämnas ut. Enligt regeringens mening är det otillfredsställande att det i en så här betydelsefull fråga skall vara avgörande huruvida barnet i ett visst fall är att betrakta som part eller inte. Man har då att överväga om undantag skall göras från den starka sekretess som gäller inom socialtjänsten.

Lagrådet har härvid påpekat att det starka sekretesskydd som i dag råder för uppgifter av ifrågavarande slag har till syfte att underlätta utredningen i ärenden om fastställande av faderskap. Genom garantier om sekretess kan en mor till ett utomäktenskapligt barn förmås att berätta om sitt kanske vidlyftiga sexualliv under konceptionstiden och på så sätt bidra till att faderskapet kan fastställas med större säkerhet. Lagrådet har också anfört att det inte är självklart att ett utomäktenskapligt barn för vilket faderskapet är fastställt i vederbörlig ordning, vid myndig ålder skall ha rätt att ta del av innehållet i en socialakt för att se om han eventuellt har en annan biologisk far än den som framgår av faderskapsbekräftelsen eller domen i faderskapsmålet. Lagrådet har mot denna bakgrund avstyrkt förslaget.

De uppgifter som förekommer inom socialtjänsten rör ofta mycket personliga förhållanden och uppgifterna är därmed ofta känsliga ur integritetsynpunkt. I anledning härav är också sekretesskyddet inom socialtjänsten starkt. Ett barns intresse av att få kunskap om vem som är dess biologiska föräldrar väger emellertid mycket tungt. Det är också regeringens uppfattning att den enskildes - dvs. i detta fall moderns och eventuella mäns - integritetsskydd måste stå tillbaka för barnets rätt till kunskap om vilka dess föräldrar är. Denna uppfattning har också hävdats vid riksdagsbehandlingen av motionerna och även kommit till uttryck vid remissbehandlingen. Undantag bör därför göras från den normalt stränga sekretessen.

Främst är det barn för vilka faderskapet inte är fastställt som bör få ta del av uppgifter hos socialtjänsten. Det kan emellertid även finnas barn för vilka faderskapet är fastställt i vederbörlig ordning men där olika omständigheter tyder på att någon annan kan vara far. Även i sådana fall skall barnet kunna få ta del av uppgifter. Det är emellertid inte meningen att någon av ren nyfikenhet skall kunna få ta del av dessa uppgifter. Endast om uppgifterna har betydelse för att barnet skall få vetskap om vilka de biologiska föräldrarna är skall sekretessen kunna brytas.

En särskild fråga är vilken åldersgräns som bör gälla för barns rätt att ta del av uppgifter i faderskapsärenden. Att beakta i det sammanhanget är att uppgifterna är av ett sådant slag att barnet knappast kan tillgodogöra sig och bedöma dem på rätt sätt utan att ha uppnått en viss mognad. Om modern inte motsätter sig det, kan underåriga få del av uppgifterna genom henne. Något undantag från sekretessen behövs därför inte för det fallet. Är modern motståndare till att barnet får del av uppgifterna före myndig ålder, torde det i normalfallet vara riktigast att låta moderns uppfattning fälla utslag. Det är vidare främst i fråga om myndiga barn som det framkommit ett praktiskt behov av ett undantag från sekretessen

Övervägande skäl talar därför för att rätten att ta del av de ifrågavarande uppgifterna inskränks till att gälla för dem som uppnått myndig ålder. Visserligen är, som tidigare anförts, regeln i inseminationslagen en annan. Där är dock uppgifterna typiskt sett betydligt mindre känsliga.

En remissinstans har anförts att bestämmelsen bör utvidgas till att även gälla uppgifter som rör adoption och placering i t.ex. familjehem. Den föreslagna bestämmelsen gör inte någon skillnad mellan adopterade barn och andra barn. Adopterade barn kan således med stöd av bestämmelsen ta del av uppgifter som är av betydelse för att få vetskap om de biologiska föräldrarna. En adoption måste emellertid för att vara giltig fastställas av domstol och domstolen skall innan den fattar sitt beslut höra de biologiska föräldrarna. I de allra flesta fall finns därför uppgift om biologiska föräldrar i domstolens akt. Dessa uppgifter torde i de allra flesta fall vara offentliga. Regeringen finner däremot inte i detta sammanhang skäl att föreslå inskränkning i sekretessen vad gäller andra uppgifter i ärenden om adoption eller för uppgifter i ärenden om placering vid t.ex. familjehem.

Det föreslås således en sådan ändring i 7 kap. 4 § sekretesslagen som gör det möjligt för en enskild som uppnått myndig ålder att få ta del av annars hemliga uppgifter beträffande andra enskilda om uppgifterna är av betydelse för att få vetskap om vilka de biologiska föräldrarna är.

8 Sekretess för uppgifter i läkarintyg i ärenden om parkeringstillstånd

Regeringens förslag: I ärenden om parkeringstillstånd för rörelsehindrade skall sekretess gälla för uppgifter om enskildas personliga förhållanden, om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att den enskilde eller någon som står honom nära lider men.

Promemorians förslag: Överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: De flesta remissinstanserna tillstyrker eller lämnar förslaget utan erinran. Med hänsyn till att det i regel är någon annan nämnd än socialnämnden som prövar dessa ärenden i kommunen, anser Socialstyrelsen det mindre lämpligt att bestämmelsen tas in i 7 kap. 4 §. Svenska Tidningsutgivareföreningen förordar att bestämmelsen utformas med ett rakt skaderekvisit.

Skälen för regeringens förslag: I lagen (1957:259) om rätt för kommun att uttaga avgift för vissa upplåtelser å allmän plats m.m. och i 159 a § vägtrafikkungörelsen (1972:603) finns bestämmelser bl.a. om att rörelsehindrade av kommunen får befrias från skyldighet att erlägga parkeringsavgift och att det för rörelsehindrade får beslutas om undantag från bestämmelser som avser stannande eller parkering.

Ansökningar om parkeringstillstånd för rörelsehindrade prövas av trafiknämnden (1 § andra stycket lagen /1978:234/ om nämnder för vissa trafikfrågor). Trafiknämndens beslut får överklagas hos länsstyrelsen, vars beslut kan överklagas hos Vägverket. Tidigare prövades dessa frågor av Trafiksäkerhetsverket (TSV).

TSV har meddelat föreskrifter i fråga om parkeringstillstånd för rörelsehindrade (TSVFS 1987:11). Enligt föreskrifterna får läkarintyg infordras i ansökningsärendet, om det är svårt att bedöma sökandens möjligheter att förflytta sig. Läkarintyg infordras regelmässigt när ansökan om tillstånd görs första gången. Läkarintygen är ofta mycket detaljerade och det förekommer att de ursprungligen varit avsedda för ansökan av olika typer av bidrag eller andra förmåner.

Enligt 7 kap. 1 § sekretesslagen gäller sekretess inom hälso- och sjukvården för uppgift om enskilds hälsotillstånd eller andra personliga förhållanden, om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att den enskilde eller någon honom närstående lider men. Samma sak gäller i viss annan medicinsk verksamhet.

De läkarintyg som nu är aktuella innehåller uppgifter som omfattas av sekretess när läkarintygen är tillgängliga inom hälso- och sjukvårdssektorn och till denna angränsande områden. Om uppgifterna blir tillgängliga utanför detta område, t.ex. när de ges in till trafiknämnden i samband med ansökan om parkeringstillstånd, gäller inte sekretessen där utan en kompletterande regel om detta.

Sekretessen enligt 7 kap. 4 § sekretesslagen gäller inom socialtjänsten till vilken hör bl.a. verksamhet enligt lagstiftningen om socialtjänst samt verk-

samhet som i annat fall enligt lag handhas av socialnämnd. Vidare räknas till socialtjänst verksamhet hos annan myndighet som innefattar omprövning av socialnämnds beslut eller särskild tillsyn över nämndens verksamhet. Med socialtjänst jämställs - efter lagändring 1987 - bl.a. ärenden om tillstånd till riksfordtjänst. Lagändringen skedde med anledning av att dåvarande lydelse av 7 kap. 4 § sekretesslagen inte medgav sekretesskydd för uppgifter i t.ex. läkarintyg som förekom i ärenden om riksfordtjänst som överklagats från kommunen.

Trafiknämndens ärenden om särskilt parkeringstillstånd kan inte hänföras till sådan verksamhet som avses i 7 kap. 4 § sekretesslagen. Även om socialnämnd efter delegation av kommunen skulle handlägga ärenden om parkeringstillstånd för rörelsehindrade, är inte sistnämnda lagrum tillämpligt, eftersom det då inte är fråga om verksamhet som i annat fall enligt lag handhas av socialnämnd. Inte heller lär sekretess i verksamheten gälla enligt 7 kap. 7 § eller enligt någon annan bestämmelse i sekretesslagen.

Ett parkeringstillstånd har naturligen ett betydande värde, främst av praktisk natur, för rörelsehindrade. Det ligger därmed i sökandens intresse att kunna åberopa ett så detaljerat läkarintyg som möjligt. Det finns inte skäl att anse att de uppgifter som förekommer i läkarintyg som åberopas i ärenden om parkeringstillstånd, uppfattas som mindre integritetskänsliga än de uppgifter som förekommer i läkarintyg som t.ex. åberopas till stöd för tillstånd till riksfordtjänst. I de fall en person ansöker om båda typerna av tillstånd torde dessutom i många fall samma läkarintyg åberopas i båda ärendena. Det vore inte tillfredsställande att rörelsehindrade avstår från att söka parkeringstillstånd på grund av att det saknas sekretesskydd för uppgifter som kunnat medföra att tillstånd beviljades. Av vad som nu sagts följer att det finns starka skäl för att det skall vara möjligt att med sekretess skydda uppgifter om sökandens hälsotillstånd och andra personliga förhållanden som förekommer i parkeringsärendet. Offentlighetsintresset i dessa ärenden är inte påfallande starkt.

Ärenden om parkeringstillstånd för rörelsehindrade har vissa likheter med ärenden om tillstånd till riksfordtjänst. Det torde t.ex. i många fall vara samma personer som söker båda typerna av tillstånd och som i båda ärendena åberopar samma läkarintyg som stöd för sin ansökan. Det är därför regeringens uppfattning att en sekretessbestämmelse för parkeringstillståndsärendena bör vara utformad på samma sätt som vad som gäller för ärenden om tillstånd till riksfordtjänst. Sekretess bör därför gälla, om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att den enskilde eller någon honom närstående lider men. Det skall således föreligga en presumtion för sekretess. I och med att bestämmelsen föreslås gälla i ärenden om ansökan om parkeringstillstånd för rörelsehindrade kommer samtliga instanser som handlägger ärendet att omfattas av regeln. Vad gäller ärenden om tillstånd till riksfordtjänst har dessa ärenden jämställts med socialtjänst vid tillämpningen av sekretesslagen. Det förefaller därför lämpligt att förorda denna lösning även beträffande ärenden om parkeringstillstånd. Bestämmelsen bör därför tas in i 7 kap. 4 § sekretesslagen. Meddelarfrihet bör inte gälla för uppgifterna.

Regeringens förslag: En bestämmelse införs om sekretess för bostadsadresser, hemtelefonnummer och personnummer i personaladministrativ verksamhet hos sådana myndigheter där personalen särskilt kan riskera att utsättas för våld eller annat allvarligt men om uppgifter lämnas ut. Det överlämnas till regeringen att i förordning föreskriva hos vilka myndigheter sekretessen skall gälla. Skaderekvisitet föreslås vara omvänt.

Promemorians bedömning: Någon ändring av gällande regler förordas inte.

Remissinstanserna: Flertalet remissinstanser är av den uppfattningen att sekretess skall gälla för uppgift om hemadress och telefonnummer. De allra flesta förespråkar ett omvänt skaderekvisit, dvs. att presumptionen skall vara för sekretess.

Skälen för regeringens förslag: Sekretess i myndigheters personaladministrativa verksamhet regleras i 7 kap. 11 § sekretesslagen. Första och andra styckena reglerar sekretessen i den del av den personaladministrativa verksamheten som består av personalsocial verksamhet. För uppgifter som kan förekomma i en myndighets personaladministrativa verksamhet i övrigt gäller normalt inte någon sekretess.

En enskild som har drabbats av ett för honom ofördelaktigt beslut kan i vissa fall uppfatta den tjänsteman som handlagt ärendet som personligt ansvarig för beslutet. Ibland kan missnöjet hos den enskilde ta sig sådana uttryck som telefontrakasserier och direkta hot om repressalier mot både tjänstemannen och dennes familjemedlemmar. Det är självfallet mycket viktigt att den anställde kan känna trygghet och att den personliga integriteten skyddas. I syfte att ge de offentliga funktionärerna ett bättre skydd mot hot och andra trakasserier kompletterades för ett par år sedan paragrafen med ett nytt fjärde stycke. Enligt denna regel som trädde i kraft den 1 januari 1987 skall uppgifter om t.ex. en anställds adress och telefonnummer till bostaden kunna hemlighållas i sådana fall då man kan befara att den anställde eller någon familjemedlem riskerar att utsättas för våld eller annat allvarligt men om sådana uppgifter röjs. I förarbetena till bestämmelsen uttryckte föredragande statsrådet bl.a. en stor förståelse för de motiv som låg bakom önskemålet om en ökad sekretess. Han framhöll emellertid att det samtidigt är viktigt från principiell synpunkt att undantag från offentlighetsprincipen förekommer i så liten utsträckning som möjligt. En lämplig avvägning mellan de motstående intressena av offentlighet och sekretess borde enligt hans mening kunna åstadkommas genom en sådan regel som senare infördes (prop. 1986/87:3 s. 8).

Genom detta kvalificerade skaderekvisit har den aktuella sekretessen inskränkts till att gälla endast i vissa speciella undantagsfall. Det behöver dock inte vara fråga om risk för fysisk skada. Om det finns grundad anledning att befara telefonterror eller andra trakasserier av allvarligare natur

riktad mot den anställde, bör också detta i allmänhet utgöra ett sådant allvarligt men som krävs för ett hemlighållande. Uppgifter kan emellertid inte med stöd av bestämmelsen hemlighållas helt rutinmässigt.

Under den tid som gått sedan bestämmelsen infördes har i olika sammanhang anförts att regleringen inte blev tillräckligt verkningfull. Många av de remissinstanser som yttrat sig över promemoriaförslaget har anförts att anställda känner stor oro över att uppgifter om deras adress och telefonnummer i de allra flesta fall inte går att hemlighålla. Arbetsklimatet inom t.ex. polisväsendet och hos åklagarmyndigheterna har under de senaste åren hårdnat och många anställda har valt att ha hemligt telefonnummer. Att hemlighålla numret hos arbetsgivaren går dock endast i undantagsfall. Även de tjänstemän som har att bedöma om det i det enskilda fallet finns fog för att anta att den anställde är i behov av sekretess upplever sin situation som besvärlig. De har ofta svårt att göra en sekretessbedömning. De får ju inte fråga vad uppgifterna skall användas till och de saknar oftast kunskap om enskilda ärenden. De flesta remissinstanserna förordar mot denna bakgrund att skyddet för anställdas hemadresser och telefonnummer stärks.

Man får emellertid inte glömma bort att för de allra flesta offentligt ställda är uppgifter om hemadress och telefonnummer helt harmlösa uppgifter ur integritetssynpunkt. Vissa yrkesgrupper är emellertid mer utsatta för hot och trakasserier än andra. Som exempel kan nämnas polisen, åklagare, domare, socialtjänstpersonal och kronofogdar. I de fall ett reellt hot existerar finns redan i dag ett visst skydd. Emellertid kan det många gånger vara svårt för de personer på myndigheternas personalavdelningar som skall tillämpa sekretessbestämmelsen att i det enskilda fallet bedöma om det finns fog för att anta att uppgifterna om den anställde är i behov av ett sekretesskydd. De måste ju på egen hand försöka bedöma avsikterna hos den som begär att få ut en uppgift om en tjänstemans telefonnummer eller adress. Om det inte finns något i uppdraget hos den som vill ha reda på dessa uppgifter eller någonting annat som tyder på att han har en avog inställning till tjänstemannen, kan den handläggare på myndigheten som skall pröva frågan om utlämnande med den nuvarande sekretessbestämmelsen inte hemlighålla de begärda uppgifterna. Det torde också mera sällan förekomma att den som är ute i otillbörliga syften redan då denne begär uppgifterna självmant redogör för sina syften. Myndigheten får inte heller efterforska vem personen som begär handlingen är eller vilket syfte han har med sin begäran i större utsträckning än vad som behövs för att en sekretessprövning skall kunna göras. Den som kanske redan sedan tidigare är känd hos myndigheten för sin avoga inställning till en eller flera tjänstemän kan dessutom låta någon bekant begära uppgifterna för sin räkning. Det kan således ibland uppstå svårigheter vid tillämpningen av den nu gällande sekretessbestämmelsen.

Regeringen delar den grundläggande bedömning som tidigare har gjorts att man skall vara restriktiv vid införande av sekretess på områden där sekretess inte tidigare gällt. Myndigheternas personaladministrativa verksamhet är ett sådant område där det sedan gammalt gällt en långtgående offentlighet. Denna offentlighet måste dock få inskränkas om det är påkallat med hänsyn till de anställdas och deras familjers trygghet. Så sent

som 1987 infördes också vissa begränsningar. Mot bakgrund av de synpunkter som framförts under remissbehandlingen gör regeringen emellertid den bedömningen att skyddet för de anställdas integritet ytterligare bör förstärkas.

En regel om utvidgad sekretess inom detta område måste emellertid begränsas till uppgifter och områden där behovet av skydd framstår som särskilt stort. Främst är det skyddet för uppgifter om bostadsadresser och hemtelefonnummer som bör stärkas. Skyddet bör även omfatta adress och telefonnummer till sommarbostaden. Rätten till insyn i myndigheternas verksamhet kräver först och främst att var och en kan få ta del av sådant som rör anställdas tjänst, tjänsteutövning och att den anställde kan nå på arbetsplatsen. Något starkare intresse av att allmänheten skall kunna nå tjänstemannen i hemmet, om inte tjänstemannen själv vill det, finns normalt inte. Att införa bättre sekretesskydd för uppgift om adress och telefonnummer är ett enkelt sätt att bättre skydda anställda och deras familjer inom utsatta områden mot hot och trakasserier, även om man inte bör göra sig överdrivna föreställningar om skyddets effekter därför att det är fråga om uppgifter som oftast finns t.ex. i telefonkataloger. Lagrådet har anfört att för att syftet med bestämmelsen skall tillgodoses bör skyddet även omfatta personnummer. Regeringen, som beaktar att det knappast kan finnas något egentligt insynsintresse beträffande offentliga funktionärens personnummer, delar denna bedömning. Den som har kunskap om någons personnummer kan på ett enkelt sätt genom t.ex. en förfrågan till folkbokföringen få uppgift om adress till den person numret rör. För att bestämmelsen skall få avsedd effekt bör därför även personnummer kunna omfattas av sekretess inom den personaladministrativa verksamheten.

Att låta en regel om sekretess för bl.a. adresser omfatta alla offentligt anställda kan dock inte anses vara i överensstämmelse med den restriktiva inställning som skall gälla vid införande av sekretess i personaladministrativ verksamhet. Bestämmelsen bör därför begränsas till att gälla endast hos sådana myndigheter där det finns ett mera påtagligt behov av sekretesskydd. Som exempel kan nämnas polis-, åklagar- och kronofogdemyndigheter samt myndigheter inom socialtjänsten. För att tillgodose kravet på att sekretess endast skall gälla inom områden där ett verkligt behov finns bör det uttryckligen regleras i vilka myndigheters personaladministrativa verksamhet sekretess för uppgifterna kan gälla. Eftersom kretsen av myndigheter kan komma att förändras över tiden är det mindre lämpligt att ge denna reglering i lag. Det bör därför överlämnas till regeringen att i sekretessförordningen föreskriva hos vilka myndigheter sekretess kan gälla. I sekretesslagen bör dock anges att sekretess endast skall gälla hos sådana myndigheter där personalen särskilt kan riskera att utsättas för våld eller annat allvarligt men. Endast uppgifter hos sådana myndigheter där de anställda på grund av arbetets karaktär regelmässigt utsätts för hot och trakasserier skall kunna skyddas.

För att skyddet skall bli tillfredsställande bör en sekretessbestämmelse utformas med ett omvänt skaderekvisit. Endast om det står klart att uppgiften kan lämnas ut utan fara för att den anställde eller någon honom närstående lider men skall uppgiften få röjas. Vid en begäran om utlämnande kommer den tjänsteman som har att pröva framställningen många

gångar att behöva fråga vad uppgiften skall användas till. Inget hindrar dock att detta efterfrågas om det behövs för sekretessbedömningen. En bestämmelse med nu förslaget innehåll kan tas in i fjärde stycke i 7 kap. 11 §. Någon inskränkning av meddelarfriheten föreslås inte.

10 Sekretess för uppgifter i ett kompetensbedömningssystem inom utrikesförvaltningen

Regeringens förslag: Sekretess skall gälla för uppgifter i tjänstgöringsomdömen som upprättas inom utrikesförvaltningen.

Promemorians förslag: Överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: De flesta remissinstanserna har inget att erinra mot att en sekretessbestämmelse införs. Flera instanser har emellertid synpunkter på bestämmelsens utformning. Kammarrätten i Stockholm anser att det i lagtexten bör preciseras vilka speciella tjänstgöringsintyg som skall falla in under paragrafens tillämpningsområde eller att bestämmelsen förses med ett skaderekvisit. Domstolsverket och Sveriges Radio AB ifrågasätter om sekretessen skall vara absolut. Polismyndigheten i Stockholm ifrågasätter om inte den föreslagna bestämmelsen, om den över huvud taget är påkallad, hör hemma i 2 kap. i stället för i 7 kap. Hovrätten över Skåne och Blekinge och Svenska Tidningsutgivareföreningen avstyrker förslaget. Även Sveriges Television AB avstyrker förslaget samt anför att för det fall en sekretessregel ändå övervägs bör den utformas med ett rakt skaderekvisit. Statstjänstemannaförbundet uttalar att bestämmelsen inte får innebära någon inskränkning i de fackliga organisationernas rätt till information enligt medbestämmandelagen.

Skälen för regeringens förslag: Inom Utrikesdepartementet har utarbetats ett förslag till system för kompetensbedömning av utrikesförvaltningens tjänstemän. Systemet innebär att s.k. tjänstgöringsomdömen skall införas. Dessa omdömen skall avges då en tjänsteman eller tjänstemannens chef lämnar sin befattning. Bedömningen skall avse en rad olika egenskaper och kunskaper t.ex. arbetsförmåga, initiativförmåga, självständighet, anpassningsförmåga, stresstålighet, samarbetsförmåga, kontaktförmåga, sakkunskap, omdömesförmåga, språkkunskaper, ledarskap och utvecklingsbarhet. Omdömena skall ges på en förtryckt blankett där kryssmarkering skall göras i olika spalter beroende på om tjänstemannens förmåga i olika avseenden bedöms som icke fullt tillfredsställande, goda, mycket goda eller synnerligen goda. Den bedömde tjänstemannen skall ges tillfälle att kommentera omdömena och han skall även beredas tillfälle att på ett särskilt formulär lämna synpunkter på arbetsledningen vid tjänstestället. Uppgifterna skall sedan ingå som en del av personalenhetens beslutsunderlag i exempelvis ett befordrings- eller förflyttningsärende.

Syftet med systemet är att skapa enhetlighet i kompetensbedömningen och fördelarna med ett sådant system bedöms som stora. Det är emellertid

inte önskvärt att företrädare för andra länder får möjlighet att hämta ut ingående beskrivningar av de tjänstemän som arbetar inom utrikesförvaltningen. Ett sådant uppgiftsutlämnande skulle i vissa fall kunna leda till störningar i de mellanfolkliga förbindelserna. Den enskilde tjänstemannen kan också uppleva det som integritetskränkande om dessa uppgifter blir tillgängliga för envar. Uppgifterna ger, trots att de till största delen består av ikryssade värdeomdömen på en förtryckt blankett, en ingående redovisning av bl.a. tjänstemannens arbetsförmåga och kompetens.

Bestämmelser om sekretess i personaladministrativ verksamhet finns i 7 kap. 11 § sekretesslagen. Ifrågavarande tjänstgöringsomdömen kommer att bli aktuella i ärenden som rör förflyttning, befordran, omplacering eller avskedande från tjänst. Enligt paragrafens tredje stycke är det av nu nämnda ärendetyper endast uppgifter i omplaceringsärenden som under vissa förutsättningar kan sekretessbeläggas. Möjligheterna att med stöd av denna bestämmelse hemlighålla tjänstgöringsomdömena är således små. Inte heller kan bestämmelsen om utrikessekretess i 2 kap. 1 § bli tillämplig annat än i rena undantagsfall.

Det föreslagna kompetensbedömningssystemet har motsvarigheter inom försvaret och i viss mån inom domstolsväsendet. Inom försvaret sammanställs en gång om året vitsord för officerarna. Vitsorden förvaras i respektive personakt på respektive myndighet och får betydelse i ärenden om befordran eller förflyttning. Inom domstolsväsendet är man i den s.k. tjänsteförslagsnämnden, vilken föreslår utnämning av nya domare, skyldig att dokumentera muntliga omdömen som lämnas i ett tjänstetillsättningsärende. Inte heller inom dessa områden finns någon sekretessbestämmelse som särskilt reglerar sekretess för tjänstgöringsomdömen. Regeringsrätten har i RÅ 1990, not. 418, funnit att vitsord inom försvaret i vissa fall kan sekretessbeläggas med stöd av 2 kap. 2 § sekretesslagen. I målet var fråga om utfående av vitsord i fotokopia för tre befäl avseende fyra vitsordsår. Kammarrätten fann att en sammanställning av vitsord avseende flera personer kan ge en mer eller mindre kvalificerad upplysning om försvarets krigsorganisation. Det kan därför antas att det skadar landets försvar eller på annat sätt vållar fara för rikets säkerhet om uppgiften röjs. Sekretess ansågs föreligga för uppgifterna. Regeringsrätten anslöt sig till denna bedömning. I målet beslutade emellertid underinstanserna att uppgifterna kunde lämnas ut med förbehåll. Förbehållet innebar att kopior av handlingarna inte lämnades ut, utan sökanden hade endast rätt att ta del av handlingarna där de förvarades. Regeringsrätten hade inte att pröva huruvida handlingarna kunde lämnas ut med förbehåll. Den fann emellertid inte att det fanns skäl att upphäva förbehållet.

Det föreslagna kompetensbedömningssystemet kommer att innehålla uppgifter som relativt ingående redogör för tjänstemannens egenskaper. Visserligen skall omdömena lämnas genom kryssmarkering, men i och med att ett stort antal olika egenskaper och kunskaper bedöms separat kommer den sammantagna redovisningen på ett ingående sätt att ge upplysning om tjänstemannens kapacitet och duglighet. På samma sätt som gäller inom försvarets verksamhet kan det förekomma uppgifter i vitsord och omdömen som om de kom främmande makt till handa, skulle kunna medföra skada för landet. Uppgifterna måste också bedömas som integri-

tets känsliga.

Med beaktande av båda dessa aspekter gör regeringen, som i detta ärende endast beaktar utrikesförvaltningens behov av sekretess, den bedömningen att sekretess skall gälla för utrikesförvaltningens tjänstgöringsomdömen.

För att uppnå syftet med en sådan sekretessregel måste bestämmelsen utformas utan skaderekvisit. Om den skulle innehålla ett skaderekvisit skulle ju redan en vägran att lämna ut en uppgift till en representant för främmande stat kunna vara ett tecken på att omdömet innehåller uppgifter som skulle kunna störa eller irritera förhållandet mellan staterna om de lämnades ut. Genom att full insyn råder i övrigt i befordrings- och förflyttningsärenden och då tjänstgöringsomdömena enbart är en del av beslutsunderlaget åsidosätter inte en sådan regel på något mera påtagligt sätt rätten till insyn i handläggningen.

En bestämmelse med detta innehåll kan sägas höra hemma såväl i 2 kap. som i 7 kap. Eftersom omdömena kommer att förekomma i den personaladministrativa verksamheten förefaller det dock mest motiverat att ta in bestämmelsen i 7 kap. Med denna placering utgör sekretessen inte heller något hinder mot att information lämnas till företrädare för arbetstagarorganisation eller till skyddsombud (se 14 kap. 7 §). Det föreslås således att en bestämmelse om sekretess för utrikesförvaltningens tjänstgöringsomdömen tas in i ett nytt stycke i 7 kap. 11 §. Någon inskränkning av meddelarfriheten föreslås inte.

11 Sekretess i ärenden om befrielse från skyldigheten att fullgöra värnpliktstjänstgöring

Regeringens förslag: Sekretess skall gälla för uppgifter om enskildas personliga förhållanden även i de fall ekonomiska eller sociala skäl åberopas som grund för befrielse från skyldighet att fullgöra värnpliktstjänstgöring.

Promemorians förslag: Överensstämmer i huvudsak med regeringens.

Remissinstanserna: Samtliga remissinstanser tillstyrker eller har inget att erinra mot förslaget. Hovrätten över Skåne och Blekinge anmärker att den utformning lagtexten fått innebär att i praktiken alla ärenden om befrielse från värnpliktstjänstgöring omfattas.

Skälen för regeringens förslag: I värnpliktslagen (1941:967) finns bestämmelser om när någon skall befrias från skyldigheten att fullgöra värnpliktstjänstgöring. Enligt 4 § skall den befrias som på grund av sjukdom eller av någon annan orsak har sin fysiska eller psykiska prestationsförmåga nedsatt i sådan grad att han inte kan fullgöra tjänstgöringen, den som löper särskild risk att genom tjänstgöringen få en sådan nedsättning av prestationsförmågan, den som genom naturalisation upptas till svensk medborgare det kalenderår då han fyller 28 år eller senare, den som styr-

ker att han i utlandet genomgått militär utbildning som i huvudsak kan jämföras med grundutbildning enligt värnpliktslagen, den som på grund av långvarig vistelse utomlands inte har fullgjort sin tjänstgöringsskyldighet och återvänder till riket under det kalenderår då han fyller 28 år eller senare, och den som visar andra, synnerliga skäl för befrielse. Till synnerliga skäl räknas sociala, ekonomiska och liknande omständigheter (prop. 1987/88:54 s. 20).

I ärenden som angår befrielse från värnpliktstjänstgöring på grund av nedsättning av prestationsförmågan eller särskild risk för detta gäller, enligt 7 kap. 12 § sekretesslagen, sekretess för uppgift om enskilda personliga förhållanden, om det kan antas att den enskilde eller någon honom närstående lider men om uppgiften röjs. Sekretessen gäller även i ärenden om inskrivning av värnpliktig, i ärenden som angår antagning till utbildning vid försvarsmakten, i ärenden om anstånd med värnpliktstjänstgöring och i ärenden om vapenfri tjänst. Från och med den 1 juli 1994 skall en ny organisation råda inom försvaret. Flera myndigheter skall slås samman till en myndighet som skall benämnas Försvarsmakten.

År 1989 ändrades värnpliktslagens bestämmelser om undantag i det enskilda fallet från skyldigheten att fullgöra värnpliktstjänstgöring. Bl.a. ersattes uttrycken frikallelse, undantagande och befrielse med det gemensamma uttrycket befrielse. Även tidigare gällde att skyldigheten att tjänstgöra bortföll för den som på grund av fysiska eller psykiska orsaker inte kunde göra någon krigstjänst. Om orsaken härtill var bestående, *frikallades* den värnpliktige. Om orsakerna bedömdes som enbart tillfälliga, *undantogs* han från tjänstgöringsskyldigheten under erforderlig tid. *Befriad* från tjänstgöring kunde man bli på grund av vissa formella villkor, t.ex. naturalisation, militärtjänst i utlandet eller långvarig vistelse utomlands och vidare i fall där man kunde visa att man hade andra synnerliga skäl.

Vid införandet av sekretessbestämmelsen i 7 kap. 12 § sekretesslagen anfördes bl.a. följande (prop. 1979/80:2, Del A, s. 204 ff.). I ärenden om inskrivning förekommer uppgifter från bl.a. vårdmyndigheter. Uppgifterna är känsliga och bör inte vara offentliga i inskrivningsärendena. Över huvud taget bör ömtåliga uppgifter i dessa ärenden omfattas av sekretess. I ärenden om frikallelse och undantagande på grund av medicinska skäl är det uppenbart att det kan förekomma skyddsvärda uppgifter om enskildas hälsotillstånd och andra personliga förhållanden. I ärenden om anstånd kan det utan tvekan förekomma för den enskilde ömtåliga uppgifter rörande t.ex. hälsotillstånd eller familjesociala förhållanden. Sådana uppgifter bör kunna sekretessskyddas. I ärenden om vapenfri tjänst kan förekomma uppgifter om t.ex. enskilds politiska eller religiösa uppfattning eller uppgifter om psykiska problem. Även i dessa ärenden, där således tämligen ingående kan komma att redovisas uppgifter om enskilds personliga förhållande, bör sekretess kunna gälla.

I ärenden om befrielse ansågs däremot sekretessbehovet inte vara lika framträdande eftersom befrielse huvudsakligen kunde komma i fråga på formell grund. Någon sekretess för dessa ärenden infördes därmed inte.

Samtidigt med 1989 års ändring i värnpliktslagen ändrades också sekretesslagen. Tidigare föreskrevs att sekretess gällde i bl.a. ärende som angick frikallelse från värnplikt och undantagande från tjänstgöringsskyldig-

het. Efter ändringen (SFS 1988:95) gäller sekretess i bl.a. ärenden som angår befrielse från värnpliktsjänstgöring på grund av nedsättning av prestationsförmågan eller särskild risk för detta. Denna ändring innebar ingen förändring i sak.

I de ärenden där andra synnerliga skäl än de som speciellt omnämns i värnpliktslagen åberopas som grund för befrielse förekommer ofta uppgifter om ekonomiska och sociala förhållanden. Det har visat sig att dessa uppgifter många gånger kan vara av samma känsliga art som de som åberopas i de ärendetyper där sekretess redan i dag gäller. Eftersom tanken med regleringen i 7 kap. 12 § sekretesslagen är att skydda uppgifter om enskilds personliga förhållanden i de olika typer av ärenden som finns inom denna verksamhet bör även ömtåliga uppgifter i nu förevarande ärenden omfattas av sekretess.

I promemorian föreslås att man i uppräknningen i 7 kap. 12 § tar med även ärenden som angår befrielse på grund av synnerliga skäl. Som Hovrätten över Skåne och Blekinge påpekat får denna reglering till följd att alla ärenden om befrielse från värnpliktsjänstgöring omfattas av sekretessbestämmelsen.

Med synnerliga skäl avses främst sociala och ekonomiska omständigheter. Enligt regeringens uppfattning bör nuvarande lydelse av paragrafen därför kompletteras med ärenden som avser befrielse på grund av just ekonomiska eller sociala skäl. På detta sätt undviker man även att sekretessen utvidgas till att omfatta även områden där sekretess inte är nödvändig. Skaderekvisitet skall som för de övriga ärendetyperna vara rakt, dvs. huvudregeln är att uppgifterna skall vara offentliga. Intresset av offentlig insyn tillgodoses genom att besluten undantas från sekretessen. Meddelarfrihet bör råda för uppgifterna.

12 Sekretess för uppgifter i sjömansregistret

Regeringens förslag: Sekretess skall gälla i verksamhet som avser förande av eller uttag ur sjömansregistret för uppgift om enskildas personliga förhållanden, om det av särskild anledning kan antas att den enskilde eller någon som står honom nära lider men om uppgiften röjs.

Promemorians bedömning: I promemorian förordas ingen ändring i sekretesslagen.

Remissinstanserna: Flertalet remissinstanser delar eller har inget att erinra mot promemorians bedömning. Sjöfartsverket menar dock att uppgifter om svenskt sjöfolk inte urskiljningslöst skall behöva lämnas ut vid utrikespolitiska krissituationer. I sådana situationer kan, anför man, sjöfolket vara en utsatt yrkesgrupp varvid även de anhöriga kan vara utsatta för risker. Även Svenska Sjöfolksförbundet och Svea hovrätt är av den uppfattningen att sekretess skall kunna gälla för uppgifter i sjömansregistret.

Skälen för regeringens förslag: Sjöfartsverket för ett register, sjömansregistret, över sjömän och handelsfartyg där sjömän tjänstgör. Registret skall innehålla uppgifter om sjömännens identitet och kvalifikationer samt om fartygen. Sjömännens tidigare och pågående tjänstgöring på fartyg skall kunna utläsas och kontroll av fartygets bemanning skall kunna göras med hjälp av uppgifterna i registret (22 och 23 §§ mönstringslagen /1983:929/). Den 1 juni 1993 fanns ca 60 700 personer registrerade i sjömansregistret. Av dessa var drygt 20 000 aktiva sjömän.

I 7 kap. 15 § sekretesslagen finns bestämmelser som reglerar sekretessen i verksamhet som avser folkbokföring eller annan liknande registrering av befolkningen. Sekretess gäller i sådan verksamhet för uppgift om enskilda personliga förhållanden, om det av särskild anledning kan antas att den enskilde eller någon honom närstående lider men om uppgiften röjs. Motsvarande sekretess gäller, i den utsträckning regeringen föreskriver det, i annan verksamhet som avser registrering av betydande del av befolkningen. Samma sekretess gäller även i ärenden om medlemskap i Svenska kyrkan. I 1 a § sekretessförordningen finns de verksamheter angivna vari regeringen föreskrivit att sekretess skall gälla. Som exempel på sådana verksamheter kan nämnas Rikspolisstyrelsens centrala passregister, Socialstyrelsens register över hälso- och sjukvårdspersonal och Vägverkets bil-, körkort- och felparkeringsregister. Någon bestämmelse om sekretess som skyddar uppgifter i sjömansregistret finns emellertid inte.

Vid ärendets beredning och under remissbehandlingen har framförts att det vid utrikespolitiska krissituationer kan föreligga en risk för att besättningar på vissa fartyg eller deras anhöriga utsätts för personförföljelse om uppgifter om dem lämnas ut. Vidare har anförts att det är otillfredsställande att en uppgift som är spärmarkerad i folkbokföringens register måste lämnas ut från sjömansregistret.

Bestämmelsen om sekretess i 7 kap. 15 § första meningen sekretesslagen, gäller till en början den egentliga folkbokföringen. För att inte denna sekretess skall kunna kringgås genom att uppgifterna får en vidsträcktare offentlighet i andra register som omfattar befolkningen är bestämmelsen tillämplig också i fråga om annat befolkningsregister som *baserar* sig på uppgifter från folkbokföringen, t.ex. det ADB-baserade centrala statliga person- och adressregistret SPAR. Även om ett befolkningsregister inte omfattar hela landet utan bara befolkningen i ett visst område t.ex. ett landstingsområde, är sekretessbestämmelsen tillämplig. Ett register som omfattar ett visst begränsat urval av befolkningen omfattas däremot inte. Huvudregeln i bestämmelsen är att uppgifterna i registret skall vara offentliga. Endast om det av särskild anledning kan antas att ett utlämnande skulle leda till skada eller men kan uppgifter hemlighållas. Som exempel kan nämnas att sekretess kan gälla för en adressuppgift om man befärdar personförföljelse (prop. 1979/80:2, Del A, s. 210 ff.). Bestämmelsen är dock inte tillämplig på uppgift i sjömansregistret.

I den mån det föreskrivs av regeringen gäller motsvarande sekretess även i annan verksamhet som avser registrering av betydande del av befolkningen. Hur stor del av befolkningen som härmed avses är inte reglerat i lag eller närmare angivet i propositionen. Tanken är emellertid att uppgifter i sådana register som det ligger nära till hands att söka i efter t.ex. en

adress skall kunna omfattas av sekretess. Sjömansregistret innehåller uppgifter om ca 60 000 personer. Ett sådant antal kan inte - oavsett att registret innehåller uppgifter om en hel yrkeskår - anses utgöra en betydande del av befolkningen i här avsedd mening. Sekretess för uppgifter i sjömansregistret kan således inte införas endast genom en ändring i sekretessförordningen.

För att skydda uppgifter i sjömansregistret krävs således lagändring. En grundtanke bakom offentlighets- och sekretessregleringen är att sekretess skall gälla endast i de fall där det verkligen behövs. Krav på nya sekretessregler bör prövas med stor restriktivitet. Tanken bakom regleringen i 7 kap. 15 § sekretesslagen är att sekretess bara skall ges för uppgifter i sådana register där det i praktiken ligger närmast till hands att försöka få reda på t.ex. en adressuppgift. Ju större del av befolkningen registreringen avser, desto mera näraliggande är det givetvis att söka uppgiften där. Inför tillkomsten av bestämmelsen i 7 kap. 15 § första stycket andra meningen övervägdes möjligheten att låta sekretessbestämmelsen omfatta alla myndighetsregister. Konsekvenserna av en så långtgående utvidgning av sekretessen ansågs dock svåra att överblicka och det ansågs svårt att få ett system som fungerade i praktiken. Vidare tvekade man om värdet av en sådan reglering eftersom den som verkligen vill få del av en upplysning förr eller senare på ett eller annat sätt alltid lyckas med detta (prop. 1987/88:41 s. 12 f.).

Visserligen kan det synas otillfredsställande att samma uppgift kan vara sekretessbelagd i ett register men inte i ett annat. Detta är emellertid inte något självständigt skäl för att införa nya sekretessbestämmelser. Sjöfartsverket har emellertid även anfört att ett utlämnande av uppgifter ur sjömansregistret i vissa fall kan få till följd att sjömän eller deras anhöriga utsätts för förföljelse eller andra trakasserier. Regeringen har förståelse för att det upplevs som ett problem att uppgifter i sådana situationer inte går att hemlighålla.

Som en jämförelse kan nämnas vad som gäller inom personaladministrativ verksamhet för offentligt anställda tjänstemän. I sådan verksamhet råder sekretess för uppgift om enskilda personliga förhållanden, om det kan antas att den enskilde eller någon honom närstående utsätts för våld eller annat allvarligt men om uppgiften röjs. Bestämmelsen infördes för ett par år sedan för att ge offentliga funktionärer ett bättre skydd mot hot och andra trakasserier. För att förbättra detta skydd föreslår regeringen i detta lagstiftningsärende (se ovan under avsnitt 9) att sekretess i vissa fall skall kunna gälla i större utsträckning.

Mycket talar för att även uppgifter i sjömansregistret skall kunna hemlighållas i de fall man befarar att sjömännens eller någon anhörig till denne riskerar att utsättas för t.ex. personförföljelse. En bestämmelse om det bör därför införas samt utformas på samma sätt som gäller för uppgift i folkbokföringen. Sekretess skall således gälla i verksamhet som avser förande av eller uttag ur sjömansregistret för uppgift om enskilda personliga förhållanden, om det av särskild anledning kan antas att den enskilde eller någon honom närstående lider men om uppgiften röjs. Med en sådan utformning kan man både skydda uppgifter som är av särskilt ömtålig art, t.ex. uppgifter om adresser för personer som har erhållit s.k. sekretess-

markering inom folkbokföringen, men även uppgifter som normalt är harmlösa om det behövs på grund av speciella omständigheter. En bestämmelse med nu föreslaget innehåll kan tas in i 7 kap. 15 §. Någon inskränkning av meddelarfriheten föreslås inte.

13 Sekretess i ärenden om överförande av verkställighet av brottmålsdom

Regeringens förslag: Sekretess skall gälla hos regeringen i ärenden om överförande av verkställighet av brottmålsdom för uppgifter om enskildas personliga förhållanden om det kan antas att den enskilde eller någon som står honom nära lider men eller att fara uppkommer för att någon utsätts för våld eller annat allvarligt men om uppgiften röjs. Sekretessen skall dock inte gälla för regeringens beslut i ett sådant ärende.

Promemorians förslag: Överensstämmer i sak med regeringens.

Remissinstanserna: Samtliga remissinstanser som yttrat sig tillstyrker eller lämnar förslaget utan erinran i sak. Riksåklagaren och Åklagarmyndigheten i Malmö förordar att lagtexten skall innehålla en hänvisning till lagen om internationellt samarbete rörande verkställighet av brottmålsdom och lagen om internationellt samarbete rörande kriminalvård i frihet. Kammarrätten i Stockholm är tveksam till om uttrycket "i ärende om" även innefattar uppgifter som inkommit före den formella framställningen. Kriminalvårdsstyrelsen föreslår att bestämmelsen tas in i den bestämmelse som reglerar nådeärenden.

Skälen för regeringens förslag: En person som fällts till ansvar för brott i främmande stat kan i vissa fall få verkställigheten överförd till Sverige. Det motsvarande gäller för personer som fällts till ansvar här i landet. De kan få verkställigheten överförd till främmande stat. Bestämmelser om överförande finns bl.a. i lagen (1972:260) om internationellt samarbete rörande verkställighet av brottmålsdom (internationella verkställighetslagen) och i lagen (1978:801) om internationellt samarbete rörande kriminalvård i frihet. För nordiska brottmålsdomar gäller dock speciella regler.

En framställning om verkställighet enligt internationella verkställighetslagen prövas när fråga är om att överföra verkställigheten till Sverige, av regeringen. I vissa fall överlämnas framställningen för handläggning till Riksåklagaren som i sin tur ansöker hos rätten om att ny påföljd skall bestämmas enligt vad som i svensk lag är föreskrivet för motsvarande brott. En framställning om verkställighet enligt lagen om internationellt samarbete rörande kriminalvård i frihet överlämnas, om regeringen inte avslår ansökan, till Riksåklagaren eller Kriminalvårdsstyrelsen för handläggning. Om hinder mot verkställighet inte finns, bestämmer rätten ny påföljd respektive beslutar Kriminalvårdsstyrelsen att kriminalvård i frihet skall anordnas här i landet.

En framställning om verkställighet i främmande stat överlämnas av t.ex. Kriminalvårdsstyrelsen till Utrikesdepartementet som vidarebefordrar framställningen till berörd myndighet i den främmande staten.

En framställning från främmande stat om verkställighet i Sverige skall ges in till Utrikesdepartementet. Den skall vara skriftlig och åtföljas av avgörandet och av de övriga handlingar som är av betydelse för frågans bedömning. Innan någon formell framställning kommer in till Utrikesdepartementet förekommer ofta underhandskontakter. Det kan t.ex. vara svenska ambassaden eller svenska konsulatet i en främmande stat som fått vetskap om att en svensk medborgare avtjänar straff för brott begånget i den främmande staten. Ambassaden eller konsulatet underrättar då Utrikesdepartementet som i sin tur påbörjar en utredning som, efter det att formell framställning inkommit, kan leda fram till att personen i fråga överförs till Sverige.

I den utredning som ligger till grund för beslut i dessa ärenden ingår utöver själva framställningen och kopia av avgörandet även handlingar som ofta innehåller mer personliga uppgifter om den enskilde. Som exempel kan nämnas personutredningar, läkarintyg, brev från den enskilde eller någon honom närstående och utlåtanden från ledningen vid den anstalt där personen i fråga vistas. Även handlingar som innehåller personliga uppgifter rörande brottsoffren kan förekomma. Det ligger i sakens natur att många av dessa uppgifter kan vara integritetskänsliga.

Regler om sekretess med hänsyn till skyddet för enskilda personliga och ekonomiska förhållanden finns i 7 och 9 kap. sekretesslagen. Det är emellertid endast i begränsad utsträckning som någon av dessa bestämmelser kan bli tillämplig hos regeringen. Någon särskild bestämmelse om sekretess i ärenden angående överförande av verkställighet av brottmålsdom finns inte. De bestämmelser som eventuellt kan bli tillämpliga i denna typ av ärenden finns i 2 kap. 1 § och 7 kap. 14 § sekretesslagen. Enligt 2 kap. 1 § första stycket gäller sekretess hos regeringen för uppgift som angår Sveriges förbindelse med annan stat eller i övrigt rör annan stat, mellanfolklig organisation, myndighet, medborgare eller juridisk person i annan stat eller statslös, om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att detta stör Sveriges mellanfolkliga förbindelser eller på annat sätt skadar landet. Bestämmelsen i 7 kap. 14 § reglerar sekretess för uppgift som rör utlänning. För sådan uppgift gäller sekretess om det kan antas att röjandet av uppgiften skulle medföra fara för att någon utsätts för övergrepp eller annat allvarligt men som föranleds av förhållandet mellan utlänningen och utländsk stat eller myndighet eller organisation av utlänningar.

I de fall ärenden angående överförande av verkställighet av brottmålsdom handläggs av andra myndigheter än regeringen kan även sådana personliga uppgifter som ovan nämnts omfattas av sekretess. Riksåklagarens utredning, som handläggs enligt reglerna i rättegångsbalken (se 9 § och 25 b § internationella verkställighetslagen och 16 § lagen om internationellt samarbete rörande kriminalvård i frihet), omfattas av sekretessen i 9 kap. 17 § första stycket i sekretesslagen. Sekretess gäller då för uppgift om enskilda personliga eller ekonomiska förhållanden, om det kan antas att den enskilde eller någon honom närstående lider skada eller men om uppgiften röjs. Då ärenden handläggs hos Kriminalvårdsstyrelsen kan sekretessbestämme-

sen i 7 kap. 21 § bli tillämplig. Sekretess gäller i denna verksamhet för uppgift om enskilds personliga förhållanden, om det kan antas att den enskilde eller någon honom närstående lider men eller att fara uppkommer för att någon utsätts för våld eller annat allvarligt men om uppgiften röjs. Bestämmelser om sekretess hos domstolar finns bl.a. i 7 kap. 22 §, 9 kap. 16 § och i 12 kap. sekretesslagen. Bestämmelser om förhandlingssekretess, dvs. förhandling inom stängda dörrar, finns i 5 kap. 1 § rättegångsbalken. Det kan i detta sammanhang också nämnas att en framställning från ett nordiskt land ges in till Kriminalvårdsstyrelsen som även prövar framställningen. Uppgifter i ett sådant ärende kan således sekretessbeläggas med stöd av bestämmelserna i 7 kap. 21 §.

Det är av stor vikt att det råder insyn i regeringens verksamhet. Offentlighetsintresset har här stor betydelse. Mot detta måste dock vägas den enskildes intresse av att integritetskänsliga uppgifter inte blir offentliga.

En jämförelse kan göras med nådeärenden som ju handläggs i regeringskansliet. I dessa ärenden förekommer handlingar av liknande slag som i ärenden angående överförande av verkställighet av brottmålsdom. Enligt 7 kap. 23 § sekretesslagen gäller sekretess i ärenden om nåd för uppgift om enskilds hälsotillstånd eller andra personliga förhållanden, om det av särskild anledning kan antas att den som uppgiften rör eller någon honom närstående lider men om uppgiften röjs. Motsvarande sekretess gäller även i annan myndighets verksamhet för att gå tillhanda i nådeärenden.

Som ovan nämnts kan sekretess gälla i Riksåklagarens och Kriminalvårdsstyrelsens verksamhet för uppgift om enskilds personliga förhållanden. En uppgift i ett ärende om överförande av straffverkställighet kan med andra ord vara sekretessbelagd då ärendet är under handläggning hos dessa myndigheter men offentlig då samma ärende bereds hos regeringen.

Mycket talar för att integritetskänsliga uppgifter i ifrågavarande typ av ärenden bör kunna omfattas av sekretess även hos regeringen. Ärendena angår kriminalvård och många gånger handläggs de också av Kriminalvårdsstyrelsen. Det förefaller därför lämpligt att samma sekretess skall gälla hos regeringen i ärenden om överförande av straffverkställighet som den som gäller inom kriminalvården i dessa ärenden. Bestämmelsen i 7 kap. 21 § bör därför kompletteras med en regel om sekretess för uppgifter i ärenden om överförande av verkställighet av brottmålsdom hos regeringen. Såväl uppgifter om den dömda som om brottsoffer kan härmed komma att omfattas av sekretess. Vidare bör även uppgifter som kommit in till regeringskansliet innan den formella framställningen kommit in, kunna omfattas av sekretessen. En remissinstans har påpekat att det är tveksamt om uttrycket "i ärende om" täcker in även sådana uppgifter. Det allra vanligaste torde vara att uppgifterna lämnas i en skriftlig handling, som registreras då den inkommer till myndigheten. Även om inte någon formell framställning om överförande inkommit måste saken ändå anses vara ett "ärende" om överförande av verkställighet av en brottmålsdom.

Någon hänvisning i lagtext till de lagar med stöd av vilka verkställighet av brottmålsdom kan överföras finner regeringen inte behövlig.

Meddelarfriheten bör på samma sätt som gäller för paragrafen i övrigt begränsas såvitt avser uppgifter vars röjande kan antas medföra fara för att någon utsätts för våld eller annat allvarligt men.

14 Sekretess i verksamhet som avser tillsyn över stiftelser

Regeringens förslag: Sekretess skall gälla i tillsynsverksamhet avseende stiftelser. De uppgifter som skall skyddas är uppgifter om stiftelsens affärs- eller driftförhållanden och uppgifter om andra enskildas personliga eller ekonomiska förhållanden. Skaderekvisitet skall vara rakt. Vidare inskränks meddelarfriheten i denna verksamhet vad gäller sådana uppgifter om enskildas personliga förhållanden vars röjande kan vålla allvarlig skada.

Promemorians förslag: Överensstämmer i sak med regeringens förslag.

Remissinstanserna: Flertalet av remissinstanserna är positiva till att sekretess införs i den verksamhet som består i tillsyn över stiftelser. Länsstyrelsen i Stockholms län ifrågasätter dock om föreslagen reglering är nödvändig och anför att sekretessen bör begränsas till att gälla tillsyn över sådana stiftelser som har till ändamål att utge bidrag eller ge vård till behövande privatpersoner. Länsstyrelsen påpekar också att sådana stiftelser som är undantagna från tillsyn är skyldiga att hålla sina årsredovisningar tillgängliga för den som önskar ta del av dem. Länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län förordar att uppgifter i tillsynen över pensionsstiftelser skall undantas från sekretess. Riksdagens ombudsman efterlyser en utförligare motivering till varför endast rakt skaderekvisit och den valda lösningen beträffande meddelarfrihet skall gälla för uppgifter om tredje man. Även Kammarrätten i Stockholm ifrågasätter om det finns anledning behandla denna tillsyn på annat sätt än vad som är fallet enligt andra tillsynsparagrafer vad gäller uppgifter om tredje man och inskränkningar i meddelarfriheten. Flera remissinstanser anför att det av den föreslagna regleringen inte framgår tydligt att avsikten är att ge sekretess även för uppgifter om affärs- och driftförhållanden. Svenska Kommunförbundet anser att sekretessbestämmelsen bör utformas med ett omvänt skaderekvisit. Landstingsförbundet och Föreningen FVO förespråkar ett omvänt skaderekvisit för uppgifter om enskildas personliga förhållanden. Carllanderska sjukhemmet förespråkar absolut sekretess för uppgifter som rör bidragsgivare och för uppgifter som förekommer i stiftelsens verksamhet. Vidare föreslås att meddelarfrihet inte skall gälla. Socialstyrelsen förordar att möjligheten att lämna sekretesskyddat material till t.ex. polismyndighet vid misstanke om brott skall begränsas på samma sätt som gäller inom hälso- och sjukvården samt att sekretessen skall undantas från generalklausulens tillämpningsområde.

Skälen för regeringens förslag: I lagen (1929:116) om tillsyn över stiftelser (tillsynslagen) finns bestämmelser som bl.a. reglerar länsstyrelsernas tillsynsverksamhet över stiftelser. Av lagen följer att en stiftelse i princip skall anmälas till länsstyrelsen i det län där stiftelsens förvaltning utövas. Om stiftelsen främjar ett allmännyttigt ändamål skall den stå under

länsstyrelsens tillsyn. Tillsynen innebär att länsstyrelsen skall övervaka att stiftelsens förvaltning sker i enlighet med bestämmelserna i tillsynslagen och de föreskrifter som gäller för stiftelsen. För att möjliggöra denna granskning skall stiftelserna årligen ge in ett sammandrag av räkenskaperna och en berättelse om hur stiftelsens ändamål har främjats. Länsstyrelsen får även från stiftelsens styrelse infordra de ytterligare handlingar eller upplysningar om stiftelsens förvaltning som kan behövas för fullgörande av granskningen.

I Sverige finns i huvudsak två typer av stiftelser. Det karakteristiska för den ena typen är att stiftelsen tillgodoser sitt syfte genom att ur den löpande avkastningen på förmögenheten utge kontanta bidrag till som regel fysiska personer. Den andra karakteriseras av att den som regel tillgodoser sitt syfte genom att utöva näringsverksamhet. Det kan exempelvis gälla att mot betalning tillhandahålla sjukvård eller meddela undervisning.

Regeringen har i prop. 1993/94:9 lämnat förslag till en stiftelselag. Lagförslaget innehåller en civilrättslig reglering av stiftelseinstitutet samt bestämmelser om tillsyn. Enligt förslaget skall i princip alla stiftelser stå under tillsyn. Huvudsakligen är det länsstyrelserna som skall utöva tillsyn, men även andra myndigheter kan komma i fråga. Tillsynsmyndigheten skall, på samma sätt som gäller enligt tillsynslagen, ha rätt att begära in de handlingar eller upplysningar som behövs i tillsynsverksamheten. Större stiftelser skall vara skyldiga att sända in årsredovisning och revisionsberättelse. Sammantaget innebär förslaget i fråga om tillsyn att tillsynen koncentreras till större stiftelser och näringsdrivande stiftelser.

Under arbetet med propositionen uppkom frågan om det behövs sekretessbestämmelser för att skydda de uppgifter som lämnas till tillsynsmyndigheten.

I stiftelsernas verksamhet hanteras uppgifter som många gånger kan vara integritetskänsliga för den enskilde. För att komma i fråga för kontant stöd krävs kanske att man lämnar uppgifter om ekonomi och hälsotillstånd. I de fall en stiftelse tillhandahåller sjukvård finns i verksamheten uppgifter om enskildas hälsotillstånd. För sådana uppgifter har stiftelsens hälso- och sjukvårdspersonal dessutom tystnadsplikt (6 § lagen /1980:11/ om tillsyn över hälso- och sjukvårdspersonalen m.fl.). I de fall en stiftelse driver näringsverksamhet kan det finnas uppgifter om affärsförhållanden som inte skall spridas till t.ex. konkurrenter.

I verksamhet som avser tillsyn över stiftelserna kan myndigheterna få tillgång till känsliga uppgifter. Stiftelser som driver näring skall inge sammandrag av årsredovisning och verksamhetsberättelse till tillsynsmyndigheten. Även andra uppgifter som behövs för att granska verksamheten har tillsynsmyndigheten rätt att begära in. En tillsynsmyndighet som misstänker att en stiftelse t.ex. ger stöd åt personer med annat slag av medicinskt eller socialt handikapp än vad som föreskrivs i stiftelseförrordnandet måste kanske begära in handlingar som innehåller integritetskänsliga uppgifter.

Inom all allmän förvaltning råder handlingsoffentlighet. Detta innebär att var och en har rätt att ta del av allmänna handlingar hos myndigheter under förutsättning att handlingen inte omfattas av sekretess. För att en handling skall anses som allmän erfordras att den förvaras hos en myndighet och är inkommen till eller upprättad hos myndigheten. Stiftelser är inte

myndigheter. Det finns dock stiftelser som i vissa avseenden jämställs med myndigheter. I bilagan till sekretesslagen finns angivet de stiftelser för vilka tryckfrihetsförordningens och sekretesslagens bestämmelser om rätt att ta del av handlingar hos myndighet skall tillämpas. Från och med den 1 januari 1995 skall även sådana stiftelser där kommuner eller landsting utövar ett rättsligt bestämmande inflytande jämställas med myndigheter i nu nämnda avseenden (se SFS 1993:1298, prop. 1993/94:48, bet. 1993/94:KU13, rskr. 1993/94:46.) För flertalet stiftelser gäller dock att någon rätt att ta del av stiftelsens handlingar inte finns. I och med att handlingar lämnas in till tillsynsmyndigheterna blir de dock allmänna handlingar hos dessa myndigheter i och med inlämnandet. Om någon sekretessbestämmelse som är tillämplig på uppgifter i dessa handlingar inte finns, har allmänheten rätt att ta del av handlingarna.

Rätten att ta del av allmänna handlingar får begränsas bl.a. om det är påkallat med hänsyn till skyddet för enskilda personliga eller ekonomiska förhållanden (TF 2 kap. 2 §). I sekretesslagen finns också bestämmelser som reglerar sekretess i myndighets tillsynsverksamhet. Bl.a. finns bestämmelser om sekretess i verksamhet som består i tillsyn med avseende på bank- och kreditväsendet och näringslivet (8 kap. 5 och 7 §§ samt 6 § sekretesslagen jfr med 2 § sekretessförordningen och bilagan till förordningen). De uppgifter som kan skyddas är bl.a. uppgifter om affärs- och driftförhållanden samt ekonomiska och personliga förhållanden för den som har trätt i affärsförbindelse eller liknande förbindelse med den som är föremål för tillsynsverksamheten. Hos myndighet som utövar tillsyn över allmän eller enskild hälso- och sjukvård gäller samma sekretess som i övrigt gäller inom hälso- och sjukvården (7 kap. 1 § andra stycket sekretesslagen) och myndighet som utövar tillsyn över socialnämnders verksamhet omfattas av samma sekretess som gäller inom socialtjänsten (7 kap. 4 § tredje stycket sekretesslagen). De uppgifter som kan skyddas inom dessa verksamheter är uppgifter om enskildas personliga förhållanden. Utöver dessa bestämmelser finns bestämmelser om överföring av sekretess. Detta innebär att om en myndighet i sin tillsynsverksamhet erhåller sekretessbelagda uppgifter från en annan myndighet så gäller sekretessen också hos den mottagande myndigheten (13 kap. 1 § sekretesslagen). Någon generell bestämmelse som reglerar sekretess i tillsynsverksamhet över stiftelser finns emellertid inte. Handlingarna hos tillsynsmyndigheten är också som regel offentliga.

De uppgifter som förekommer i en myndighets tillsynsverksamhet över stiftelser är många gånger samma typ av uppgifter som förekommer i tillsynsverksamhet över näringslivet, hälso- och sjukvården samt socialtjänsten. I sådan verksamhet kan, som ovan nämnts, uppgifter sekretessbeläggas.

Uppgifter om t.ex. affärsförhållanden hos den som är föremål för tillsyn omfattas av sekretess om det kan antas att den enskilde lider skada om uppgiften röjs. Skaderekvisitet är rakt, dvs. uppgifterna presumeras vara offentliga. Vad gäller uppgifter om ekonomiska eller personliga förhållanden rörande t.ex. kunder till den som tillsynsverksamheten avser så gäller absolut sekretess. För att denna sekretess skall gälla i statliga myndigheters tillsynsverksamhet erfordras att regeringen föreskrivit härom. Sådana

föreskrifter finns i bilagan till sekretessförordningen. I verksamhet som består i särskild tillsyn över allmän och enskild hälso- och sjukvård och över socialnämndernas verksamhet gäller sekretess för enskilda personliga förhållanden, om det inte står klart att uppgifterna kan röjas utan att den enskilde eller någon honom närstående lider men. Skaderekvisitet är omvänt, dvs. presumtionen är för sekretess. Dessutom gäller att i de fall en myndighet utövar tillsyn över en annan myndighet och därvid får del av sekretessbelagt material, så följer sekretessen med till den mottagande myndigheten.

I tillsynsverksamheten kan myndigheten få del av t.ex. uppgifter som rör en stiftelses affärsförhållanden eller uppgifter om enskildas hälsotillstånd. Uppgifterna är många gånger skyddsvärda och mycket talar för att de bör kunna omfattas av sekretess. Visserligen är allmänhetens intresse av insyn stort i tillsynsverksamhet, men för vissa känsliga uppgifter måste dock intresset av att skydda enskildas förhållanden få väga över.

De uppgifter som förekommer i tillsynen över stiftelser kan på samma sätt som gäller i tillsynen över näringslivet delas upp i två slag. Dels är det sådana uppgifter som rör själva stiftelsen, t.ex. uppgifter om affärsförhållanden. Dels är det uppgifter som rör personer som varit i kontakt med stiftelsen. I de fall en stiftelse driver näringsverksamhet skulle ett sekretesskydd kunna uppnås genom ett tillägg i sekretessförordningens bilaga. Sekretess skulle då, enligt 8 kap. 6 § sekretesslagen jfr med 2 § sekretessförordningen och förordningens bilaga, gälla för uppgift om enskildas affärs- eller driftförhållande om det kan antas att den enskilde lider skada om uppgiften röjs. För uppgifter om andra ekonomiska eller personliga förhållanden för den som har trätt i affärsförbindelse eller liknande förbindelse med den som är föremål för tillsyn skulle absolut sekretess gälla. Sekretess skulle alltså gälla t.ex. för uppgifter om den som erhåller vård vid en inrättning som drivs av en stiftelse. Genom ett tillägg i sekretessförordningen skyddar man emellertid inte uppgifter som rör stiftelser vilka inte driver näringsverksamhet utan som i stället ur den löpande avkastningen på förmögenheten utger kontanta bidrag till fysiska personer. Uppgifter som förekommer i dessa stiftelsers verksamhet är inte mindre skyddsvärda. Det bör därför införas en ny regel i sekretesslagen som avser sådana uppgifter. Denna bör vara generell för tillsynsverksamheten.

Enligt 8 kap. 6 § sekretesslagen gäller sekretess för uppgifter om enskildas affärs- eller driftförhållanden med ett rakt skaderekvisit. Även behovet av generell sekretess för uppgifter om en stiftelses affärs- eller driftförhållanden bör kunna tillgodoses med ett rakt skaderekvisit. Detsamma gäller för sådana uppgifter som rör den som en stiftelse trätt i affärsförbindelse med. Uppgifterna kommer då huvudsakligen att vara offentliga. Endast i den mån det kan antas att stiftelsen eller affärskontrahenten lider skada kan uppgifter om affärs- och driftförhållanden sekretessbeläggas. Vid en skadebedömning skall beaktas om uppgiften som sådan är av den arten att ett utlämnande typiskt sett kan vara ägnat att medföra skada för det intresse som skall skyddas genom bestämmelsen. Om uppgiften är sådan att den genomsnittligt sett måste betraktas som harmlös skall den alltså normalt falla utanför sekretessen. Uppgifter i t.ex. en stiftelses årsredovisning torde normalt falla utanför sekretessen.

Vad gäller uppgifter om personliga förhållanden för dem som trätt i förbindelse med stiftelsen, t.ex. uppgifter om den som sökt kontant stöd, framstår kanske vid ett första påseende intresset av sekretess som starkare. Oftast omfattas ju uppgifter om personliga förhållanden av sekretess med ett omvänt skaderekvisit då sådana uppgifter förekommer inom t.ex. socialtjänsten. Ett omvänt skaderekvisit innebär emellertid att så gott som alla uppgifter omfattas av sekretess. Detta kan vara motiverat därför att det inom t.ex. socialtjänsten förekommer känsliga uppgifter i stor omfattning, mycket större än vad som kan bli fallet inom ifrågavarande tillsynsverksamhet. Det torde endast vara mera sällan som tillsynsmyndigheten behöver inhämta uppgifter som rör t.ex. en stödmottagares personliga förhållanden. Det bör även beaktas att länsstyrelserna under många år bedrivit tillsyn över stiftelser. De uppgifter som inkommit i denna verksamhet har alla blivit offentliga. Noteras bör att inte någon av de länsstyrelser som yttrat sig har anfört att problem skulle ha förelegat med utlämnande av känsliga uppgifter. En reglering med ett omvänt skaderekvisit förefaller därför inte motiverad. Sekretesskyddet kommer redan med ett rakt skaderekvisit att omfatta alla typiskt sett känsliga uppgifter om den enskilde som avser t.ex. ekonomi, hälsotillstånd eller missförhållanden av olika slag.

En ny paragraf bör tas in i 8 kap. sekretesslagen. I promemorian föreslås att sekretess skall gälla i verksamhet som består i tillsyn över stiftelser för uppgift om enskilds personliga eller ekonomiska förhållanden, om det kan antas att den enskilde eller någon honom närstående lider skada eller men om uppgiften röjs. Flera remissinstanser har anfört att det i lagtexten klarare bör komma till uttryck att sekretess även skall gälla för uppgift om stiftelsens affärs- och driftförhållanden. I bestämmelsen bör därför sägas att sekretess skall gälla för uppgift om stiftelsens affärs- eller driftförhållanden och för uppgift om annan enskilds personliga eller ekonomiska förhållanden. Den tid under vilken sekretessen för uppgift i en allmän handling skall gälla bör för uppgifter om enskilds personliga förhållanden bestämmas till sjuttio år och för övriga uppgifter till tjugo år.

I 16 kap. sekretesslagen finns bestämmelser som i vissa fall inskränker friheten att meddela och offentliggöra uppgifter. I den tillsynsverksamhet som regleras i t.ex. 8 kap. 6 och 7 §§ sekretesslagen råder meddelarfrihet för uppgifter som rör enskilds affärs- och driftförhållanden. I fråga om uppgifter som rör ekonomiska eller personliga förhållanden för den som trätt i t.ex. affärsförbindelse med den som är föremål för tillsyn råder dock ingen meddelarfrihet. Meddelarfriheten är även inom andra verksamheter ofta inskränkt vad gäller uppgifter om enskildas personliga förhållanden. Inom t.ex. hälso- och sjukvården och socialtjänsten råder endast i undantagsfall meddelarfrihet. Även för uppgifter om personliga förhållanden för dem som trätt i förbindelse med en stiftelse som är föremål för tillsyn bör meddelarfriheten inskränkas. Inskränkningen bör dock begränsas till sådana uppgifter om enskilds personliga förhållanden som kan vålla allvarligt men om de röjs. Det blir då de verkligt känsliga uppgifterna som omfattas av undantaget från huvudregeln om meddelarfrihet. En sådan bestämmelse bör tas in i 16 kap. 1 § sekretesslagen.

Något skäl att undanta föreslagen bestämmelse från generalklausulens tillämpningsområde eller att inskränka möjligheten att lämna uppgifter till

t.ex. polismyndighet vid misstanke om brott föreligger inte.

Prop. 1993/94:165

Eftersom stiftelser redan i dag står under tillsyn bör nu föreslagen sekretessreglering träda i kraft samtidigt med övriga förslag i detta lagstiftnings-
ärende.

15 Konkursförvaltares tillgång till sekretessbelagda revisionspromemorior

Regeringens förslag: Utan hinder av sekretess får uppgifter i revisionspromemorior lämnas till konkursförvaltare i den reviderades konkurs, men förbehåll skall kunna uppställas när promemorior lämnas ut till förvaltarna. Vidare föreslås att sekretess skall gälla hos allmän advokatbyrå i ärende om konkursförvaltning. Regler om detta tas in i sekretesslagen.

Promemorians förslag: Det sakliga innehållet överensstämmer med regeringens förslag. Därutöver föreslås att det i de berörda skatteförfattningarna tas in bestämmelser om att uppgifter får lämnas ut till konkursförvaltare.

Remissinstanserna: Samtliga remissinstanser som yttrat sig i ärendet är positiva till att konkursförvaltare får tillgång till sekretessbelagda revisionspromemorior. Flera instanser anser dock att den föreslagna lagtekniska lösningen är svårtillgänglig. Hovrätten över Skåne och Blekinge anser att det bör övervägas om inte frågan kan regleras genom att en ny paragraf införs i 14 kap. I samma bestämmelse bör då frågan om eventuellt förbehåll regleras. Hovrätten påpekar också att en konkursförvaltare har rätt att ta del av räkenskapsmaterial som förvaras hos t.ex. en revisor och att förvaltaren avseende detta material inte omfattas av någon tystnadsplikt. Vidare anförs att det torde förekomma situationer där en av domstol utsedd person kan ha behov av att ta del av revisionspromemorior. Som exempel nämns god man enligt ackordslagen och likvidator enligt aktiebolagslagen. Kammarrätten i Stockholm förordar att man i stället för att föra in handlingsregler i alla berörda skatteförfattningar tar in bestämmelsen i sin helhet i 9 kap. 2 §. Om promemorians förslag ändå väljs förordas att bestämmelserna i skatteförfattningarna kompletteras med en uppgift om möjligheten att uppställa förbehåll. Vidare anser kammarrätten att ett förslag på förbehåll bör utarbetas och presenteras i kommande proposition. Även Domstolsverket förordar att bestämmelsen tas in i 9 kap. 2 §. Verket ställer sig tveksam till om föreslagen ändring i 9 kap. 9 § är nödvändig. Riksskatteverket delar promemorians förslag att bestämmelser bör införas i respektive skatteförfattning. Det finns, anför man, emellertid fler skatteförfattningar enligt vilka revisionspromemorior kan upprättas än dem som nämns i promemorian. Vidare sägs att revisionspromemorior kan upprättas både i ärenden om kontroll av skatt och som ett led i ett taxeringsärende

varför såväl sekretessbestämmelsen i 9 kap. 1 § som i 9 kap. 2 § kan vara tillämplig. Föreslagna ändringar i taxeringslagen och i lagen om punktskatter och prisregleringsavgifter täcker in fler handlingar än enbart revisionspromemorior. Det är tillräckligt, menar man, att revisionspromemoriorna omfattas av undantaget. Vidare bör det föreslagna uttrycket "enligt denna lag" utgå ur lagrummen eftersom detta uttryck förhindrar att konkursförvaltare får tillgång till revisionspromemorior som upprättats efter revision enligt bestämmelser i den gamla taxeringslagen.

Bakgrund

Riksskatteverket påtalade redan i oktober 1989 i en skrivelse till Justitiedepartementet att företrädare för konkursförvaltarna och tillsynsmyndigheterna i konkurs ansåg att det fanns ett uppenbart behov av att konkursförvaltare gavs möjlighet att få tillgång till eventuella revisionspromemorior upprättade inom skatteförvaltningen beträffande konkursgäldenärer. Riksskatteverkets skrivelse remissbehandlades. Förslaget fick ett i det närmaste totalt positivt gensvar hos remissinstanserna. Under ärendets beredning inom departementet uppkom emellertid vissa frågor rörande advokaters tystnadsplikt och hur långt denna sträcker sig i de fall en advokat utför uppdrag som konkursförvaltare. Ärendet har därför beretts ytterligare.

Med skatteförvaltning förstås den verksamhet Riksskatteverket och skattemyndigheterna bedriver, med den förra som chefsmyndighet och de senare som regionala förvaltningsmyndigheter för bl.a. skatter (1 kap. 1 § och 3 kap. 1 § förordningen /1990:1293/ med instruktion för skatteförvaltningen).

Taxeringslagen (1990:324) reglerar i vilken ordning taxering enligt bl.a. kommunalskattelagen samt lagarna om statlig inkomstskatt och förmögenhetsskatt skall ske. Bestämmelser om förfarandet vid beskattning finns även i andra lagar.

För kontroll av att deklara-tions- och uppgiftsskyldighet fullgjorts riktigt och fullständigt får under vissa förhållanden taxerings- och skatterevison äga rum. Vid sådan revision får granskning ske av en skattskyldigs räkenskapsmaterial och andra handlingar som rör verksamheten.

När en revision genomförs - som ett led i ett taxerings- eller beskattningsärende eller som ett särskilt kontrollärende - framkommer ofta uppgifter som rör en enskilds förhållanden av såväl personlig som ekonomisk natur. Enligt 9 kap. 1 § och 2 § första stycket 1 sekretesslagen gäller för sådana uppgifter vad som brukar kallas absolut sekretess.

En konkursförvaltare skall snarast bl.a. ta hand om gäldenärens bo med de böcker och andra handlingar som rör boet och därefter upprätta en bouppteckning samt snarast upprätta en förvaltarberättelse. Om förvaltaren misstänker att gäldenären kan misstänkas för något brott mot borgenärer, skall förvaltaren underrätta allmän åklagare.

Konkursgäldenären å sin sida skall enligt 6 kap. 2 § konkurslagen (1987:672) ge bl.a. förvaltaren de upplysningar om boet som denne begär. Gäldenären är också skyldig att inför rätten avlägga bouppteckningsed och då med ed betyga att bouppteckningen med gjorda tillägg eller ändringar är riktig, så att det inte enligt hans vetskap har oriktigt utelämnats eller upp-

tagits någon tillgång eller skuld (6 kap. 3 § konkurslagen). Också den som på uppdrag av gäldenären har upprättat räkenskapsmaterial rörande gäldenärens bo är skyldig att lämna ut material till förvaltaren (7 kap. 12 § andra stycket konkurslagen).

Konkursförvaltare utses av rätten (7 kap. 2 § konkurslagen). Förvaltaren skall ha den särskilda insikt och erfarenhet som uppdraget kräver samt även i övrigt vara lämplig för uppdraget (7 kap. 1 § konkurslagen). Något krav på att förvaltaren skall vara advokat finns inte, även om det i praktiken är vanligast att advokater förordnas till förvaltare. Eftersom konkursförvaltaren inte är en myndighet eller därmed jämställt organ är sekretesslagens regler om offentlighet och sekretess inte tillämpliga i hans verksamhet.

För advokater vid de allmänna advokatbyråerna gäller i ärenden om rättsligt biträde tystnadsplikt enligt 9 kap. 9 § första stycket sekretesslagen för bl.a. uppgifter om någons ekonomiska och personliga förhållanden. Annan advokat har enligt 8 kap. 4 § rättegångsbalken, där god advokatsed så fordrar, att förtiga vad han erfar i sin yrkesutövning (jfr 34 § stadgarna för Sveriges Advokatsamfund). Enligt de vägledande reglerna om god advokatsed (19 §) innebär detta att en advokat skall iakta diskretion om sina klienters angelägenheter och inte utan skyldighet i lag eller samtycke yppa något som anförtrots honom i hans verksamhet eller som han erfarit i samband med ett sådant förtroende. En konkursförvaltare som inte är advokat, t.ex. en anställd vid Ackordscentralen, har däremot inte någon tystnadsplikt.

För konkursförvaltningen finns ett särskilt övervakningsinstitut, tillsynsmyndigheten i konkurs, dvs. kronofogdemyndigheten, som har till uppgift att bevaka att konkursförvaltningen sker i överensstämmelse med gällande författningar.

Regeringsrätten har vid flera tillfällen (bl.a. RÅ 1985 2:18) med hänvisning till 9 kap. 2 § sekretesslagen avslagit konkursförvaltares begäran att få ta del av revisionspromemorior.

Skälen för regeringens förslag:

Förslaget i sak

Vid en sådan lättnad i en sekretessregel som föreslås i promemorian måste i princip behovet av offentlighet visas vara mycket stort för att uppväga det intrång i den enskildes integritet som detta kommer att innebära. Även om det är praktiska skäl och inte offentlighetsintressen som är bakgrunden till förslaget, kan emellertid ett genombrott av sekretessen i den begränsade omfattning det är fråga om inte anses stå i något avgörande motsatsförhållande till detta principiella synsätt. Det bör framhållas att den enskilde gäldenären normalt själv har tillgång till revisionsmaterialet och att konkursförvaltaren i viss mening inträder i hans ställe i och med konkursen. Det kan då vara naturligt att förvaltaren i det nu aktuella hänseendet har samma möjlighet som gäldenären att få ta del av uppgifter som finns hos skatteförvaltningen eller hos annan beskattningsmyndighet i anledning av företagen revision.

Konkursförvaltaren har enligt konkurslagen en långtgående utrednings-skyldighet; det innebär ofta att omfattande utredningar och svåra bedömningar måste göras. För att han skall kunna fullfölja sitt uppdrag är det därför av största betydelse att förvaltaren har tillgång till gäldenärens bokföring och den dokumentation i övrigt som kan finnas avseende tiden fram till konkursutbrottet. Inte sällan är bokföringen bristfällig och ibland saknas den helt. Vid sådana förhållanden skulle i många fall tillgång till en revisionspromemoria väsentligen komma att underlätta förvaltarens arbete.

Antalet konkurser har sedan sekretesslagens tillkomst ökat markant. Många problem och svårigheter möter numera vid konkursförvaltning. På grund härav och eftersom det i huvudsak är fråga om uppgifter som gäldenären enligt konkurslagen är skyldig att lämna till konkursförvaltaren, får det anses vara motiverat att göra undantag från den normalt stränga sekretessen i just denna typ av ärende. Det föreslås därför att konkursförvaltare ges möjlighet att få ta del av uppgifter i revisionspromemorior beträffande konkursgäldenären oberoende av sekretess.

Riksskatteverket har påpekat att det är tillräckligt att just revisionspromemoriorna blir tillgängliga för konkursförvaltarna. Regeringen delar denna bedömning.

I promemorian föreslås - med motivering att det närmast är fråga om en handlingsregel för den utlämnande beskattningsmyndigheten - att en sådan regel tas in i de författningar som reglerar förfarandet vid beskattning och att det görs en hänvisning i sekretesslagen. Flera remissinstanser har anfört att den föreslagna regleringen är svårtillgänglig. Regeringen delar denna uppfattning. Något verkligt behov av handlingsregler för beskattningsmyndigheterna synes inte heller föreligga. Myndigheterna skall ju inte på eget initiativ lämna ut revisionspromemorior till konkursförvaltare. Först efter det att en begäran om utlämnande har framställts skall promemorian lämnas ut. Enligt regeringens uppfattning är det därför tillräckligt att en bestämmelse om att utlämnande får ske tas in i sekretesslagen. Eftersom sekretess kan gälla för revisionspromemorior enligt både 9 kap. 1 och 2 §§ bör bestämmelsen tas in i båda dessa paragrafer.

Om eventuellt förbehåll m.m.

Vid ett utlämnande av sekretessbelagda uppgifter till en enskild kan myndigheterna uppställa förbehåll. Ett förbehåll inskränker rätten för en mottagare av uppgifter att förfoga över uppgifterna. Ett förbehåll kan gälla t.ex. förbud mot vidare spridning av handlingens innehåll eller mot publicering av namn eller hemliga uppgifter ur handlingen. Genom ett förbehåll uppkommer en tystnadsplikt för den person förbehållet riktar sig till.

Som tidigare sagts är konkursförvaltaren inte en myndighet. Det innebär att en konkursförvaltare, som ges möjlighet att få ta del av revisionspromemorior, inte automatiskt kommer att omfattas av regelsystemet om offentlighet och sekretess. Om förvaltaren är en advokat anställd vid en allmän advokatbyrå gäller dock att vederbörande är offentlig funktionär som utövar en del av den verksamhet som bedrivs inom den allmänna advokatbyrån. I så fall är offentlighetsprincipen tillämplig, likaså bestämmelserna om sekretess i bl. a. 9 kap. 9 § första stycket sekretesslagen.

Enligt detta lagrum gäller dock sekretess endast i ärenden om rättsligt biträde. För andra advokater gäller som tidigare sagts tystnadsplikten endast med avseende på klienter. Uppdraget som konkursförvaltare kan knappast sägas vara ett ärende om rättsligt biträde. Inte heller kan konkursförvaltaren anses stå i något uppdragsförhållande till vare sig gäldenären, borgenärerna eller någon annan. Det måste därför anses vara högst tveksamt om sekretess och tystnadsplikt gäller för advokater när de utför uppdrag som konkursförvaltare. Sålunda finns i dag inte något som hindrar en konkursförvaltare - oavsett om denne är advokat eller inte - att lämna vidare sådana uppgifter som förvaltarna enligt förslaget i sak skall få ta del av.

En revisionspromemoria innehåller huvudsakligen uppgifter om konkursgäldenären. För uppgifter om dennes personliga eller ekonomiska förhållanden gäller s.k. absolut sekretess. Efter ett konkursutbrott kan invändas att intresset av att skydda den enskilde gäldenärens integritet gör sig mindre starkt gällande. Detta är kanske förhållandet vid konkurs i större bolag. Vid konkurs i ett fåmansbolag eller då en fysisk person går i konkurs torde emellertid skyddsintresset kvarstå även efter konkursutbrottet. Ofta innehåller revisionspromemoriorna också uppgifter om transaktioner som berör andra personer än gäldenären. Som exempel kan nämnas ställföreträdare i bolaget, make/maka och sambo. Även för uppgifter om dessa personers personliga och ekonomiska förhållanden råder absolut sekretess. Dessa personer har ofta ett starkt och befogat intresse av att uppgifterna inte sprids till andra. På grund av hänsyn till såväl den enskilde gäldenärens som andra enskildas integritet bör således konkursförvaltarens möjlighet att fritt förfoga över de uppgifter som han får del av begränsas.

Om konkursförvaltaren är en advokat anställd vid allmän advokatbyrå, är han en offentlig funktionär som utövar en del av den verksamhet som bedrivs vid den allmänna advokatbyrån. Något förbehåll vid utlämnande av en revisionspromemoria till honom kan därmed inte uppställas. I stället måste bestämmelsen i 9 kap. 9 § sekretesslagen om sekretess hos allmän advokatbyrå kompletteras så att den även omfattar ärenden rörande konkursförvaltning. För uppgifter om någons personliga eller ekonomiska förhållanden som förekommer i sådana ärenden kommer härmed sekretess att gälla, om det kan antas att den enskilde lider skada eller men om uppgiften lämnas ut. Bestämmelsen är tillämplig oavsett varifrån uppgifterna inhämtats.

Vid ett utlämnande av revisionspromemorior till konkursförvaltare som inte är anställda i allmän tjänst bör däremot den utlämnande myndigheten kunna uppställa förbehåll. Bestämmelsen i 14 kap. 10 § sekretesslagen bör därför kompletteras med en sådan regel. En remissinstans har påpekat att konkursförvaltare även får del av material från t.ex. revisorer och att dessa uppgifter, som många gånger kan vara desamma som de som ingår i revisionspromemorian, inte omfattas av tystnadsplikt. Detta kan visserligen synas inkonsekvent. Regeringen är emellertid inte beredd att föreslå regler om tystnadsplikt för dessa uppgifter. I praktiken behöver inte heller problemet bli särskilt stort. Reglerna om god advokatsed verkar troligen återhållande på advokats yppande av uppgifter i även denna typ av ärenden och någon skyldighet att på begäran lämna uppgifterna vidare finns inte för

advokater inom enskild verksamhet. För advokater anställda vid allmän advokatbyrå gäller att de har att tillämpa bestämmelsen i 9 kap. 9 §. Efter föreslagen ändring av bestämmelsen omfattas uppgifter om bl.a. någons personliga eller ekonomiska förhållanden i ärende rörande förvaltning i konkurs av sekretess. För uppgifter som omfattas av sekretess enligt paragrafen bör meddelarfriheten vara inskränkt.

Vad gäller utformningen av förbehåll, så får ett sådant givetvis inte utformas så att förvaltaren hindras att fullfölja sina i lag reglerade skyldigheter. En bestämmelse om detta bör tas in i 14 kap. 10 §. Något exempel på förbehåll finns emellertid inget skäl att presentera i detta sammanhang.

16 Sekretess för vissa uppgifter hos Justitiekanslern

Regeringens förslag: Sekretess skall gälla i Justitiekanslerns verksamhet för att bevaka statens rätt för uppgifter som erhållits från enskilda med anledning av rättstvister, om det kan antas att det allmännas ställning som part försämras om uppgiften röjs.

Justitiekanslerns framställning: Justitiekanslern har hemställt att sekretess skall införas för uppgifter som är av betydelse för en rättsvist och som inhämtas från enskilda i Justitiekanslerns verksamhet för att bevaka statens rätt.

Bakgrunden till regeringens förslag: Justitiekanslern (JK) skall, under regeringen, bevaka statens rätt. I mål som rör statens rätt skall han, om det inte ankommer på någon annan myndighet, föra eller låta föra statens talan. I denna verksamhet gäller i viss utsträckning sekretess. Bestämmelser om detta finns i 11 kap. 4 § sekretesslagen. Av paragrafens andra stycke följer att i de fall JK erhåller uppgifter från en myndighet gäller sekretess också hos JK under förutsättning att uppgifterna är sekretessbelagda hos myndigheten. Förekommer uppgiften i en sådan handling som har upprättats med anledning av JK:s verksamhet gäller sekretess hos JK dock endast i den mån det kan antas att något allmänt eller enskilt intresse lider avsevärd skada eller betydande men om uppgiften röjs. Av bestämmelsens tredje stycke följer att i de fall JK erhåller uppgift från enskild gäller sekretess enligt 2 kap. sekretesslagen i den mån det kan antas att riket lider betydande men om uppgiften röjs samt till skydd för enskilds personliga förhållanden i den mån uppgiften skulle ha varit sekretessbelagd hos myndighet som ärendet får anses avse och det kan antas att den som uppgiften rör eller någon honom närstående lider betydande men om uppgiften röjs. Av paragrafens fjärde stycke följer att i de fall JK beslutat inleda förundersökning tillämpas de allmänna bestämmelserna om förundersökningssekretess (5 kap. 1 § och 9 kap. 17 och 18 §§) när JK agerar i egenskap av åklagare.

JK har i sin framställning anfört att uppgifter i handlingar som tillhandahålls JK av anlitate uppdragstagare inte kan sekretessbeläggas. I de fall

uppgifterna är av betydelse för en rättstvist i vilken JK företräder staten får som en följd av detta dessa uppgifter ett sämre sekretesskydd än vad som gäller för motsvarande uppgifter i en handling hos en annan myndighet som är inblandad i en rättstvist. Bakgrunden till JK:s framställning är en dom i från Kammarrätten i Stockholm (dom 1993-11-02 i mål nr 8290-1993) där omständigheterna var följande: Staten väckte genom JK talan vid Stockholms tingsrätt mot en person med yrkanden som grundades på lagen (1949:345) om rätt till arbetstagares uppfinningar. Motparten företrädades av en advokat. En person vid samma advokatbyrå som motpartens ombud begärde hos JK att få ta del av handlingarna i ärendet. JK hade vid beredande av stämningsansökan i målet biträttats av två advokater. De hade tillfört JK:s ärende vissa handlingar. Handlingarna var registrerade som inkomna handlingar hos JK. För dessa handlingar fann JK att sekretess enligt 11 kap. 4 § andra stycket sekretesslagen rådde. JK:s beslut att vägra att lämna ut handlingarna överklagades till kammarrätten. Kammarrätten fann att 11 kap. 4 § inte var tillämplig på de begärda handlingarna eftersom de inte inkommit från en myndighet utan från en enskild. Inte heller fann man sekretess föreligga enligt någon annan bestämmelse i sekretesslagen. Handlingarna skulle därför lämnas ut.

Skälen för regeringens förslag: Den sekretessparagraf som är tillämplig hos JK i den verksamhet som avser att bevaka statens rätt är bestämmelsen i 11 kap. 4 § sekretesslagen. Paragrafen fick sin slutliga utformning efter inrådan av Lagrådet (se prop. 1979/80:2 s. 477 f. och 500). På Lagrådets initiativ kom samma sekretess som föreslogs för JK:s tillsynsverksamhet att gälla även i JK:s verksamhet för att bevaka statens rätt.

Denna sekretess är mer begränsad än vad som i allmänhet gäller för uppgifter hos myndigheter som är inblandade i en rättstvist. Enligt 6 kap. 7 § sekretesslagen gäller nämligen sekretess för uppgift som har tillkommit eller inhämtats för myndighets räkning med anledning av myndighetens eller statligt eller kommunalt företags rättstvist, om det kan antas att det allmänna eller företags ställning som part försämras om uppgiften röjs. Uppgifterna kan härröra antingen från myndigheten själv eller vara införskaffade utifrån. För att uppgiften skall anses ha tillkommit eller inhämtats med anledning av rättstvist krävs dock att det mellan uppgiften och tvisten finns ett sådant samband som fallet är med t.ex. rättsutredningar, värderingsutlåtanden, uppgifter om bevisning och förhandlingstaktiska överväganden som hänför sig till en rättstvist. Ordet rättstvist avser både pågående och möjligen blivande rättstvister. Sekretessen gäller både hos den myndighet som närmast är part i rättstvisten och hos en annan myndighet som företräder den myndigheten.

Enligt regeringens uppfattning är det otillfredsställande att det allmännas ställning som part i en rättstvist riskerar att bli sämre i de fall JK företräder staten än när någon annan myndighet för talan. I det ovan redovisade rättsfallet blev utgången den att JK tvingades att till motparten lämna ut material som bedömdes vara av betydelse för JK:s fortsatta processföring i målet. En sådan ordning försämrar naturligtvis det allmännas ställning som part. Samma sekretess bör därför gälla hos JK i denna verksamhet som gäller hos övriga myndigheter. För att uppnå detta bör ett nytt stycke införas i 11 kap. 4 § sekretesslagen med innebörd att sekretess skall gälla

i JK:s verksamhet för att bevaka statens rätt för uppgift som erhållits från enskild i den mån uppgiften erhållits med anledning av rättsvist och det kan antas att det allmännas ställning som part försämras om uppgiften röjs. Någon inskränkning av meddelarfriheten föreslås inte.

17 Framställningar som inte föreslås leda till ändring i sekretesslagen

Regeringens bedömning: Regeringen finner inte skäl föreslå ändring i sekretesslagen vad gäller vissa uppgifter hos Lotterinämnden, uppgifter i tjänstetillsättningsärenden, uppgifter som registrerats i flygplans ljudregistratorer eller för vissa uppgifter hos domstol. Inte heller föreslås i detta sammanhang utökad sekretess för myndigheters förhandlingsinstruktioner.

17.1 Uppgifter hos Lotterinämnden

Promemorians bedömning: I promemorian föreslås ingen ändring i sekretesslagen.

Remissinstanserna: Lotterinämnden vidhåller sin framställning om att sekretess bör gälla för uppgifter som hänför sig till pågående granskning för kontroll beträffande insatser och vinster i roulettspel, tärningsspel och kortspel. Riksskatteverket och Svea hovrätt förespråkar en ändring så att uppgift om en kontrollants identitet kan bli föremål för sekretess. Övriga remissinstanser som yttrat sig delar eller har inget att invända mot promemorians bedömning.

Skälen för regeringens bedömning: I 4 kap. sekretesslagen finns bestämmelser om sekretess med hänsyn till myndigheternas verksamhet för inspektion, kontroll eller annan tillsyn. Bestämmelsen torde även vara tillämplig på den kontroll- och tillsynsverksamhet som Lotterinämnden eller länsstyrelsen utövar i nu aktuella avseenden.

För uppgift som hänför sig till pågående granskning för kontroll beträffande skatt eller avgift till staten eller kommun eller beträffande bidrag, lån m.m., gäller sekretess om det med hänsyn till syftet med kontrollen är av synnerlig vikt att uppgiften inte uppenbaras för den som kontrollen avser (4 kap. 2 §). Den kontroll som hänför sig till spelskattelagen som en av Lotterinämnden utsedd kontrollant kan utföra är närmast att det inte finns fler än det antal bord som anordnaren tar upp i sin deklaration och hur ofta spel anordnas. Bestämmelsen torde knappast kunna åberopas som stöd för sekretess för en uppgift hos Lotterinämnden om en kontrollants identitet.

När det gäller uppgifter avseende det allmännas kontroll av enskilda följer av offentlighetsprincipen att det krävs särskilt starka skäl för att inskränka enskildas möjligheter till insyn. Sådana starka skäl har i vissa fall ansetts föreligga och därför finns bestämmelserna i bl.a. 4 kap. sekre-

tesslagen om sekretess med hänsyn till myndighets verksamhet för inspektion, kontroll eller annan tillsyn. Lotterinämndens och länsstyrelsernas tillsynsverksamhet synes till vissa delar omfattas av 4 kap. 1 §. Skaderekvisitet är rakt, dvs. det är presumtion för offentlighet. Huruvida endast uppgift om identitet på en av nämndens kontrollanter skulle kunna bli föremål för sekretess torde vara beroende av omständigheterna. Det skall ju ske en skadeprovning i varje särskilt fall.

En kontrollants identitet kan röjas på många andra sätt än genom att någon tar del av själva förordnandet eller av annan handling som identifierar kontrollanten. En ordning innebärande att uppgift om kontrollantens identitet som regel omfattas av sekretess borde därför inte vara av avgörande betydelse för att kontrollantens identitet kan förbli okänd.

Sammanfattningsvis finns det inte skäl för att införa bestämmelser om sekretess för uppgifter som hänför sig till pågående granskning för kontroll beträffande insatser och vinster i roulettspel, tärningsspel och kortspel eller för uppgifter om identiteten på kontrollanter vid Lotterinämnden. I detta sammanhang kan även nämnas att liknande uppgifter förekommer i annan tillsynsverksamhet, såsom uppgift om vem som är alkoholhandläggare enligt lagen (1977:293) om handel med drycker. Dessa handläggares identiteter är inte skyddade genom särskilda bestämmelser om sekretess och något behov av ett sådant skydd har inte yppats.

17.2 Uppgifter i tjänstetillsättningsärenden

Promemorians bedömning: I promemorian föreslås ingen ändring av sekretesslagen.

Remissinstanserna: Merparten av remissinstanserna tillstyrker eller har inget att erinra mot promemorians bedömning. Stockholms tingsrätt föreslår att ett system för sökande att förbehålla sig rätt att inte få sitt namn avslöjat förrän på ett senare stadium av förfarandet bör utredas liksom frågan om insynen i lämnade referenser kan begränsas. Kriminalvårdsstyrelsen förordar att ansökan skall vara konfidentiell fram till beslut om tillsättning förestår och att den som då fortfarande vill ha sin ansökan konfidentiell får återta den. Stockholms stad och Gävle kommun anser att ansökningsärenden till chefsposter skall kunna sekretesskyddas. Svenska Kommunförbundet förordar att sekretess skall gälla i ärenden om anställning om det av särskild anledning kan antas att den enskilde lider skada om uppgiften röjs.

Skälen för regeringens bedömning: En av offentlighetsprincipens funktioner är att bereda allmänheten möjlighet till insyn i och granskning av den offentliga förvaltningen. Denna rätt till insyn gör sig särskilt starkt gällande i en myndighets verksamhet som innebär myndighetsutövning. I motiven till bestämmelsen i 7 kap. 11 § sekretesslagen (prop. 1979/80:2, Del A, s. 201) har också framhållits att offentlighet bör råda i bl.a. tjänstetillsättningsärenden. De avvägningar mellan å ena sidan intresset av offentlighet och å andra sidan intresset av sekretess som gjordes när sekretesslagen utarbetades, grundades på ett omfattande utredningsarbete. Det måste därför finnas mycket starka skäl för att nu införa en sekretessbestämmelse inom en verksamhet som bedrevs vid sekretesslagens tillkomst.

Naturligtvis kan en enskild arbetssökande i många fall uppleva det som otillfredsställande att allmänheten har full insyn i en myndighets tjänsteställningsärende. En mera allmän obehagskänsla kan dock inte motivera ett införande av nya sekretessbestämmelser. Givetvis kan det även förekomma tjänsteställningsärenden där uppgifter om den enskilde arbetssökande är skyddsvärda. Det torde dock endast vara i ett fåtal ärenden där direkta olägenheter uppkommer på grund av att uppgifterna i ärendet är offentliga. I många fall anlitas också konsultföretag vid rekrytering till t.ex. chefs-tjänster. Ett sådant förfarande strider inte mot gällande författningar eller kommunalrättslig praxis under förutsättning att det följs av ett sedvanligt ansökningsförfarande. (Se t.ex. JO:s ämbetsberättelse 1989/90 s. 415 ff, RÅ 1989 ref. 29 och RÅ 1992 not. 124.)

Med hänsyn till att rätten till insyn gör sig starkt gällande i all verksamhet hos en myndighet som består i myndighetsutövning och då det antal ärenden där skyddsvärda uppgifter kan förekomma torde vara jämförelsevis litet, föreslås nu inte någon ändring i sekretesslagen vad gäller uppgifter i tjänsteställningsärenden.

17.3 Uppgifter i registrerat material i flygplans ljudregistratorer

Promemorians bedömning: I promemorian föreslås ingen ändring i sekretesslagen.

Remissinstanserna: Merparten av remissinstanserna tillstyrker eller delar promemorians bedömning. Stockholms tingsrätt ifrågasätter om det inte borde finnas en möjlighet att sekretessbelägga uppgifter som till sin art uppenbart saknar betydelse för haveriutredningen. Luftfartsverket förordar att sekretess införs av utrednings- och integritetsskäl för såväl ljudupptagningar i en ljudregistrator som i flygtrafikledningstjänstens talregistreringsapparater. Statens haverikommission, Svensk Pilotförening och Transwede Airways AB anser att sekretess för uppgifter i en ljudregistrator bör gälla under utredningstiden. Därefter skall sekretess kunna gälla för uppgifter om personliga förhållanden som saknar betydelse för utredningen. Denna uppfattning delas enligt uppgift från Pilotföreningen även av SAS och Swedair. Svensk Flygledareförening anför att även andra ljud- och bildregistreringar borde behandlas i promemorian och att sekretess skall gälla med ett omvänt skaderekvisit.

Skälen för regeringens bedömning: Ljudregistratorn (cockpit voice recorder - cvr) tar på band upp ljudet i cockpit och således bl.a. de samtal som äger rum där. Registratorer är installerade i flygplan för att komplettera haveri- och tillbudsutredningar. Ljudregistratorn är i och för sig flygplansägarens privata egendom, men den tas om hand av Statens haverikommission i samband med haveriutredningar. Inspelningen kan innehålla värdefulla uppgifter som man annars inte skulle få tillgång till då besättningsmedlemmarna kan ha förolyckats. Under haveriutredningen finns inspelningen hos haverikommissionen och återlämnas till ägaren när den inte längre behövs. Den ljudupptagning som finns registrerad på ljudregistratorn blir en allmän handling när den kommit in till myndigheten. Inskränkningar i rätten att ta del av allmänna handlingar får göras om det är

påkallat av hänsyn till vissa i 2 kap. 2 § TF angivna intressen, där behovet av sekretess är särskilt starkt. Någon möjlighet att inskränka offentlighetsprincipen för att få arbetsro vid utredning av en olycka finns inte. Däremot kan rätten att ta del av allmänna handlingar inskränkas med hänsyn till skyddet för enskilds personliga förhållanden. Vid varje bedömning av om offentlighetsintresset skall få vika för ett sådant sekretessbehov måste en intresseavvägning göras. När det finns ett beaktansvärt intresse av allmän insyn bör offentligheten få vika endast om det framstår som nödvändigt av hänsyn till viktiga motstående intressen.

Det är lätt att inse hur integritetskränkande en arbetstagare kan uppleva en situation där allt som arbetstagaren yttrar under sin arbetstid spelas in och kan komma att offentliggöras. Piloternas intresse av sekretess framstår sålunda i och för sig som högst förställigt. Samtidigt är det naturligtvis oerhört angeläget att haverikommissionen i sitt undersökningsarbete har rätt att ta del av allt material som kan vara av betydelse för undersökningen. Uppenbarligen får innehållet i ljudregistratorn räknas till sådant material. Intresset av allmän insyn rörande haverikommissionens utredningar i samband med flygolyckor eller tillbud är samtidigt mycket stort. Om sekretess skulle gälla för innehållet i ljudregistratorn, eller delar därav, skulle det inte vara möjligt för allmänheten eller mediarepresentanter att fullt ut få reda på vad haverikommissionen grundar sina slutsatser på. Sammanfattningsvis är offentlighetsintresset så stort att det inte nu bör införas en särskild bestämmelse om sekretess till skydd för piloternas personliga förhållanden.

17.4 Vissa uppgifter hos domstol

Promemorians bedömning: Promemorian föreslår ingen ändring i sekretesslagen vad gäller uppgifter rörande sexualbrott som förekommer i annat mål vid domstol än i mål om ansvar eller skadestånd med anledning av sådant brott.

Remissinstanserna: Samtliga remissinstanser med undantag av Sveriges Akademikers Centralorganisation (SACO) delar promemorians bedömning. SACO förordar att sekretess införs för uppgifterna.

Skälen för regeringens bedömning: Principen om att domstolsförhandlingar är offentliga är av grundläggande betydelse för rättssäkerheten och för allmänhetens förtroende för domstolsväsendet. Domstolsförhandlingar skall således vara offentliga i största möjliga utsträckning (jfr prop. 1979/80:2, Del A, s. 95 f.). Ett sekretessintresse bör därför få väga över endast om det finns ett starkt behov av sekretess. Hos domstol gäller sekretess i bl.a. mål om ansvar för sexualbrott samt i mål om ersättning för skada med anledning av sådant brott (9 kap. 16 § sekretesslagen). Föremålet för sekretessen är uppgifter om den enskildes personliga eller ekonomiska förhållanden. Sekretessen begränsas genom ett rakt skaderekvisit, dvs. sekretess skall inte gälla om det inte kan antas att den enskilde eller någon honom närstående lider skada eller men om uppgiften röjs. Vem som är tilltalad/svarande är emellertid alltid offentligt. Vidare gäller sekretess hos domstol i mål om ansvar för barnpornografibrott eller motsvarande tryckfrihets- eller yttrandefrihetsbrott för uppgift om en ung person som

skildras i pornografisk bild. Om part begär det gäller sekretess även i äktenskapsmål samt i mål och ärenden enligt föräldrabalken m.m. för uppgift om enskilds personliga eller ekonomiska förhållanden om det kan antas att den enskilde eller någon honom närstående lider skada eller men om uppgiften röjs (9 kap. 15 § sekretesslagen).

Det torde inte förekomma ofta att uppgifter angående sexualbrott lämnas vid domstolsförhandlingar i mål av annat slag än de som nu nämnts. När så sker, kan uppgifterna vara skyddade av sekretess på annan grund. Vid sådant förhållande får sekretessen bibehållas (jfr 12 kap. 1 § sekretesslagen angående överföring av sekretess till domstol och 5 kap. 1 § RB). Om särskilt känsliga uppgifter lämnas i samband med att den tilltalades personalia föredras i brottmål, kan uppgifterna skyddas av sekretess enligt 7 kap. 22 § sekretesslagen.

Samhällets intresse av att beivra och bestraffa brott samt brottsoffrets självklara rätt att få frågan om skadestånd i anledning av brottet prövad vid domstol, gör att behovet av skydd för brottsoffrets integritet är särskilt starkt i mål om ansvar eller skadestånd. Brottsoffrets personliga integritet är i och för sig inte mindre skyddsvärd om brottet inte föranlett talan om ansvar eller skadestånd. I de sällan förekommande mål där ansvar eller skadestånd med anledning av brottet inte utgör huvudsaken, och där det inte heller är fråga om äktenskapsmål eller ett mål eller ärende enligt föräldrabalken, men den som utsatts för sexualbrott måste ange de närmare omständigheterna kring brottet för att ta till vara sin rätt, framstår behovet av en särskild regel om sekretess hos domstol mindre. Med hänsyn till vad som tidigare sagts om den från rättssäkerhetssynpunkt grundläggande principen om att förhandling inför domstol skall vara offentlig, synes den nu behandlade frågan inte böra föranleda någon möjlighet att inskränka offentligheten vid domstolarna.

17.5 Uppgifter i regeringens förhandlingsinstruktioner

Promemorians förslag: I promemorian föreslås att sekretess skall gälla för uppgifter som ingår i eller på annat sätt hänför sig till en myndighets instruktion till en annan myndighet eller till en enskild inför förhandlingar med tredje part om ekonomiska förhållanden.

Remissinstanserna: Justitiekanslern, Domstolsverket, Sveriges Akademiernas Centralorganisation och Svea hovrätt har inget att erinra mot förslaget. Riksdagens ombudsmän och Kammarrätten i Stockholm påpekar att alla myndigheter träffas av föreslagen bestämmelse. Även Hovrätten över Skåne och Blekinge anser att föreslagen lagtext är för vittgående i förhållande till de motiv som lämnats samt anser att frågan bör övervägas vidare. Sveriges Industriförbund anser att bestämmelsen bör begränsas till samfinansierade projekt eller att det i vart fall klart skall anges vilka andra ärendetyper som bestämmelsen skall omfatta. Svenska Tidningsutgivareföreningen avstyrker förslaget. Sveriges Radio AB och Sveriges Television AB anser att föreslagen bestämmelse är för allmänt hållen.

Skälen för regeringens bedömning: I 6 kap. sekretesslagen finns bestämmelser om sekretess med hänsyn till det allmännas ekonomiska intresse. 6 kap. 1 § avser sekretess vid konkurrensförhållanden och avser att

skydda de affärsdrivande myndigheternas affärs- och driftförhållanden. 6 kap. 2 § reglerar den s.k. upphandlingssekretessen. För att skydda uppgifter i myndigheters förhandlingsinstruktioner föreslås det i promemorian att sekretessen med hänsyn till det allmännas ekonomiska intresse skall utökas. Som exempel på instruktioner i vilka uppgifter bör kunna skyddas nämns regeringens instruktioner till förhandlare vid förhandling med industrin om gemensamt finansierade projekt och regeringens instruktioner till Kammarkollegiet vid försäljning av börsnoterade aktier.

Redan i dag torde uppgifter i förhandlingsinstruktioner rörande försäljning av aktier kunna sekretessbeläggas med stöd av 6 kap. 2 §. Däremot är det mera tveksamt om uppgifter i instruktioner rörande samfinansierade projekt kan hemlighållas med stöd av befintliga sekretessregler. Regeringen delar i och för sig promemorians bedömning att även dessa uppgifter kan behöva skyddas. Den reglering som föreslås är, som även flera remissinstanser påpekar, dock alltför vittgående i förhållande till de behov av sekretess som redovisats.

Regeringen finner därför inte skäl att i detta sammanhang föreslå någon sekretessreglering på detta område. Frågan kan dock komma att aktualiseras i något annat sammanhang.

17.6 Övrigt

Riksdagens ombudsmän har överlämnat två beslut till regeringen för eventuell åtgärd samt för kännedom. Det ena beslutet rör en anmälan mot Televerket angående utlämnande av hemligt telefonnummer till polisen (dnr 91-4148). Det andra beslutet rör en anmälan om utlämnande av sekretessbelagda uppgifter från ett vårdhem (dnr 92-4436). Ärendena föranleder ingen åtgärd från regeringens sida.

18 Författningskommentar

Förslaget till lag om ändring i sekretesslagen

5 kap.

2 §

Bestämmelsen behandlas i avsnitt 4. Ändringen innebär att även uppgift som lämnar eller kan bidra till upplysning om säkerhets- eller bevakningsåtgärd avseende de i paragrafen uppräknade företeelserna skall kunna skyddas av sekretess. En förutsättning är dock att det kan antas att syftet med säkerhets- eller bevakningsåtgärden går förlorat om uppgiften röjs. Bestämmelsen har tillkommit för att skydda främst uppgifter om bankvalv och med stöd av bestämmelsen skall t.ex. uppgifter i ritningar över bankvalv kunna sekretessbeläggas.

Bestämmelsen har utformats i enlighet med Lagrådets förslag.

Ändringen behandlas i avsnitt 5. Sekretess skall gälla för uppgift i körkortsregistret om körkorts referensnummer. För att inte syftet med nummersystemet skall riskera att gå förlorat måste huvudregeln vara sekretess. Endast om det står klart att uppgiften kan röjas utan fara för att kontrollen av körkorts äkthet motverkas får uppgiften röjas. Vid en begäran om utlämnande av uppgift om referensnummer kommer den tjänsteman som har att pröva frågan behöva ha kännedom om mottagarens identitet och avsikten med uppgiften. Inget hindrar dock att dessa uppgifter efterfrågas om de behövs vid en sekretessprövning.

7 kap.

2 §

Bestämmelsen behandlas i avsnitt 6 och innebär att även uppgift i anmälan till Hälso- och sjukvårdens ansvarsnämnd kan omfattas av sekretess. Sekretess skall dock endast gälla i begränsad omfattning. Således erfordras att man kan anta att ett utlämnande skulle medföra betydande men för den enskilde som är berörd. Bestämmelsen skall endast tillämpas undantagsvis. Endast uppgifter av mycket ömtålig art skall kunna sekretessbeläggas, t.ex. uppgifter om känsliga sjukdomar. I bestämmelsen hänvisas till sekretessen i 1 §. Sekretesskyddet enligt 1 § omfattar inte hälso- och sjukvårds-personalen. Uppgifter om personalen i anmälningar till ansvarsnämnden omfattas inte heller av sekretess.

Bestämmelsen har utformats i enlighet med Lagrådets förslag.

4 §

En ny bestämmelse införs i första stycket. Bestämmelsen behandlas i avsnitt 7 och innebär att uppgifter kan lämnas från socialtjänsten till myndiga personer som vill ha kunskap om vilka deras biologiska föräldrar är. Bestämmelsen är främst tänkt att vara en hjälp för de barn där faderskapet inte är fastställt, men den är även tillämplig till förmån för barn vars faderskap fastställts i vederbörlig ordning samt till förmån för adoptivbarn. De uppgifter som får lämnas ut skall dock vara av betydelse för att kunskap om föräldrarna skall kunna erhållas. Som exempel kan nämnas uppgifter som modern eller annan lämnat om män som modern haft samlag med under den aktuella konceptionstiden.

Ett tillägg görs till tredje stycket. Ändringen behandlas i avsnitt 8 och innebär att ärenden om parkeringstillstånd för rörelsehindrade jämföras med socialtjänst vid tillämpning av sekretesslagen. Sekretess kommer då som regel att gälla för uppgifter i t.ex. läkarintyg som åberopas i dessa ärenden. Endast om det står klart att en uppgift kan röjas utan att den enskilde eller någon honom närstående lider men får uppgiften lämnas ut.

I femte stycket införs en bestämmelse motsvarande den som införs i 7 kap. 2 § angående anmälningar till Hälso- och sjukvårdens ansvars-

11 §

I fjärde stycket införs en ny bestämmelse. Bestämmelsen behandlas i avsnitt 9 och innebär att sekretess skall kunna gälla inom personaladministrativ verksamhet hos vissa myndigheter för uppgifter om anställdas bostadsadress, hemtelefonnummer och personnummer. De myndigheter där sekretess kan komma att gälla är de där personalen särskilt kan riskera att utsättas för våld eller annat allvarligt men. Som exempel nämns polis-, åklagar- och kronofogdemyndigheter samt myndigheter inom socialtjänsten. Det ankommer på regeringen att föreskriva vilka myndigheter som skall omfattas av bestämmelsen. Skaderekvisitet skall vara omvänt.

En ny bestämmelse införs i ett nytt femte stycket. Bestämmelsen behandlas i avsnitt 10 och innebär att sekretess skall gälla för uppgifter i tjänstgöringsomdöme som upprättas inom utrikesförvaltningen.

12 §

Bestämmelsen behandlas i avsnitt 11. Ändringen innebär att även uppgifter om enskilds personliga förhållanden i ärenden som angår befrielse från värnpliktstjänstgöring där ekonomiska eller sociala skäl åberopas som grund, omfattas av sekretess.

15 §

Ändringen behandlas i avsnitt 12. Sekretess införs för uppgifter om enskilds personliga förhållanden i verksamhet som avser förande av eller uttag ur sjömansregistret. Det skaderekvisit som föreskrivs innebär att sekretess kan gälla både för uppgifter som är av särskilt ömtålig art, t.ex. uppgift om adress för en person som erhållit s.k. sekretessmarkering inom folkbokföringen, men även uppgifter som normalt är helt harmlösa kan skyddas om det behövs på grund av speciella omständigheter.

Bestämmelsen har utformats i enlighet med Lagrådets förslag.

21 §

Bestämmelsen behandlas i avsnitt 13 och innebär att i ärenden hos regeringen som rör överförande av verkställighet av brottmålsdom skall samma sekretess gälla som i övrigt gäller inom kriminalvården.

Bestämmelsen har utformats i enlighet med Lagrådets förslag.

8 kap.

21 §

Ändringen behandlas i avsnitt 14. Sekretess införs i myndighets verksamhet som består i tillsyn över stiftelser för uppgifter om enskildas personliga och ekonomiska förhållanden. Skaderekvisitet skall vara rakt. För tydlighetens skull anges särskilt att sekretess även gäller för uppgift om en stiftelses affärs- eller driftförhållanden.

9 kap.

1 och 2 §§

Ändringarna behandlas i avsnitt 15. För att underlätta konkursförvaltarens utredningsarbete införs en regel som gör det möjligt att utan hinder av sekretess lämna ut revisionspromemorior som rör en konkursgäldenär till konkursförvaltaren i den reviderades konkurs.

9 §

Ändringen behandlas i avsnitt 15. Även ärenden som rör konkursförvaltning skall omfattas av sekretess hos allmän advokatbyrå.

11 kap.

4 §

Ändringen behandlas i avsnitt 16. För att inte det allmännas ställning som part skall riskera att missgynnas i de fall Justitiekanslern (JK) för statens talan införs en bestämmelse om sekretess för uppgifter som inhämtas från enskilda i anledning av rättstvister. Bestämmelsen har utformats så att den huvudsakligen skall överensstämma med bestämmelsen i 6 kap. 7 § sekretesslagen som reglerar uppgifter hos myndigheter som rör rättstvister. Den nu föreslagna bestämmelsen gäller dock enbart för sådana uppgifter som *inhämtas från enskilda*. I de fall uppgifter rörande rättstvister tillkommer inom JK:s verksamhet torde de kunna bedömas som arbetsmaterial. I de fall uppgifter inhämtas från myndigheter finns redan i dag sekretessbestämmelser i paragrafens andra stycke.

14 kap.

10 §

Bestämmelserna som behandlas i avsnitt 15 ger myndigheterna en möjlighet att uppställa förbehåll vid utlämnande av revisionspromemorior till konkursförvaltare. Förbehållet får inte utformas så att förvaltaren hindras att fullfölja sina i lag reglerade åligganden.

1 §

Ändringarna behandlas i avsnitten 6 och 14.

För sekretessbelagda uppgifter i anmälningar till Hälso- och sjukvårdens ansvarsnämnd skall meddelarfriheten vara begränsad.

I tillsynen över stiftelser skall meddelarfrihet inte gälla för uppgifter om enskildas personliga förhållanden om ett röjande av uppgifterna kan vålla allvarligt men.

I detta sammanhang justeras också punkten 5. Vid en ändring i rättegångsbalken infördes ett nytt stycke i 23 kap. 10 §. Bestämmelsen i fjärde stycket flyttades härvid till paragrafens femte stycke. Av förbiseende gjordes ingen motsvarande ändring i sekretesslagen.

Sammanfattning av departementspromemorian Några frågor om sekretess (Ds 1993:55) förslag

Prop. 1993/94:165
Bilaga 1

I promemorian förordas en rad ändringar i sekretesslagen.

Med hänsyn till intresset att förebygga eller beivra brott föreslås bestämmelser som möjliggör ett hemlighållande av ritningar över t.ex. bankvalv samt körkorts referensnummer.

För att stärka skyddet för den enskildes personliga förhållanden föreslås att sekretess skall kunna gälla för uppgifter i anmälan till Hälso- och sjukvårdens ansvarsnämnd, för uppgifter i ärenden om parkeringstillstånd, för uppgifter i ärenden angående befrielse från skyldigheten att fullgöra värnplikt i de fall då t.ex. ekonomiska och sociala skäl åberopas som grund för befrielse samt för uppgifter i ärenden hos regeringen som rör överförande av verkställighet av brottmålsdom.

Vidare föreslås sekretess kunna gälla i vissa fall för uppgifter i en myndighets förhandlingsinstruktioner samt för ett kompetensbedömningssystem för utrikesförvaltningens tjänstemän.

Frågan om huruvida barn skall få tillgång till sekretessbelagt material som rör biologiska föräldrar har varit föremål för riksdagsbehandling i samband med besvarande av motioner. I promemorian föreslås ett undantag från den normalt stränga sekretess som gäller inom socialtjänsten. Den enskilde ges härigenom en möjlighet att få ta del av annars hemliga uppgifter som rör förhållanden som har betydelse för att få vetskap om vilka de biologiska föräldrarna är.

Ett annat undantag från sekretess som föreslås är att konkursförvaltare ges möjlighet att ta del av revisionspromemorior. Denna lättnad i den annars så stränga skattesekretessen motiveras av vikten av en snabb och effektiv konkursförvaltning. Med hänsyn till såväl den enskilde gäldenärens som andra enskildas integritet föreslås dock att konkursförvaltarens rätt att förfoga över de uppgifter han får del av, får begränsas.

Vidare diskuteras sekretess i tjänstetillsättningsärenden, sekretess hos Lotterinämnden, sekretess för registrerat material i ljudregistratorn (s.k. cockpit voice recorder), sekretess för sjömansregistret samt en utvidgning av sekretess hos domstol och för uppgifter om offentliganställdas adresser och telefonnummer. Vad gäller dessa frågor föreslås inga ändringar i sekretesslagen.

Förslag till

Lag om ändring i sekretesslagen (1980:100)

Härigenom föreskrivs i fråga om sekretesslagen (1980:100)
dels att 5 kap. 2 och 3 §§, 7 kap. 2, 4, 11, 12 och 21 §§, 9 kap. 2 och 9 §§, 14 kap. 10 § och 16 kap. 1 § skall ha följande lydelse,
dels att det i lagen skall införas en ny paragraf, 6 kap. 9 §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

5 kap.
2 §

Sekretess gäller för uppgift om säkerhets- eller bevakningsåtgärd med avseende på

Sekretess gäller för uppgift som kan lämna upplysning om säkerhets- eller bevakningsåtgärd med avseende på

1. byggnader eller andra anläggningar, lokaler eller inventarier,
2. tillverkning, förvaring, utlämning eller transport av pengar eller andra värdeföremål samt transport eller förvaring av vapen, ammunition, sprängämnen, klyvbart material eller radioaktivt avfall,
3. telekommunikation,
4. behörighet att få tillgång till upptagning för automatisk databehandling eller annan handling,
om det kan antas att syftet med åtgärden motverkas om uppgiften röjs.

3 §

Sekretess gäller för uppgift som lämnar eller kan bidra till upplysning om chiffer, kod eller liknande metod som har till syfte att underlätta befordran eller användning i allmän verksamhet av uppgifter utan att föreskriven sekretess åsidosätts, om det kan antas att syftet med metoden motverkas om uppgiften röjs.

Sekretess gäller i verksamhet som avser förande av eller uttag ur körkortsregistret för uppgift om körkorts referensnummer, om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan fara för att syftet med nummersystemet motverkas om uppgiften röjs.

Sekretess gäller för uppgift som ingår i eller på annat sätt hänförs till myndighets instruktion till annan myndighet eller enskild inför förhandling med tredje part om ekonomiska förhållanden, om det kan antas att det allmänna lider skada om uppgiften röjs.

I fråga om uppgift i allmän handling gäller sekretessen i högst tjugo år.

7 kap.
2 §

Sekretessen enligt 1 § gäller inte

1. beslut i ärende enligt lagstiftningen om psykiatrisk tvångsvård eller rättspsykiatrisk vård, om beslutet angår frihetsberövande åtgärd,

2. beslut enligt smittskyddslagen (1988:1472), om beslutet angår frihetsberövande åtgärd och avser annan sjukdom än som anges i 1.3 bilagan till nämnda lag,

3. *anmälan och* beslut i ärende om ansvar eller behörighet för personal inom hälso- och sjukvården, 3. beslut i ärende om ansvar eller behörighet för personal inom hälso- och sjukvården,

4. beslut i fråga om omhändertagande eller återlämnande av patientjournal.

Sekretessen enligt 1 § gäller beträffande anmälan i ärende om ansvar eller behörighet för personal inom hälso- och sjukvården endast i den mån uppgiften skulle ha varit sekretessbelagd eller annars omfattad av tystnadsplikt i den verksamhet som ärendet får anses avse och det kan antas att den som uppgiften rör eller någon honom närstående lider betydande men om uppgiften röjs.

Sekretess gäller inom socialtjänsten för uppgift om enskilda personliga förhållanden, om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att den enskilde eller någon honom närstående lider men. Sekretessen gäller dock inte beslut om omhändertagande eller beslut om vård utan samtycke.

Inom kommunal familjerådgivning gäller sekretess för uppgift som enskild har lämnat i förtroende eller som har inhämtats i samband med rådgivningen.

Med socialtjänst förstås verksamhet enligt lagstiftningen om socialtjänst och den särskilda lagstiftningen om vård av unga och av missbrukare utan samtycke samt verksamhet som i annat fall enligt lag handhas av socialnämnd. Till socialtjänst räknas också verksamhet hos annan myndighet som innefattar omprövning av socialnämnds beslut eller särskild tillsyn över nämndens verksamhet samt verksamhet hos kommunal invandrarbyrå. Med socialtjänst jämställs ärenden om bistånd åt asylsökande och andra utlänningar, ärenden om introduktionsersättning för flyktingar och vissa andra utlänningar, ärenden om tillstånd till riksfärdtjänst samt verksamhet enligt lagstiftningen om stöd och service till vissa funktionshindrade.

I fråga om uppgift i allmän handling gäller sekretessen i högst sjuttio år.

Sekretess enligt första stycket gäller inte *anmälan* eller beslut i ärenden om ansvar eller behörighet för personal inom kommunal hälso- och sjukvård.

Sekretess gäller inom socialtjänsten för uppgift om enskilda personliga förhållanden, om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att den enskilde eller någon honom närstående lider men. Sekretessen gäller dock inte beslut om omhändertagande eller beslut om vård utan samtycke. *Utän hinder av sekretess får uppgift lämnas till enskild om förhållanden av betydelse för att denne skall få vetskap om vilka hans biologiska föräldrar är.*

Med socialtjänst förstås verksamhet enligt lagstiftningen om socialtjänst och den särskilda lagstiftningen om vård av unga och av missbrukare utan samtycke samt verksamhet som i annat fall enligt lag handhas av socialnämnd. Till socialtjänst räknas också verksamhet hos annan myndighet som innefattar omprövning av socialnämnds beslut eller särskild tillsyn över nämndens verksamhet samt verksamhet hos kommunal invandrarbyrå. Med socialtjänst jämställs ärenden om bistånd åt asylsökande och andra utlänningar, ärenden om introduktionsersättning för flyktingar och vissa andra utlänningar, ärenden om tillstånd till riksfärdtjänst, *ärenden om parkeringstillstånd för rörelsehindrade* samt verksamhet enligt lagstiftningen om stöd och service till vissa funktionshindrade.

Sekretess enligt första stycket gäller inte beslut i ärenden om ansvar eller behörighet för personal inom kommunal hälso- och sjukvård. *Beträffande anmälan i sådant ärende gäller sekretess endast i den*

mån uppgiften skulle ha varit sekretessbelagd eller annars omfattad av tystnadsplikt i den verksamhet som ärendet får anses avse och det kan antas att den som uppgiften rör eller någon honom närstående lider betydande men om uppgiften röjs.

11 §

Sekretess gäller i myndighets personalsociala verksamhet för uppgift som hänför sig till psykologisk undersökning eller behandling och för uppgift om enskilds personliga förhållanden hos psykolog, personalkonsulent eller annan sådan befattningshavare som särskilt har till uppgift att bistå med råd och hjälp i personliga angelägenheter, om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att den som uppgiften rör eller någon honom närstående lider men.

Sekretess gäller i verksamhet som avses i första stycket för annan uppgift om enskilds personliga förhållanden än som där nämns, om det kan antas att den enskilde eller någon honom närstående lider men om uppgiften röjs.

Sekretess gäller i myndighets personaladministrativa verksamhet i övrigt för uppgift om enskilds hälsotillstånd och för sådan uppgift om enskilds personliga förhållanden som hänför sig till ärende om omplacering eller pensionering av anställd, om det kan antas att den enskilde eller någon honom närstående lider men om uppgiften röjs. Sekretessen gäller dock inte i ärende om anställning eller disciplinansvar och inte heller för beslut i annat ärende som avses i detta stycke.

Sekretess gäller i myndighets personaladministrativa verksamhet i övrigt för uppgift om enskilds hälsotillstånd och för sådan uppgift om enskilds personliga förhållanden som hänför sig till ärende om omplacering eller pensionering av anställd, om det kan antas att den enskilde eller någon honom närstående lider men om uppgiften röjs. Sekretessen gäller dock inte i ärende om anställning eller disciplinansvar och inte heller för beslut i annat ärende som avses i detta stycke. *Utan hinder av vad som sagts förut i detta stycke gäller sekretess för uppgift i tjänstgöringsomdöme som upprättats inom utrikesförvaltningen.*

Sekretess gäller i annat fall än som avses i första - tredje styckena i myndighets personaladministrativa verksamhet för uppgift om enskilds personliga förhållanden, om det kan antas att den enskilde eller någon honom närstående utsätts för våld eller annat allvarligt men om uppgiften röjs.

I fråga om uppgift i allmän handling gäller sekretessen i högst femtio år.

Sekretess gäller i ärende om inskrivning av värnpliktig för uppgift om enskilda personliga förhållanden, om det kan antas att den enskilde eller någon honom närstående lider men om uppgiften röjs. Motsvarande sekretess gäller i ärende som angår antagning till utbildning vid försvarsmakten, befrielse från värnpliktstjänstgöring på grund av nedsättning av prestationsförmågan *eller* särskild risk för detta, anstånd med värnpliktstjänstgöring eller vapenfri tjänst. Sekretessen gäller dock inte beslut i ärende som avses i detta stycke.

Sekretess gäller i ärende om inskrivning av värnpliktig för uppgift om enskilda personliga förhållanden, om det kan antas att den enskilde eller någon honom närstående lider men om uppgiften röjs. Motsvarande sekretess gäller i ärende som angår antagning till utbildning vid försvarsmakten, befrielse från värnpliktstjänstgöring på grund av nedsättning av prestationsförmågan, särskild risk för detta *eller på grund av andra synnerliga skäl*, anstånd med värnpliktstjänstgöring eller vapenfri tjänst. Sekretessen gäller dock inte beslut i ärende som avses i detta stycke.

Sekretess gäller inom försvarsmaktens personalvård med avseende på värnpliktiga för uppgift som hänför sig till psykologisk undersökning och för uppgift om enskilda personliga förhållanden hos konsulent eller annan befattningshavare som särskilt har till uppgift att bistå med råd och hjälp i personliga angelägenheter, om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att den som uppgiften rör eller någon honom närstående lider men.

I fråga om uppgift i allmän handling gäller sekretessen i högst femtio år.

21 §

Sekretess gäller inom kriminalvården för uppgift om enskilda personliga förhållanden, om det kan antas att den enskilde eller någon honom närstående lider men eller att fara uppkommer för att någon utsätts för våld eller annat allvarligt men om uppgiften röjs. Sekretessen gäller dock inte beslut av Kriminalvårdsstyrelsen eller någon av kriminalvårdens nämnder och inte heller annat beslut i ett kriminalvårdsärende enligt brottsbalken eller lagstiftningen om kriminalvård i anstalt.

Sekretess gäller inom kriminalvården för uppgift om enskilda personliga förhållanden, om det kan antas att den enskilde eller någon honom närstående lider men eller att fara uppkommer för att någon utsätts för våld eller annat allvarligt men om uppgiften röjs. Sekretessen gäller dock inte beslut av Kriminalvårdsstyrelsen eller någon av kriminalvårdens nämnder och inte heller annat beslut i ett kriminalvårdsärende enligt brottsbalken eller lagstiftningen om kriminalvård i anstalt. *Motsvarande sekretess gäller hos regeringen i ärende om överförande av verkställighet av brottmålsdom.*

I fråga om uppgift i allmän handling gäller sekretessen i högst femtio år.

Sekreteress gäller i

1. särskilt ärende om kontroll beträffande skatt eller om säkringsåtgärd i samband med sådan kontroll samt annan verksamhet som avser tullkontroll och som inte faller under 1 §,

2. ärende om kompensation för eller återbetalning av skatt,

3. ärende om anstånd med erläggande av skatt

för uppgift om enskilds personliga eller ekonomiska förhållanden.

I fråga om sekretess enligt denna paragraf tillämpas 1 § första stycket tredje -sjätte meningarna.

Sekreteressen gäller inte beslut i ärende som avses i första stycket 2 och 3.

Utan hinder av sekretessen får uppgift som avses i första stycket 1 lämnas till enskild enligt vad som föreskrivs i lag om förfarande vid beskatning.

I fråga om uppgift i allmän handling gäller sekretessen i högst tjugo år.

9§

Sekreteress gäller hos allmän advokatbyrå i ärende om rättsligt biträde

Sekreteress gäller hos allmän advokatbyrå i ärende om rättsligt biträde och rörande förvaltning i konkurs

1. för uppgift som det kan antas att den rättssökande har förutsatt skall bli behandlad förtroligt,

2. för uppgift i övrigt om någons personliga eller ekonomiska förhållanden, om det kan antas att han lider skada eller men om uppgiften röjs.

Motsvarande sekretess gäller hos Notarius publicus i verksamhet som enligt lag eller annan författning ankommer på honom. Sekretessen gäller inte uppgift om protest av växel eller check.

14 kap.
10 §

Myndighet får uppställa förbehåll, som inskränker enskild mottagares rätt att lämna uppgift vidare eller utnyttja uppgift, också när

1. myndigheten enligt 5 § lämnar sekretessbelagd uppgift till part, ställföreträdare, ombud eller biträde,

2. myndigheten med stöd av 7 § första stycket lämnar uppgift till någon som inte är knuten till myndigheten på det sätt som anges i 1 kap. 6 §.

2. myndigheten med stöd av 7 § första stycket lämnar uppgift till någon som inte är knuten till myndigheten på det sätt som anges i 1 kap. 6 §,

3. myndigheten med stöd av 9 kap. 2 § fjärde stycket lämnar uppgift till enskild.

Förbehåll enligt första stycket 1 får inte innebära förbud mot att utnyttja uppgiften i målet eller ärendet eller mot att lämna muntlig upplysning till part, ställföreträdare, ombud eller biträde.

Har förbehåll uppställts enligt första stycket 2, skall i fråga om förbehållet gälla vad som föreskrivs i 7 § tredje och fjärde styckena angående förbud att lämna ut eller utnyttja uppgift.

Förordnande av regeringen eller riksdagen för särskilt fall om undantag från sekretess för uppgift får förenas med villkor att förbehåll som anges i första stycket skall uppställas vid utlämnande av uppgiften.

16 kap.

1 §

Nuvarande lydelse

Att friheten enligt 1 kap. 1 § tryckfrihetsförordningen och 1 kap. 2 § yttrandefrihetsgrundlagen att meddela och offentliggöra uppgifter i vissa fall är begränsad framgår av 7 kap. 3 § första stycket 1 och 2, 4 § 1-8 samt 5 § 1 och 3 tryckfrihetsförordningen och av 5 kap. 1 § första stycket samt 3 § första stycket 1 och 2 yttrandefrihetsgrundlagen. De fall av uppsåtligt åsidosättande av tystnadsplikt, i vilka nämnda frihet enligt 7 kap. 3 § första stycket 3 och 5 § 2 tryckfrihetsförordningen samt 5 kap. 1 § första stycket och 3 § första stycket 3 yttrandefrihetsgrundlagen i övrigt är begränsad, är de där tystnadsplikten följer av

 5. förordnande med stöd av
 5 kap. 4 § eller 23 kap. 10 § *fjärde*
 stycket rättegångsbalken

Föreslagen lydelse

Att friheten enligt 1 kap. 1 § tryckfrihetsförordningen och 1 kap. 2 § yttrandefrihetsgrundlagen att meddela och offentliggöra uppgifter i vissa fall är begränsad framgår av 7 kap. 3 § första stycket 1 och 2, 4 § 1-8 samt 5 § 1 och 3 tryckfrihetsförordningen och av 5 kap. 1 § första stycket samt 3 § första stycket 1 och 2 yttrandefrihetsgrundlagen. De fall av uppsåtligt åsidosättande av tystnadsplikt, i vilka nämnda frihet enligt 7 kap. 3 § första stycket 3 och 5 § 2 tryckfrihetsförordningen samt 5 kap. 1 § första stycket och 3 § första stycket 3 yttrandefrihetsgrundlagen i övrigt är begränsad, är de där tystnadsplikten följer av

 5. förordnande med stöd av
 5 kap. 4 § eller 23 kap. 10 § *femte*
 stycket rättegångsbalken

Härigenom föreskrivs att 28 § lagen (1968:430) om mervärdeskatt¹ skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

28 §

För kontroll av att deklarations- eller uppgiftsskyldigheten har fullgjorts riktigt och fullständigt eller för att på annat sätt få upplysning till ledning för beskattningen, får skatterevision göras hos den som är deklarations- eller uppgiftsskyldig. Skatterevision får också göras hos den som har anmält sig för registrering för kontroll av att lämnade uppgifter är riktiga och fullständiga.

Beslut om skatterevision meddelas av skattemyndigheten eller Riksskatteverket.

I övrigt gäller i fråga om skatterevision i tillämpliga delar bestämmelserna om taxeringsrevision i 3 kap. 8-14 §§ taxeringslagen (1990:324).

I övrigt gäller i fråga om skatterevision i tillämpliga delar bestämmelserna om taxeringsrevision i 3 kap. 8-14 §§ och 18 a § taxeringslagen (1990:324).

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1994.

¹Lagen omtryckt 1990:576.

**Förslag till
Lag om ändring i lagen (1984:151) om punktskatter och pris-
regleringsavgifter**

Prop. 1993/94:165
Bilaga 2

Härigenom föreskrivs att det i lagen (1984:151) om punktskatter och prisregleringsavgifter skall införas en ny paragraf, 3 kap. 17 §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

*3 kap.
17 §*

Utan hinder av vad som är föreskrivet i annan lag får uppgift som kommit fram vid skatterevision enligt denna lag beträffande konkursgäldenär lämnas ut till konkursförvaltare i gäldenärens konkurs.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1994.

Härigenom föreskrivs att 67 § fordonsskattelagen (1988:327) skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

67 §

Bestämmelserna i 2 kap. 11 §, 3 kap. 2-5 §§, 6 § första stycket och 7-15 §§ samt 9 kap. 3 § lagen (1984:151) om punktskatter och prisregleringsavgifter gäller vid kontroll av fordonsskatt. Vad som sägs om deklaration gäller i stället uppgifter som skall lämnas enligt särskilda föreskrifter och ligga till grund för beslut om skatt.

Skatterevision får företas, förutom av beskattningsmyndigheten, av Riksskatteverket och av skattemyndighet. Vad som sägs i 3 kap. 9, 11, 13 och 15 §§ lagen om punktskatter och prisregleringsavgifter om beskattningsmyndighet skall därvid gälla Riksskatteverket och skattemyndighet. Innan Riksskatteverket eller skattemyndighet beslutar om revision skall samrådas med beskattningsmyndigheten.

Bestämmelserna i 2 kap. 11 §, 3 kap. 2-5 §§, 6 § första stycket, 7-15 §§ och 17 § samt 9 kap. 3 § lagen (1984:151) om punktskatter och prisregleringsavgifter gäller vid kontroll av fordonsskatt. Vad som sägs om deklaration gäller i stället uppgifter som skall lämnas enligt särskilda föreskrifter och ligga till grund för beslut om skatt.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1994.

**Förslag till
Lag om ändring i taxeringslagen (1990:324)**

Prop. 1993/94:165
Bilaga 2

Härigenom föreskrivs att det i taxeringslagen (1990:324) skall införas en ny paragraf, 3 kap. 18 a §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

*3 kap.
18 a §*

Utan hinder av vad som är föreskrivet i annan lag får uppgift, som kommit fram vid taxeringsrevision enligt denna lag beträffande konkursgäldenär, lämnas ut till konkursförvaltaren i gäldenärens konkurs.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1994.

Förteckning över remissinstanser som yttrat sig eller beretts tillfälle att yttra sig över departementspromemorian (Ds 1993:55) Några frågor om sekretess förslag

Prop. 1993/94:165
Bilaga 3

Riksdagens ombudsmän, Justitiekanslern, Hovrätten över Skåne och Blekinge, Stockholms tingsrätt, Kammarrätten i Stockholm, Domstolsverket, Riksåklagaren, Åklagarmyndigheten i Malmö, Regionåklagarmyndigheten i Linköping, Regionåklagarmyndigheten i Härmösand, Rikspolisstyrelsen, Polismyndigheten i Stockholm, Polismyndigheten i Norrköping, Polismyndigheten i Skövde, Polisförbundet, Kriminalvårdsstyrelsen, Värnpliktsverket, Socialstyrelsen, Hälso- och sjukvårdens ansvarsnämnd, Vägverket, Sjöfartsverket, Luftfartsverket, Statens haverikommission, Riksskatteverket, Lotterinämnden, Stockholms stad, Gävle kommun, Barnombudsmanen, Svensk Pilotförening, Transwede Airways AB, Svensk Flygledareförening, Svenska Kommunförbundet, Svenska Bankföreningen, Sveriges advokatsamfund, Sveriges Industriförbund, Sveriges Akademikers Centralorganisation, Statstjänstemannaförbundet, Svenska sjöfolksförbundet, Tidningarnas Telegrambyrå, Publicistklubben, Svenska journalistförbundet, Svenska Tidningsutgivareföreningen, Sveriges Radio AB, Sveriges Television AB, Svea hovrätt, Svensk Elberedskap AB, Chefen för flygvapnet, Rättsmedicinalverket

Sammanfattning av promemoriaförslaget
(dnr 93-3936) om sekretess i verksamhet som avser
tillsyn över stiftelser samt författningsförslag.

Prop. 1993/94:165
Bilaga 4

I promemorian föreslås att en bestämmelse införs som reglerar sekretessen i verksamhet som avser tillsyn över stiftelser. De uppgifter för vilka sekretess föreslås gälla är uppgifter om enskilds personliga och ekonomiska förhållanden. Vidare föreslås att meddelarfriheten inskränks vad gäller uppgifter om enskilds personliga förhållanden i de fall ett röjande av uppgifterna kan vålla allvarligt men. Lagen föreslås träda i kraft samma dag som stiftelselagen.

**Förslag till
Lag om ändring i sekretesslagen (1980:100)**

Härigenom föreskrivs i fråga om sekretesslagen (1980:100)
dels att 16 kap. 1 § skall ha följande lydelse,
dels att det i lagen skall införas en ny paragraf, 8 kap. 21 §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

8 kap.
21 §

Sekretess gäller i verksamhet, som består i tillsyn över stiftelser, för uppgift om enskilds personliga eller ekonomiska förhållanden, om det kan antas att den enskilde eller någon honom närstående lider skada eller men om uppgiften röjs.

I fråga om uppgift i allmän handling gäller sekretessen i högst sjuttio år såvitt angår uppgift om enskilds personliga förhållanden, och annars i högst tjugo år.

Nuvarande lydelse

Att friheten enligt 1 kap. 1 § tryckfrihetsförordningen och 1 kap. 2 § yttrandefrihetsgrundlagen att meddela och offentliggöra uppgifter i vissa fall är begränsad framgår av 7 kap. 3 § första stycket 1 och 2, 4 § 1-8 samt 5 § 1 och 3 tryckfrihetsförordningen och av 5 kap. 1 § första stycket samt 3 § första stycket 1 och 2 yttrandefrihetsgrundlagen. De fall av uppsåtligt åsidosättande av tystnadsplikt, i vilka nämnda frihet enligt 7 kap. 3 § första stycket 3 och 5 § 2 tryckfrihetsförordningen samt 5 kap. 1 § första stycket och 3 § första stycket 3 yttrandefrihetsgrundlagen i övrigt är begränsad, är de där tystnadsplikten följer av

3. denna lag enligt

8 kap. 9 §, 12 § första stycket,
13 § eller 15 §
9 kap. 1-4 §§

Föreslagen lydelse

Att friheten enligt 1 kap. 1 § tryckfrihetsförordningen och 1 kap. 2 § yttrandefrihetsgrundlagen att meddela och offentliggöra uppgifter i vissa fall är begränsad framgår av 7 kap. 3 § första stycket 1 och 2, 4 § 1-8 samt 5 § 1 och 3 tryckfrihetsförordningen och av 5 kap. 1 § första stycket samt 3 § första stycket 1 och 2 yttrandefrihetsgrundlagen. De fall av uppsåtligt åsidosättande av tystnadsplikt, i vilka nämnda frihet enligt 7 kap. 3 § första stycket 3 och 5 § 2 tryckfrihetsförordningen samt 5 kap. 1 § första stycket och 3 § första stycket 3 yttrandefrihetsgrundlagen i övrigt är begränsad, är de där tystnadsplikten följer av

3. denna lag enligt

8 kap. 9 §, 12 § första stycket,
13 § eller 15 §

8 kap. 21 § *såvitt avser uppgift om enskilds
personliga förhållanden vars röjan-
de kan vålla allvarligt men*

9 kap. 1-4 §§

Förteckning över remissinstanser som yttrat sig eller beretts tillfälle att yttra sig över promemorian om sekretess i verksamhet som avser tillsyn över stiftelser

Riksdagens ombudsmän, Justitiekanslern, Kammarrätten i Stockholm, Länsstyrelsen i Stockholms län, Länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län, Länsstyrelsen i Norrbottens län, Socialstyrelsen, Svenska Kommunförbundet, Landstingsförbundet, Carlanderska sjukhemmet, Föreningen FVO, Stiftelsen Stora Sköndal, Föreningen Grävande Journalister, Svenska journalistförbundet och Tidningarnas Telegrambyrå.

Härigenom föreskrivs i fråga om sekretesslagen (1980:100)
dels att 5 kap. 2 och 3 §§, 7 kap. 2, 4, 11, 12, 15 och 21 §§,
9 kap. 1, 2 och 9 §§, 11 kap. 4 §, 14 kap. 10 § och 16 kap. 1 § skall
ha följande lydelse,

dels att det i lagen skall införas en ny paragraf, 8 kap. 21 §, av
följande lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*5 kap.
2 §

Sekretess gäller för uppgift om
säkerhets- eller bevakningsåtgärd
med avseende på

Sekretess gäller för uppgift som
kan lämna upplysning om säkerhets-
eller bevakningsåtgärd med avseen-
de på

1. byggnader eller andra anläggningar, lokaler eller inventarier,
 2. tillverkning, förvaring, utlämning eller transport av pengar eller andra värdeföremål samt transport eller förvaring av vapen, ammunition, sprängämnen, klyvbart material eller radioaktivt avfall,
 3. telekommunikation,
 4. behörighet att få tillgång till upptagning för automatisk databehandling eller annan handling,
- om det kan antas att syftet med åtgärden motverkas om uppgiften röjs.

3 §

Sekretess gäller för uppgift som lämnar eller kan bidra till upplysning om chiffer, kod eller liknande metod som har till syfte att underlätta befordran eller användning i allmän verksamhet av uppgifter utan att föreskriven sekretess åsidosätts, om det kan antas att syftet med metoden motverkas om uppgiften röjs.

Sekretess gäller i verksamhet som avser förande av eller uttag ur körkortsregistret för uppgift om körkorts referensnummer, om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan fara för att kontrollen av körkorts äkthet motverkas om uppgiften röjs.

Sekretessen enligt 1 § gäller inte

1. beslut i ärende enligt lagstiftningen om psykiatrisk tvångsvård eller rättspsykiatrisk vård, om beslutet angår frihetsberövande åtgärd,

2. beslut enligt smittskyddslagen (1988:1472), om beslutet angår frihetsberövande åtgärd och avser annan sjukdom än som anges i 1.3 bilagan till nämnda lag,

3. *anmälan och* beslut i ärende om ansvar eller behörighet för personal inom hälso- och sjukvården, 3. beslut i ärende om ansvar eller behörighet för personal inom hälso- och sjukvården,

4. beslut i fråga om omhändertagande eller återlämnande av patientjournal.

Sekretessen enligt 1 § gäller beträffande anmälan i ärende om ansvar eller behörighet för personal inom hälso- och sjukvården endast i den mån uppgiften skulle ha varit sekretessbelagd eller annars omfattad av tystnadsplikt i den verksamhet som ärendet får anses avse och det kan antas att den som uppgiften rör eller någon honom närstående lider betydande men om uppgiften röjs.

4 §

Sekretess gäller inom socialtjänsten för uppgift om enskilda personliga förhållanden, om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att den enskilde eller någon honom närstående lider men. Sekretessen gäller dock inte beslut om omhändertagande eller beslut om vård utan samtycke.

Sekretess gäller inom socialtjänsten för uppgift om enskilda personliga förhållanden, om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att den enskilde eller någon honom närstående lider men. Sekretessen gäller dock inte beslut om omhändertagande eller beslut om vård utan samtycke. *Utan hinder av sekretessen får uppgift lämnas till enskild som uppnått myndig ålder om förhållanden av betydelse för att denne skall få vetskap om vilka hans biologiska föräldrar är.*

Inom kommunal familjerådgivning gäller sekretess för uppgift som enskild har lämnat i förtroende eller som har inhämtats i samband med rådgivningen.

Med socialtjänst förstås verksamhet enligt lagstiftningen om social-

Med socialtjänst förstås verksamhet enligt lagstiftningen om social-

tjänst och den särskilda lagstiftningen om vård av unga och av missbrukare utan samtycke samt verksamhet som i annat fall enligt lag handhas av socialnämnd. Till socialtjänst räknas också verksamhet hos annan myndighet som innefattar omprövning av socialnämnds beslut eller särskild tillsyn över nämndens verksamhet samt verksamhet hos kommunal invandrarbyrå. Med socialtjänst jämställs ärenden om bistånd åt asylsökande och andra utlänningar, ärenden om introduktionsersättning för flyktingar och vissa andra utlänningar, ärenden om tillstånd till riksfärdtjänst samt verksamhet enligt lagstiftningen om stöd och service till vissa funktionshindrade.

tjänst och den särskilda lagstiftningen om vård av unga och av missbrukare utan samtycke samt verksamhet som i annat fall enligt lag handhas av socialnämnd. Till socialtjänst räknas också verksamhet hos annan myndighet som innefattar omprövning av socialnämnds beslut eller särskild tillsyn över nämndens verksamhet samt verksamhet hos kommunal invandrarbyrå. Med socialtjänst jämställs ärenden om bistånd åt asylsökande och andra utlänningar, ärenden om introduktionsersättning för flyktingar och vissa andra utlänningar, ärenden om tillstånd till riksfärdtjänst *eller till parkering för rörelsehindrade* samt verksamhet enligt lagstiftningen om stöd och service till vissa funktionshindrade.

I fråga om uppgift i allmän handling gäller sekretessen i högst sjuttio år.

Sekretess enligt första stycket gäller inte *anmälan eller* beslut i ärenden om ansvar eller behörighet för personal inom kommunal hälso- och sjukvård.

Sekretess enligt första stycket gäller inte beslut i ärenden om ansvar eller behörighet för personal inom kommunal hälso- och sjukvård. *Beträffande anmälan i sådant ärende gäller sekretess endast i den mån uppgiften skulle ha varit sekretessbelagd eller annars omfattad av tystnadsplikt i den verksamhet som ärendet får anses avse och det kan antas att den som uppgiften rör eller någon honom närstående lider betydande men om uppgiften röjs.*

11 §

Sekretess gäller i myndighets personalsociala verksamhet för uppgift som hänför sig till psykologisk undersökning eller behandling och för uppgift om enskilds personliga förhållanden hos psykolog, personalkonsulent eller annan sådan befattningshavare som särskilt har till uppgift att bistå med råd och hjälp i personliga angelägenheter, om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att den som uppgiften rör eller någon honom närstående lider men.

Sekretess gäller i verksamhet som avses i första stycket för annan uppgift om enskilds personliga förhållanden än som där nämns, om det kan antas

att den enskilde eller någon honom närstående lider men om uppgiften röjs.

Sekretess gäller i myndighets personaladministrativa verksamhet i övrigt för uppgift om enskilds hälsotillstånd och för sådan uppgift om enskilds personliga förhållanden som hänför sig till ärende om omplacering eller pensionering av anställd, om det kan antas att den enskilde eller någon honom närstående lider men om uppgiften röjs. Sekretessen gäller dock inte i ärende om anställning eller disciplinansvar och inte heller för beslut i annat ärende som avses i detta stycke.

Sekretess gäller i annat fall än som avses i första - tredje styckena i myndighets personaladministrativa verksamhet för uppgift om enskilds personliga förhållanden, om det kan antas att den enskilde eller någon honom närstående utsätts för våld eller annat allvarligt men om uppgiften röjs.

Sekretess gäller i annat fall än som avses i första - tredje styckena i myndighets personaladministrativa verksamhet för uppgift om enskilds personliga förhållanden, om det kan antas att den enskilde eller någon honom närstående utsätts för våld eller annat allvarligt men om uppgiften röjs. *Vidare gäller, i den utsträckning regeringen föreskriver, sekretess i personaladministrativ verksamhet hos myndighet där personalen särskilt kan riskera att utsättas för sådant men, för uppgift om enskilds bostadsadress och hemtelefonnummer, om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att den enskilde eller någon honom närstående lider men om uppgiften röjs.*

Sekretess gäller för uppgift i tjänstgöringsomdöme som upprättats inom utrikesförvaltningen.

I fråga om uppgift i allmän handling gäller sekretessen i högst femtio år.

12 §

Sekretess gäller i ärende om inskrivning av värnpliktig för uppgift om enskilds personliga förhållanden, om det kan antas att den enskilde eller någon honom närstående lider men om uppgiften röjs. Motsvarande sekretess gäller i ärende som angår antagning till utbildning vid försvarsmakten, befrielse från värnpliktstjänstgöring på grund av nedsättning av prestationsförmågan eller särskild risk för detta, anstånd med värnpliktstjänst-

Sekretess gäller i ärende om inskrivning av värnpliktig för uppgift om enskilds personliga förhållanden, om det kan antas att den enskilde eller någon honom närstående lider men om uppgiften röjs. Motsvarande sekretess gäller i ärende som angår antagning till utbildning vid försvarsmakten, befrielse från värnpliktstjänstgöring på grund av nedsättning av prestationsförmågan, särskild risk för detta eller på grund av ekonomiska

göring eller vapenfri tjänst. Sekretessen gäller dock inte beslut i ärende som avses i detta stycke.

eller sociala skäl, anstånd med värnpliktstjänstgöring eller vapenfri tjänst. Sekretessen gäller dock inte beslut i ärende som avses i detta stycke.

Prop. 1993/94:165
Bilaga 6

Sekretess gäller inom försvarsmaktens personalvård med avseende på värnpliktiga för uppgift som hänför sig till psykologisk undersökning och för uppgift om enskilds personliga förhållanden hos konsulent eller annan befattningshavare som särskilt har till uppgift att bistå med råd och hjälp i personliga angelägenheter, om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att den som uppgiften rör eller någon honom närstående lider men.

I fråga om uppgift i allmän handling gäller sekretessen i högst femtio år.

15 §

Sekretess gäller i verksamhet som avser folkbokföringen eller annan liknande registrering av befolkningen, för uppgift om enskilds personliga förhållanden, om det av särskild anledning kan antas att den enskilde eller någon honom närstående lider men om uppgiften röjs. Motsvarande sekretess gäller, i den utsträckning regeringen föreskriver det, i annan verksamhet som avser registrering av betydande del av befolkningen.

Sekretess gäller i ärende om medlemskap i Svenska kyrkan, för uppgift om enskilds personliga förhållanden, om det av särskild anledning kan antas att den enskilde eller någon honom närstående lider men om uppgiften röjs.

Sekretess gäller i ärende om medlemskap i Svenska kyrkan, för uppgift om enskilds personliga förhållanden, om det av särskild anledning kan antas att den enskilde eller någon honom närstående lider men om uppgiften röjs. *Motsvarande sekretess gäller för uppgift i sjömansregistret.*

Sekretess gäller i ärende om fingerade personuppgifter för uppgift om enskilds personliga förhållanden, om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att den enskilde eller någon honom närstående lider men.

I fråga om uppgift i allmän handling gäller sekretessen i högst sjuttio år.

21 §

Sekretess gäller inom kriminalvården för uppgift om enskilds personliga förhållanden, om det kan antas att den enskilde eller någon honom närstående lider men eller att fara uppkommer för att någon utsätts för våld eller annat allvarligt men om uppgiften röjs. Sekretessen gäller dock inte beslut av Kriminalvårdsstyrelsen eller någon av kriminalvårdens nämnder och inte heller annat beslut i ett kriminalvårdsären-

Sekretess gäller inom kriminalvården för uppgift om enskilds personliga förhållanden, om det kan antas att den enskilde eller någon honom närstående lider men eller att fara uppkommer för att någon utsätts för våld eller annat allvarligt men om uppgiften röjs. Sekretessen gäller dock inte beslut av Kriminalvårdsstyrelsen eller någon av kriminalvårdens nämnder och inte heller annat beslut i ett kriminalvårdsären-

de enligt brottsbalken eller lagstiftningen om kriminalvård i anstalt.

de enligt brottsbalken eller lagstiftningen om kriminalvård i anstalt.
Motsvarande sekretess gäller hos regeringen i ärende om överförande av verkställighet av brottmålsdom.

Prop. 1993/94:165
Bilaga 6

I fråga om uppgift i allmän handling gäller sekretessen i högst femtio år.

8 kap.
21 §

Sekretess gäller i verksamhet som består i tillsyn över stiftelser, för uppgift om stiftelses affärs- eller driftförhållanden eller om annan enskilds personliga eller ekonomiska förhållanden, om det kan antas att stiftelsen eller den enskilde eller någon honom närstående lider skada eller men om uppgiften röjs.

I fråga om uppgift i allmän handling gäller sekretessen i högst sjuttio år såvitt angår uppgift om enskilds personliga förhållanden, och annars i högst tjugo år.

9 kap.
1 §

Sekretess gäller i myndighets verksamhet, som avser bestämmande av skatt eller som avser taxering eller i övrigt fastställande av underlag för bestämmande av skatt, för uppgift om enskilds personliga eller ekonomiska förhållanden. Motsvarande sekretess gäller i myndighets verksamhet som avser förande av eller uttag ur register som avses i skatteregisterlagen (1980:343) för uppgift som har tillförts sådant register. Uppgift hos Tullverket får dock lämnas ut, om det står klart att uppgiften kan röjas utan att den enskilde lider skada eller men. För uppgift i mål hos domstol gäller sekretessen endast om det kan antas att den enskilde lider skada eller men om uppgiften röjs. Detsamma gäller uppgift som med anledning av överklagande hos domstol registreras hos annan myndighet enligt 15 kap. 2 § första stycket 3 eller 4. Har uppgift i mål hos domstol erhållits från annan myndighet och är den sekretessbelagd där, gäller dock denna sekretess hos domstolen, om uppgiften saknar betydelse i målet.

Med skatt avses i detta kapitel skatt på inkomst och, med undantag för arvsskatt och gåvoskatt, annan direkt skatt samt omsättningsskatt, tull och annan indirekt skatt. Med skatt jämställs arbetsgivaravgift, prisregleringsavgift och liknande avgift samt skatte- och avgiftstillägg och förseningsavgift. Med verksamhet som avser bestämmande av skatt jämställs verksamhet som avser bestämmande av pensionsgrundande inkomst.

Sekretessen gäller inte beslut, varigenom skatt eller pensionsgrundande inkomst bestäms eller underlag för bestämmande av skatt fastställs, såvida inte beslutet meddelas i ärende om

1. förhandsbesked i taxerings- eller skattefråga,
2. medgivande att skattepliktig intäkt enligt reglerna om statlig inkomstskatt inte skall anses uppkomma vid avyttring av aktier i fåmansföretag,
3. beskattning av utländska forskare vid tillfälligt arbete i Sverige när beslutet har fattats av Forskarskattenämnden.

Utan hinder av sekretessen får uppgift lämnas till enskild enligt vad som föreskrivs i lag om förfarande vid beskattning eller om skatteregister.

Utan hinder av sekretessen får uppgift lämnas till enskild enligt vad som föreskrivs i lag om förfarande vid beskattning eller om skatteregister. *Vidare får utan hinder av sekretessen uppgift i en revisionspromemoria lämnas till förvaltare i den reviderades konkurs.*

I fråga om uppgift i allmän handling gäller sekretessen i högst tjugo år.

2 §

Sekretess gäller i

1. särskilt ärende om kontroll beträffande skatt eller om säkringsåtgärd i samband med sådan kontroll samt annan verksamhet som avser tullkontroll och som inte faller under 1 §,

2. ärende om kompensation för eller återbetalning av skatt,

3. ärende om anstånd med erläggande av skatt

för uppgift om enskilds personliga eller ekonomiska förhållanden.

I fråga om sekretess enligt denna paragraf tillämpas 1 § första stycket tredje -sjätte meningarna.

Sekretessen gäller inte beslut i ärende som avses i första stycket 2 och 3.

Utan hinder av sekretessen får uppgift i en revisionspromemoria lämnas till förvaltare i den reviderades konkurs.

I fråga om uppgift i allmän handling gäller sekretessen i högst tjugo år.

9 §

Sekretess gäller hos allmän advokatbyrå i ärende om rättsligt biträde

Sekretess gäller hos allmän advokatbyrå i ärende om rättsligt biträde eller rörande förvaltning i konkurs

1. för uppgift som det kan antas att den rättssökande har förutsatt skall bli behandlad förtroligt,

2. för uppgift i övrigt om någons personliga eller ekonomiska förhållanden, om det kan antas att han lider skada eller men om uppgiften röjs.

Motsvarande sekretess gäller hos Notarius publicus i verksamhet som

11 kap.
4 §

Sekretess gäller hos Riksdagens ombudsmän och Justitiekanslern i deras tillsyn över offentlig verksamhet och hos Justitiekanslern i hans verksamhet för att bevaka statens rätt eller tillhandagå regeringen med råd och utredningar i juridiska angelägenheter endast i den mån det följer av andra, *tredje eller fjärde* stycket. Sekretess gäller inte i något fall beslut av justitieombudsman varigenom ärende avgörs.

Sekretess gäller hos Riksdagens ombudsmän och Justitiekanslern i deras tillsyn över offentlig verksamhet och hos Justitiekanslern i hans verksamhet för att bevaka statens rätt eller tillhandagå regeringen med råd och utredningar i juridiska angelägenheter endast i den mån det följer av andra - *femte* stycket. Sekretess gäller inte i något fall beslut av justitieombudsman varigenom ärende avgörs.

Erhåller justitieombudsman eller Justitiekanslern i verksamhet, som anges i första stycket, från myndighet uppgift som är sekretessbelagd där, gäller sekretessen också hos ombudsmannen eller Justitiekanslern. Förekommer uppgiften i sådan handling som har upprättats med anledning av verksamheten, gäller sekretess hos ombudsmannen eller Justitiekanslern dock endast i den mån det kan antas att allmänt eller enskilt intresse lider avsevärd skada eller betydande men om uppgiften röjs.

Erhåller justitieombudsman eller Justitiekanslern i verksamhet, som anges i första stycket, uppgift från enskild, gäller

1. sekretess enligt 2 kap. i den mån det kan antas att riket lider betydande men om uppgiften röjs,

2. sekretess till skydd för enskilds personliga förhållanden i den mån uppgiften skulle ha varit sekretessbelagd hos myndighet som ärendet får anses avse och det kan antas att den som uppgiften rör eller någon honom närstående lider betydande men om uppgiften röjs.

Sekretess gäller även i Justitiekanslerns verksamhet för att bevaka statens rätt för uppgift från enskild i den mån uppgiften erhållits med anledning av rättstvist och det kan antas att det allmännas ställning som part försämras om uppgiften röjs.

Har justitieombudsman eller Justitiekanslern beslutat inleda förundersökning, tillämpas 5 kap. 1 § och 9 kap. 17 och 18 §§ i verksamhet som anges i första stycket och som utövas av honom i egenskap av åklagare.

Myndighet får uppställa förbehåll, som inskränker enskild mottagares rätt att lämna uppgift vidare eller utnyttja uppgift, också när

1. myndigheten enligt 5 § lämnar sekretessbelagd uppgift till part, ställföreträdare, ombud eller biträde,

2. myndigheten med stöd av 7 § första stycket lämnar uppgift till någon som inte är knuten till myndigheten på det sätt som anges i 1 kap. 6 §.

2. myndigheten med stöd av 7 § första stycket lämnar uppgift till någon som inte är knuten till myndigheten på det sätt som anges i 1 kap. 6 §,

3. myndigheten med stöd av 9 kap. 1 § fjärde stycket andra meningen eller 9 kap. 2 § fjärde stycket lämnar uppgift till konkursförvaltare.

Förbehåll enligt första stycket 1 får inte innebära förbud mot att utnyttja uppgiften i målet eller ärendet eller mot att lämna muntlig upplysning till part, ställföreträdare, ombud eller biträde.

Har förbehåll uppställts enligt första stycket 2, skall i fråga om förbehållet gälla vad som föreskrivs i 7 § tredje och fjärde styckena angående förbud att lämna ut eller utnyttja uppgift.

Ett förbehåll enligt första stycket 3 får inte innebära ett förbud att utnyttja uppgiften om den behövs för att förvaltaren skall kunna fullgöra de skyldigheter som åvilar honom i anledning av konkursen.

Förordnande av regeringen eller riksdagen för särskilt fall om undantag från sekretess för uppgift får förenas med villkor att förbehåll som anges i första stycket skall uppställas vid utlämnande av uppgiften.

Lydelse enligt prop. 1993/94:107

Att friheten enligt 1 kap. 1 § tryckfrihetsförordningen och 1 kap. 2 § yttrandefrihetsgrundlagen att meddela och offentliggöra uppgifter i vissa fall är begränsad framgår av 7 kap. 3 § första stycket 1 och 2, 4 § 1-8 samt 5 § 1 och 3 tryckfrihetsförordningen och av 5 kap. 1 § första stycket samt 3 § första stycket 1 och 2 yttrandefrihetsgrundlagen. De fall av uppsåtligt åsidosättande av tystnadsplikt, i vilka nämnda frihet enligt 7 kap. 3 § första stycket 3 och 5 § 2 tryckfrihetsförordningen samt 5 kap. 1 § första stycket och 3 § första stycket 3 yttrandefrihetsgrundlagen i övrigt är begränsad, är de där tystnadsplikten följer av

3. denna lag enligt

5 kap. 2 - 4 §§

7 kap. 1 eller 4 §

såvitt avser uppgift om annat än verkställighet av beslut om omhändertagande eller beslut om vård utan samtycke

7 kap. 6 §

8 kap. 9 §, 12 § första stycket,

13 § eller 15 §

9 kap. 1-4 §§

5. förordnande med stöd av

5 kap. 4 § eller 23 kap. 10 § fjärde stycket rättegångsbalken

Föreslagen lydelse

Att friheten enligt 1 kap. 1 § tryckfrihetsförordningen och 1 kap. 2 § yttrandefrihetsgrundlagen att meddela och offentliggöra uppgifter i vissa fall är begränsad framgår av 7 kap. 3 § första stycket 1 och 2, 4 § 1-8 samt 5 § 1 och 3 tryckfrihetsförordningen och av 5 kap. 1 § första stycket samt 3 § första stycket 1 och 2 yttrandefrihetsgrundlagen. De fall av uppsåtligt åsidosättande av tystnadsplikt, i vilka nämnda frihet enligt 7 kap. 3 § första stycket 3 och 5 § 2 tryckfrihetsförordningen samt 5 kap. 1 § första stycket och 3 § första stycket 3 yttrandefrihetsgrundlagen i övrigt är begränsad, är de där tystnadsplikten följer av

3. denna lag enligt

5 kap. 2 - 4 §§

7 kap. 1 §

såvitt avser uppgift om annat än verkställigheten av beslut om omhändertagande eller beslut om vård utan samtycke

7 kap. 2 §

såvitt avser uppgift i anmälan till Hälso- och sjukvårdens ansvarsnämnd

7 kap. 4 §

såvitt avser uppgift om annat än verkställigheten av beslut om omhändertagande eller beslut om vård utan samtycke

7 kap. 6 §

Prop. 1993/94:165
Bilaga 6

8 kap. 9 §, 12 § första stycket,
13 § eller 15 §
8 kap. 21 §

*såvitt avser uppgift om enskilds
personliga förhållanden vars rök-
ande kan vålla allvarligt men*

9 kap. 1-4 §§

5. förordnande med stöd av
5 kap. 4 § eller 23 kap. 10 § *femte*
stycket rättegångsbalken

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1994.

Utdrag ur protokoll vid sammanträde 1994-02-28

Närvarande: f.d. regeringsrådet Bengt Hamdahl, justitierådet Bo Svensson, regeringsrådet Arne Bækkevold.

Enligt en lagrådsremiss den 17 februari 1994 (Justitiedepartementet) har regeringen beslutat inhämta Lagrådets yttrande över förslag till lag om ändring i sekretesslagen (1980:100).

Förslaget har inför Lagrådet föredragits av kammarrättsassessorn Agneta Lundgren.

Förslaget föranleder följande yttrande av *Lagrådet*:

5 kap.

2 §

I förslaget till ny lydelse beskrivs den typ av uppgifter som avses såsom uppgift som kan lämna upplysning om ett visst förhållande. I 3 § anges motsvarande uppgift vara uppgift som lämnar eller kan bidra till upplysning om förhållandena i fråga. Den senare formuleringen bör väljas också i 2 §.

7 kap.

2 §

Lagrådet föreslår följande formulering.

"Sekretessen enligt 1 § gäller inte

1. beslut i ärende enligt lagstiftningen om psykiatrisk tvångsvård eller rättspsykiatrisk vård, om beslutet angår frihetsberövande åtgärd,

2. beslut enligt smittskyddslagen (1988:1472), om beslutet angår frihetsberövande åtgärd och avser annan sjukdom än som anges i 1.3 bilagan till nämnda lag,

3. beslut i ärende om ansvar eller behörighet för personal inom hälso- och sjukvården,

4. beslut i fråga om omhändertagande eller återlämnande av patientjournal.

Beträffande anmälan i ärende om ansvar eller behörighet för personal inom hälso- och sjukvården gäller sekretess för uppgifter som avses i 1 §, om det kan antas att den som uppgiften rör eller någon honom närstående lider betydande men om uppgiften röjs."

I första stycket föreslås en ny bestämmelse som innebär att till en enskild som uppnått myndig ålder får lämnas ut eljest sekretessbelagda uppgifter om förhållanden som är av betydelse för att han skall få vetskap om vilka hans biologiska föräldrar är.

Den föreslagna bestämmelsen är avsedd att tillämpas framför allt i det fallet att en person utan direkt samband med ett pågående ärende vill ta del av en socialakt för att söka efter uppgifter om sina biologiska föräldrar. Om det i den akten finns känsliga uppgifter om någon annan person, modern kan exempelvis ha uppgett att hon under konceptionstiden haft samlag med en eller flera namngivna män, får uppgifterna enligt gällande rätt inte lämnas ut, om det inte står klart att det kan ske utan att den enskilde eller någon honom närstående lider men. Det innebär i praktiken att uppgifterna kan lämnas ut endast efter samtycke av modern och de namngivna männen.

Regeringens förslag bygger på uppfattningen att en socialakt av angivet slag egentligen rör barnet och att barnet har ett berättigat intresse av att få del av uppgifter som kan göra det lättare för det att få kunskap om sin börd.

Det starka sekretesskydd som i dag råder för uppgifter av ifrågavarande slag har till syfte bl.a. att underlätta utredningen i ärenden om fastställande av faderskap. Genom garantier om sekretess kan modern till ett utomäktenskapligt barn förmås berätta om sitt kanske vidlyftiga sexualliv under konceptionstiden och på så sätt bidra till att faderskapet kan fastställas med större säkerhet. Ställs en mor till ett utomäktenskapligt barn inför utsikten att barnet vid vuxen ålder kan komma att ta del av dessa uppgifter och därigenom kanske få en negativ bild av henne, kan hon bli mindre benägen att medverka i utredningen.

Det är heller inte självklart att ett utomäktenskapligt barn, för vilket faderskapet har blivit fastställt i vederbörlig ordning, vid myndig ålder skall ha rätt att ta del av innehållet i socialakten för att se om han eventuellt har en annan biologisk far än den som framgår av faderskapsbekräftelsen eller domen i faderskapsmålet. Hans intresse i saken bör vägas mot moderns och övriga berördas intresse av att frågan anses utagerad i och med att faderskapet fastställts på föreskrivet sätt. Nuvarande sekretessbestämmelser möjliggör en sådan intresseavvägning.

Lagrådet vill inte bestrida att det kan förekomma fall för vilka det finns skäl att mjuka upp den nuvarande sekretessen, såsom t.ex. i fråga om adoptivbarn. De olika problem som är förenade med sekretesskyddet när det gäller eftersökande av det biologiska föräldraskapet i olika fall är dock otillräckligt klarlagda och analyserade inför det förslag som lagts fram i lagrådsremissen. Lagrådet avstyrker därför att detta förslag genomförs.

I femte stycket bör göras en ändring motsvarande den som föreslagits beträffande 2 §.

I 11 § föreslås sekretess i personaladministrativ verksamhet hos myndighet där personalen särskilt kan riskera att utsättas för våld eller annat allvarligt men. Sekretessen skall enligt förslaget omfatta enskilds bostadsadress och hemtelefonnummer. För att syftet med bestämmelsen skall tillgodoses bör skyddet enligt Lagrådets mening omfatta också uppgift om personnummer.

15 §

Lagrådet föreslår att första och andra styckena förs samman till ett stycke av följande lydelse.

"Sekretess gäller

1. i verksamhet som avser folkbokföringen eller annan liknande registrering av befolkningen och, i den utsträckning regeringen föreskriver det, i annan verksamhet som avser registrering av betydande del av befolkningen,
2. i ärende om medlemskap i Svenska kyrkan,
3. i verksamhet som avser förande av eller uttag ur sjömansregistret för uppgift om enskilds personliga förhållanden, om det av särskild anledning kan antas att den enskilde eller någon honom närstående lider men om uppgiften röjs."

21 §

Det tillägg som föreslagits i första stycket bör ersättas med ett nytt andra stycke av följande lydelse.

"Sekretess gäller också hos regeringen i ärende om överförande av verkställighet av brottmålsdom för uppgift om enskilds personliga förhållanden, om det kan antas att den enskilde eller någon honom närstående lider men eller att fara uppkommer för att någon utsätts för våld eller annat allvarligt men om uppgiften röjs. Sekretessen gäller dock inte regeringens beslut i ärendet."

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 10 mars 1994

Närvarande: statsministern Bildt, ordförande, och statsråden B. Westerberg, Friggebo, Laurén, Hörnlund, Olsson, Dinkelspiel, Thurdin, Hellsvik, Björck, Davidson, Könberg, Odell, Lundgren, Unckel, P. Westerberg, Ask

Föredragande: statsrådet Laurén

Regeringen beslutar proposition 1993/94:165 Några frågor om sekretess.

Författningsrubrik	Bestämmelser som inför, ändrar, upphäver eller upprepar ett normgivningsbemyndigande	Celexnummer för bakomliggande EG-regler
--------------------	--	---

Lag om ändring i sekretesslagen (1980:100)	7 kap. 11 §
--	-------------